

AFDELING A

'N LITERATUUROORSIG

The ancient astronaut movement is primarily a literary phenomenon, and its course is easiest to track through books and articles.

(Bullard 1996: 28)

In hierdie afdeling word die Antieke ruimtevaarder-teorie op sinkroniese wyse onder die loep geneem. Daar word fenomenologies en in die breë na die teorie gekyk soos wat dit oor heelwat dekades en deur verskeie advokate ontwikkel en gepropageer is. Sentrale konsepte en postulate word vir dié doel geïdentifiseer. Daar word ook gekyk na argumente wat as begroning vir die postulate van die teorie aangebied word.

Nadat 'n goeie greep op die Ruimtevaarderteorie as sodanig verkry is en vasgestel is hoe eksponente daarvan dit verstaan, word in hierdie afdeling ook gekyk na literatuur wat die reaksie van kritiese outeurs en opponente van die teorie verteenwoordig. Dit word geplaas binne die raamwerk van die groter wetenskaplike debat oor uitgangspunte en postulate van die teorie.

Die intensie in hierdie afdeling van die studie is om die propageerders van die teorie aan die een kant en die kritiese opponente daarvan aan die ander, elk as't ware 'n billike "spreekbeurt" te gee en om as "buitestaander" hul argumente aan te hoor alvorens tot enige slotsom gekom word:

614449389
i 14754253

HOOFSTUK 1.1

SLEUTELKONSEPTE IN DIE ANTIEKE RUIMTEVAARDER-TEORIE

...our forefathers received visits from the universe in the remote past...

(Von Däniken 1968: 10).

Deur die eeue het verskeie denkers en outeurs hipoteses gepropageer dat die aarde iewers in sy oergeskiedenis deur een of meer hoogs gevorderde beskawings bewoon is. Hierdie oerbekawings het oënskynlik in antieke tye reeds oor lugvaart en ruimte-tegnologie beskik. Daar is baie bespiegel wat van hierdie beskawings geword het. Talle legendes uit die antieke wêreld het oorgelewer dat so 'n beskawing in vergange dae deur 'n natuurlike katastrofe (moontlik 'n groot vloed) vernietig is¹¹. Verder is gespekuleer oor waar so 'n gevorderde beskawing in die eerste plek vandaan gekom het. Die mees gewilde teorie is dat dit van die sterre was...

Die “Antieke ruimtevaarder-teorie” is 'n kollektiewe benaming vir 'n hele reeks uiteenlopende hipoteses – vanaf simplistiese en oppervlakkige bygelowe tot hoogs gekompliseerde natuurwetenskaplike konsepte. Vir die doeleindes van 'n wetenskaplike studie is dit nodig om 'n gesamentlike noemer te vind wat al hierdie hipoteses saambind as basis vir 'n werksdefinisie:

Bramley (1989: 12) definieer soos volg: “...the ‘ancient astronaut theory’ postulates that a space age race had **once visited Earth** and had involved itself in human affairs... Such a space age race had either created or conquered human society many thousands of years ago...” (my beklemtoning).

---

¹¹ Vergelyk Steyn (1994: 213) en Filotto (1995:66). Daar bestaan talle boeke oor die verlore kontinent “Atlantis” waarvan die van W Scott-Elliot (1896) 'n klassieke voorbeeld is.

Hierdie meer-konvensionele definisie fokus op die ouer weergawes van die teorie waarin gepropageer is dat die Aarde in antieke tye deur ekstra-terrestriële ruimtevaarders besoek is. Hoewel dit steeds die meer bekende weergawe van die teorie verteenwoordig, is daar 'n aantal resente hipoteses in natuurwetenskaplike kringe gepostuleer wat baie in gemeen met die basiese uitgangspunt van die Antieke ruimtevaarder-hipotese het. Dit stel hoofsaaklik voor dat lewe vanuit die ruimte en moontlik deur 'n ekstra-terrestriële beskawing op die Aarde “gesaai” of hierheen “geëksporteer” is. Om ook hierdie nuwere (en meer wetenskaplik-gebaseerde) hipoteses in aanmerking te kan neem, word 'n wyer definisie van die teorie vir hierdie studie verkies.

'n Definisie wat deur R.T. Carroll (www.skepdic.com/vandanik.html) voorgestel is, voldoen aan bogenoemde vereiste. Die wyer definisie van Carroll is dat “...intelligent beings from the cosmos were **responsible for** the creation and development of life and the most ancient civilizations on earth...” (my beklemtoning). Dit is dan ook die definisie waarvan in hierdie studie uitgegaan word:

1.1.1 Die Antieke ruimtevaarder-teorie as verklaringsmodel

Die Ruimtevaarderteorie is gebore uit die eg-menslike nuuskierigheid oor ons wêreld en die mensdom se ontstaan en die verloop van die oer-verlede. Dit is 'n “hipotese” en het as sodanig ten doel om 'n bepaalde vraagstuk of (wetenskaplike) onverklaarbaarheid aan te spreek en moontlike oplossings daarvoor aan te bied. Dit is 'n poging om bepaalde waargenome data met 'n konseptuele model te verduidelik (vgl Alberts 1996: 18). Die voor-die-hand-liggende vraag is waarvoor die Antieke ruimtevaarder-teorie dan as verklaringsmodel daargestel is:

Die teorie bied volgens verskillende eksponente daarvan, 'n baie goeie verklaring vir 'n hele reeks onverklaarbaarhede of onvoldoende-verklaarde vraagstukke uit die

oergeskiedenis van die aarde¹². Dit is fundamentele en gekompliseerde wêreldbeskoulike en kosmologiese vraagstukke soos die herkoms van ons planeet, die oorsprong van lewe en die ontwikkeling van intelligensie en tegnologie op aarde. Die teorie wil 'n bydrae lewer tot die wetenskap en die mensdom se verstaan van sy herkoms, sy wêreld en moontlik ook sy toekoms.

Advokate van die Ruimtevaarderteorie bied “teoretiese rekonstruksies” van die oergeskiedenis van ons planeet. Dit word begrond met beroepe op argeologiese fondse oor die wêreld heen asook argumente uit 'n besonder wye veld van die wetenskap. Feder (1990: 165) som die **slutelargumente** van die Antieke ruimtevaarder-teorie in drie punte op:

- ...prehistoric pictorial and three-dimensional representations... as well as early written accounts... can be most reasonably interpreted as descriptions by primitive people of actual extraterrestrial visitors to earth.
- The biological evolution of the human species cannot be understood unless we assume the involvement of a scientifically advanced extraterrestrial civilisation.
- Some ancient artefacts and inventions are far too advanced to have resulted from simple, prehistoric human intelligence and ingenuity.

Wat die kernkonsepte van die Antieke ruimtevaarder-teorie vir verskillende eksponente van die teorie is, kan afgelei word uit hul **doelstellings**:

- *Erich Von Däniken* sê dat hy met sy weergawe van die teorie probeer om die antieke geskiedenis van die wêreld en die mensdom te rekonstrueer: “We must

---

¹² Die behandeling van hierdie vraagstukke dien ook as die voor-die-hand-liggende raamwerk waarbinne die Antieke ruimtevaarder-teorie in hierdie studie aan die woord gestel kan word.

reconstruct the picture of our early history with the tiny pieces of a gigantic jigsaw puzzle” (1977: 310).

- *Zecharia Sitchin* (1976:viii) stel: “It has taken thirty years of research, of going back to the ancient sources... to re-create a continuous and plausible scenario of pre-historic events.” Sitchin wil antwoorde hê “...to the specific questions of When, How, Why and Where from. Why did civilisation came about at all?” (1976: 4).
- Die sogenaamde *Ancient Astronaut Society* sê in hul webblad: “We are looking for new answers to old questions because the old answers are altogether unsatisfactory” (www.access.ch/aas).
- Die *Archaeology, Astronautics & SETI Research Association* stel hul doelwit soos volg: “The AAS RA is determined to prove, using scientific methods... whether or not extraterrestrials have visited Earth in the remote past.” Hul probleem is dat “...general sciences have a tendency to ignore or underestimate the unexplained...” (Tsoukalos 1999: 4).

Vir hierdie studie van besondere belang, is ’n prominente standpunt onder aanhangers van die Ruimtevaarderteorie dat verskillende **antieke godsdienste** hul oorsprong gehad het in kontak met ekstra-terrestriële wesens:

Sky People have been visiting our planet for millions of years. Apollo, Hermes, Prometheus and other Greek gods, together with the Egyptian deity, Osiris and the Biblical Angels, were all visitors from Outer Space. They came down to earth and mingled with mortals, bringing much-needed light and wisdom at critical periods in our history. Subsequently, after their withdrawal they were worshipped as ‘Gods’....

(Trench 1960: 1).

Behalwe vir die feit dat die Ruimtevaarderteorie alternatiewe oplossings wil voorstel vir eksistensiële en kosmologiese vraagstukke, doen die teorie homself dus ook voor om 'n **godsdien-ontologiese hipotese** te wees wat 'n verklaring wil bied vir die ontstaan en ontwikkeling van godsdien as sodanig.

Von Däniken glo: "The visits to Earth (by unknown beings from the Cosmos) were recorded and handed down in religions, mythologies and popular legends..." (Von Däniken 1977: Voorwoord). Die Antieke ruimtevaarder-teorie verklaar daarom ook die oorsprong van sekere antieke **oorleweringe en mitologieë**. Eksponeer van die teorie glo dat verskeie antieke **godsdienstige geskrifte** dan ook van ekstra-terrestriële kontak in antieke tye getuig. Die Bybel is een van die bronne waarvan die Ruimtevaarderteorie die meeste gebruik maak:

Jessup (1956:9) sê sy doelwit is: "... to rationalize and substantiate the Bible in the light of modern science and common sense ..." Daar is volgens hom 'n onnodige "oorlog" aan die gang tussen die wetenskap en die godsdien wat teruggaan na die miskonsepsie dat die twee paradigmas onversoenbaar is (1956: 20). Jessup poog "... to make progress toward getting both Church and Science closer together... in a universal search for Truth..." (1956: 11). Hy wil die volgende probeer aantoon:

- "1) "There is a causal common denominator for many of the Biblical wonders,
 2) ... this common cause is related to the phenomena of the UFO ..."

Jessup verwys na alledaagse kritiek dat hy "appear to be blaspheming Christianity and the Good Book" (1956: Voorwoord). Hy ontken hierdie bewering ten sterkste¹³. Daar is vir hom ook geen verband tussen "okkultiese en demoniese magte" en

---

¹³ Kritiek in dié verband duur vandag steeds voort. Nog 'n persoon wat die standpunt verdedig dat daar geen verband tussen OVV's en demoniese magte is nie, is Eric Stetson in sy webblad: (www.spiritweb.org/Spirit/ufo-and-bible.html).

waargenome vlieënde voorwerpe (OVV's¹⁴) nie.

Uit 'n literatuurstudie blyk opsommend dat die Antieke ruimtevaarder-teorie vir die volgende sake 'n verklaring wil bied:

- Die oorsprong van die Aarde as 'n bewoonbare planeet.
- Die herkoms van lewe op aarde.
- Die “skepping” van intelligente wesens (Homo sapiens).
- Die herkoms van (onverklaarbare) tegnologie en antieke voorwerpe deur die argeologie blootgelê.
- Die oorsprong van verskeie godsdienste en godsdienstige oorleweringe.

Hierdie sake word nou beurtelings in oënskou geneem:

1.1.1.1 Die oorsprong van die Aarde as bewoonbare planeet

... Superior beings have been here longer than mankind has been civilized and forces were at work in those millennia, the magnitude and nature of which are only suspected today.

(Jessup 1955: 24).

Verskeie advokate van die Antieke ruimtevaarder-teorie is van mening dat ons planeet nie sonder intelligente “inmenging van buite” 'n veilige atmosfeer, stabiele klimaat en bewoonbare toestande sou kon ontwikkel nie. So spekuleer Von Däniken (1968: 69) dat

---

¹⁴ Vergelyk 1.2.1.

ons planeet millennia gelede deur 'n onbekende ruimteskip met gevorderde intelligensie aan boord “ontdek” is. Soos Genesis 1 dit ook oorgelewer het, was die aarde 'n “woes en leë” (onbewoonbare) planeet. Hulle het die Aarde (en waarskynlik ook die planeet Mars) deur 'n fyn beplande tegnologiese proses “geterraformeer” om 'n planeet te word wat lewe sou kon onderhou. Terraforming is “...the process where an entire planet is engineered to have conditions suitable to sustain humans” (Filotto 1995: 61). Die terraforming van 'n dooie planeet is 'n proses wat van buite geïnisieer word en dan oor 'n lang tydperk vanself ontvou: “...Scout ships with organic bacteria suitable for the manufacturing of oxygen and perhaps some genetically engineered plants, could be sent off from the home planet where they would begin their work...” (Filotto 1995: 61, 164). Veel later is skepe met eksplorieerders uitgestuur om die geterraformeerde planeete te verken en uiteindelik te koloniseer.

Eksponeer van die Antieke ruimtevaarder-teorie teoretiseer oor die vraag waarom ekstra-terrestriele wesens in die eerste plek in die Aarde as planeet belang sou stel:

- Trench het die teorie voorgestel dat die Aarde as 'n “**verversingspos**” gestig is waar ruimteskepe op lang interstellêre reise kon aandoen vir vars voorrade. Dit verklaar ook legendes soos dié oor die Tuin van Eden wat deur die “gode” aangeplant is (1960: 35).
- Von Däniken stel voor dat ruimtevaarders uit die kosmos om een of ander rede **per ongeluk** op die Aarde te lande gekom het. Hulle kon hier soos “skipbreukelinge gestrand” gewees het en moes hulself noodgedwonge hier inrig en vestig (Spencer 1997: 78).
- Trench (1960: 91) sê: “There is a legend that another planet once orbited in the solar system where the Asteroid belt is now between Mars and Jupiter. These asteroids, numbering thousands, are said to be the remains of a planet which blew itself up.” Die aarde en lewe daarop kon dan die resultaat wees van 'n antieke “**hervestigingsprojek**”. Die legende van Noag en sy ark kon volgens die teorie

sy ontstaan hier gehad het: 'n Groot (ruimte)skip vol diere (alle vorme van lewe en genetiese materiaal aan boord) is die kosmos ingestuur op soek na 'n nuwe vestigingsplek (Trench 1960: 52).

- Jessup (1955: 23, 38) is van mening dat antieke ruimtevaarders vanaf “verafgeleë planete van ons eie sonnestelsel” afkomstig is. Soos wat die son afgekoel het na sy ontstaan, het die **bewoonbare zone** van ons sonnestelsel al nader aan die son beweeg. Intelligente beskawings moes dan ook algaande nader aan die son versit totdat die Aarde 300 millennia gelede geokkupeer is. Verskeie outeurs glo dat die planeet Mars die vorige bewoonde planeet in ons sonnestelsel was (vgl Filotto 1995).
- Filotto (1995: 64, 149, 191) glo dat daar in antieke tye in die omgewing van ons sonnestelsel 'n reuse en vernietigende “**interstellêre oorlog**” gewoed het. Hy stel die hipotese voor dat die aarde deur een of meer van die strydende magte gestig en benut is as 'n “militêre basis” (1995: 166, vgl ook Trench 1960: 62). Bramley (1989: 34, 37, 45) glo dat die aarde deur die eeue gereeld in sulke “Star wars” betrek is en dat die planeet en sy inwoners as “slaweras” deur 'n ekstra-terrestrïële beskawing “besit” word. Hierdie “eienaars” moes moontlik hul eiendom van tyd tot tyd verdedig en kon die aarde selfs 'n paar keer in sy geskiedenis van “eienaars verwissel” het.
- Bramley verwys na 'n teorie dat die Aarde ingerig kon gewees het as 'n soort “**banneling-eiland**” of “trunk-planeet”. Rebelle of misdadigers van ander planete sou dan hierheen gestuur word vir afgesonderde aanhouding (Bramley 1989: 432).
- Sitchin se gesofistikeerde kosmogonie “explains ... how the solar system could have been formed ... and Earth ... brought into being” (1976: ix:). Uit sy interpretasie van antieke Sumeriese tekste (volgens hom die voorouers van die moderne beskawing) bou hy sy teorie dat daar 'n “twaalfde planeet” met 'n

gevorderde beskawing bestaan. Hierdie planeet het 'n elliptiese wentelbaan en dit dring ons sonnestelsel soos 'n komeet, slegs elke 3600 jaar binne. Die bewoners van hierdie planeet het die Aarde oor millennia heen in sy verbytog besoek. Hulle het ook die Aarde “ontwikkel”, waarskynlik vir die **myn van bepaalde minerale** wat hulle nodig gehad het (Sitichin 1995: 9).

Von Daniken verwys na die “onverklaarbare Nazca lyne” in Peru wat lank reeds as antieke oorblyfsels van 'n gevorderde ekstra-terrestriële beskawing beskou is (vgl 1.2.3). Hy sê “the Nazca region is the largest mine in Peru ... iron, gold, silver, everything”. Hy glo dan ook dat mynbou een van die redes vir ekstra-terrestriële belangstelling in die Aarde as planeet was (Annable 1997: 628).

- Die *Ancient Astronaut Society* hou tweejaarliks konferensies en het op hul 1997 byeenkoms 28 moontlike redes gepostuleer vir ekstra-terrestriële interesse in die Aarde. Volgens hierdie studiegroep is die mees waarskynlike rede vir antieke ruimtevaarders se belangstelling in die Aarde dat: “Every intelligent species in the universe has to reach out if it wants **to increase its knowledge**” (in Annable 1997: 628).

1.1.1.2 Die herkoms van lewe op aarde

Current elaborate theories have been presented suggesting that either the human race is a biological experimental programme which aliens are monitoring and updating, or they require something from humans which is absent in their own genetic make-up.

(Spencer 1997: 136).

Die hipotese dat lewe uit die ruimte na die Aarde “geëksporteer” is, word lank reeds deur eksponente van die Antieke ruimtevaarder-teorie verkondig. Die hipotese is dat lewe as sodanig of deur antieke ruimtevaarders van ekstra-terrestriële oorsprong hier kom “plant” is, of dat dit op een of ander wyse hierheen gestuur is:

Sitchin sê van lewe op die Aarde: “Somehow, it does not belong here... why does life on Earth have but a single source...? And why does all living matter on Earth contain so little of the chemical elements that abound on Earth, and so much of those that are rare on our planet?” (Sitchin 1976: 1; vgl ook 1995: 19).

Teenoor die Evolusieteorie se “ongeloofwaardige” en “gebreklike” hipotese oor die ontstaan van lewe op die Aarde, glo Von Däniken (1977: 211): “The earth (and probably other planets in other solar systems) were deliberately supplied with germs of life by visitors from spaceships” (vgl ook 1977: 232).

Die ontdekkers van die DNS¹⁵-helix en genetiese kode asook weners van die Nobel prys, Francis Crick en Leslie Orgel, was in 1972 die eerste geleerdes wat hierdie hipotese in ’n artikel getitel “Directed Panspermia” in die tydskrif *Icarus* gepubliseer het. Hierin het hulle voorgestel dat ’n “onbekende intelligensie” lewe in die vorm van “mikroskopiese sade” orals in die heelal gesaai het om waar toestande ookal gunstig sou wees, te “ontkiem” en volgens ’n soortgelyke bloudruk te ontwikkel (Von Däniken 1977: 231).

Fred Heeren (1995: 183) dui aan dat verskeie moderne bioloë tans die “Panspermia” of “verspreide sade” hipotese aanhang. Hiervan is Fred Hoyle ’n voorbeeld. Hy glo:

Life could not have originated here on Earth. Nor does it look as though biological evolution can be explained from within an earthbound theory of life. Genes from outside the Earth are needed to drive the evolutionary process. This much can be consolidated by strictly scientific means, by experiment, observation and calculation.

(Hoyle & Wickramasinghe 1981: 24).

---

¹⁵ Die Afrikaans vir “DNA”.

Thomas Gold is nog 'n bioloog wat aanvoer: "...life must have been sent here in a spaceship from a dying civilization...". Die ruimtevaarders kon moontlik self nie so 'n reis oorleef het nie maar: "...perhaps just the astronauts' bacteria survived the journey" (aangehaal deur Heeren 1995: 183).

Daar bestaan 'n hele aantal variasies op die sade-teorie. Antonites (1996: 11) wys daarop dat verskeie mikrobioloë van mening is dat bakterieë en virusse in die aarde se atmosfeer "gedeponeer" word deur veral stof van komete. 'n Korrelasie tussen die voorkomste van kwale soos longontsteking en kinkhoes met die aarde se beweging deur bane van komete word tans ondersoek en hierdie geleerdes glo dat kosmiese mikrobiologiese aktiwiteit vir miljoene jare reeds aan die gang is (vgl ook Heeren 1995: 183).

1.1.1.3 Die ontstaan van Homo sapiens as rasionaliteit op aarde

... Human beings might have been seeded here a long time ago and we might be related to certain extra terrestrial races. The implications of that are astounding.

(Kol Robert Dean in Annable 1997: 387).

In 1960 het Trench die hipotese voorgestel dat antieke ruimtevaarders op een of ander wyse verantwoordelik kon wees vir die ontstaan van Homo sapiens as intelligente wesens op aarde. 'n Aantal verwante hipoteses is later hieroor ontwikkel en verskeie Antieke ruimtevaarder-voorstanders handhaaf die hipotese:

- Jessup (1955: 29) was die eerste outeur om te glo: "Space inhabitants created terrestrial intelligence "in their own image...". Hy het hiermee op die verband met die boek Genesis gesinspeel. Outeurs soos Von Däniken sou later baie van dié uitgangspunt maak.
- Filotto (1995: 70) sê: "There seems to be some evidence (in mythology and

legend form¹⁶) that would indicate that the “Gods” were involved in genetic manipulation in respect to the Earthlings”.

- Die Ancient Astronaut society (www.access.ch/aas) stel:

There is substantial evidence that ancient astronauts explain the origin of intelligent human beings on Earth, which appeared upon the scene quite abruptly. Therefore if human intelligence did occur all of a sudden, then surely it did not evolve, but was brought to Earth by intelligent beings from outer space in one form or another. Either we are their product, or we are their descendants.

Eksponeer van die Antieke ruimtevaarder-teorie handhaaf meestal dat huidige oergeskiedenismodelle (wat gebaseer is op die Evolusieteorie) “uiters gebrekkige verklarings” bied vir die ontstaan van intelligente lewe op aarde (vgl Von Däniken 1977: 211).

In wat een van sy hoeksteenargumente sou word, glo Von Däniken (1968: 11) dat ekstra-terrestrïële kontak millennia gelede die oorsprong van die mens as intelligente wese (*Homo sapiens*) tot gevolg gehad het: “...Visitors from space mated with human ancestors to create a race with superior intelligence ...” (aangehaal deur Phillips 1987: 13). Von Däniken verkies ’n hipotese wat as die “hibried hipotese” bekend geword het (vgl Greenwell 1980: 153). Hiervolgens sou die eerste ruimtevaarders wat op die Aarde gearriveer het, ’n primitiewe primaatspesie hier aangetref het: “... the “strangers” annihilated part of mankind existing at the time and produced a new, perhaps the first, homo sapiens, ... extra-terrestrials ennobled man “in their own image” (Von Däniken 1977: 211).

Ook Sitchin en Bramley (1989:38-42) ondersteun hierdie hipotese:

---

¹⁶ Hy verwys hiermee na ’n Bybelgedeelte soos Gen 6.

Sitchin (1976: 2) sê:

In spite of the passage of more than 2000,000 years between Advanced Australopithecus and Neanderthal, their tools ...were virtually alike and the groups were hardly distinguishable. Then, suddenly and inexplicably, some 35 000 years ago, a new race of Man appeared as if from nowhere – Homo sapiens...

Sitchin glo: “Travellers from the stars arrived eons ago – and planted the genetic seed that would ultimately blossom into a remarkable species called Man ...they used cloning to create beings in their own image on Earth” (Sitchin 1976: 2).

Volgens Von Däniken is dit duidelik uit “antieke godsdienstige mites” (waaronder Gen 3) dat vroulike lede van die spesie in ’n “diep slaap” geplaas is en toe “kunsmatig geïnsemineer” is. Die geneties gemanipuleerde resultaat is op die Aarde agtergelaat om self aan te pas. Soortgelyke eksperimente is moontlik oor millennia herhaal totdat ’n wese intelligent genoeg om die planeet te beheers “geteel” is (1968: 9). Von Däniken glo dat hoewel die mens op aarde kon ontstaan het, “Homo sapiens did not become intelligent until after the visit by the ‘gods!’” (1977: 287).

Teenoor die hipotese van outeurs soos Von Däniken, Sitchin en Bramley, glo Filotto dat die mens nie op die Aarde ontstaan het nie, maar handhaaf hy ’n hipotese van “an interstellar origin for the human race” (1995: 37, 165). Filotto sê “... the human race did not originate in this solar system ...” maar dat ’n “interstellar race of beings” ons sonnestelsel in oertye besoek het. Die wesens was van “humanoid origin” (1995: 59-61, 165) en het as die oer-voorvaders van die menslike ras, die “menslike gestalte” in ons sonnestelsel kom vestig. Sulke “humaniede” het na afloop van ’n interstellêre oorlog hulle hier gevestig of die planeet is gebruik om mense te hervestig nadat hul eie planeet (moontlik Mars) verwoes is (1995: 166; vgl ook Trench 1960: 91).

Kol Robert Dean maak in ’n onderhoud sy insae in ’n NAVO-dokument (die “assessment” dokument) “geheime inligting” bekend. Hy beweer dat die bestaan van

verskeie ekstra-terrestriele spesies reeds aan gesagvoerders bekend is. Die groep wat NAVO-offisiere na bewering die meeste kwel, is 'n spesie wat identies soos die mens lyk (Annable 1997: 386).

Richard Mooney (1974: 75) glo ook nie in die kruistelingshipotese nie. Hy stel: "There is only a superficial physical resemblance between the anthropoid apes and man". Volgens Mooney is die mens op die Aarde **geplaas** met klere, vuur, wapens en intelligensie. Dit was so onlangs soos 40 000 jaar gelede.

Die idee dat daar in die geskiedenis "genetiese manipulasie" of 'n vorm van "kruisteling" plaasgevind het tussen primitiewe primate en ekstra-terrestriele besoekers is selfs in wetenskaplike kringe uitgespreek: In 1974 het die antropoloog Max Flindt en Otto Binder die hipotese ondersoek. Nadat 'n enorme hoeveelheid evolusionêre, paleontologiese en anatomiese data versamel is, het hulle tot die volgende bevindings gekom:

- ...man's primate ancestors were brought down from the trees to become bipedal by the artificial introduction of dominant genes for upright walking...
- *Ramapithecus* was genetically 'improved' 12 million years ago, thus explaining the lack of intermediate fossils between it and *Australopithecus*...
- *Homo Erectus* was physically transported to those areas where his remains have been found, being unable to migrate to those locations because of 'fierce predators' of the time...
- ...the demise of *Homo erectus* was planned in order to allow Neanderthal, the new, improved man, to survive.
- ...something went 'wrong' with Neanderthal after a 75 000 year trial-period.

Cro-Magnon (modern man) was finally the 'successful' bioengineering feat of the extraterrestrials.

(Flindt & Binder 1974: 154)

Flindt en Binder konkludeer: "...whenever hominid species in the past made inexplicable leaps ahead, in any area, those leaps had one common cause – the biomanipulations of starmen" (1974: 154).

Nog 'n outeur uit wetenskaplike kringe wat glo dat die mensdom sy herkoms in die sterre gehad het is Dolores Cannon (1993 en 1998). Cannon het as gekwalifiseerde sielkundige wat spesialiseer in hipnoterapie, 'n unieke invalshoek tot die Antieke ruimtevaarder-teorie. Deur middel van "regressiewe hipnose" het sy by talle mense wat sy onder hipnose ondervra het, 'n "bewussyn" van die mens se "ekstra-terrestrïeë herkoms" gevind. Sy verklaar dit as 'n vorm van "genetiese geheue" wat diep in die menslike onderbewussyn of die "siel" geborge is. Sy glo dat die mensheid slegs op aarde is vir 'n "skolingsperiode" waarna ons na ander planeete oorgeplaas sal word.

Nog 'n variasie op dié tema is die teorieë van die vader van die Scientologiese beweging, Ron Hubbard, wat gepropageer het dat die mens afstam van 'n kosmiese ras "gode" bekend as die "Thetane". Die mens se kennis van hierdie "godelike oorsprong" het deur evolusie (reïnkarnasie) verlore geraak. Die "dianetiek" (Hubbard se psigo-godsdienstige metode) help die mens dan om dit weer te "ontdek" (vgl Larson 1984: 313; Scientology 1998: 17, 24).

Annable (1997: 645) berig dat daar tans 'n groot ambisie onder wetenskaplikes bestaan om "artificially intelligent machines, capable of thought and reason" te skep. Daar is reeds (mikro-) "robot-miere" ontwikkel "which are capable of learning from their mistakes and co-operating as a team to solve simple problems". Die studieveld staan bekend as "nanomeganika" (Annable 1996: 113).

Een van die mees uitgebreide hipoteses in dié verband is ontwikkel deur prof Frank

Tipler, professor in Fisika aan die Tulane Universiteit in New Orleans. Hy postuleer vanuit die rekenaar-teorie dat dit binne dertig jaar tegnologies moontlik sal wees om 'n rekenaar te bou met "menslike-vlak intelligensie". So 'n rekenaar word 'n "finite state machine" genoem (1994: 43). Tipler glo dat 'n futuristiese ruimteprogram van sulke "intelligente robotte" gebruik sal maak wat onafhanklik kan reageer, self kan adapteer en ook kan reproduseer waar dit ookal in die heelal kom. Hy is van mening dat die mens self aan al die vereistes voldoen om te kwalifiseer as so 'n "finite state machine" (1994: 31). Heelwat moderne wetenskaplikes vra dan ook die vraag of dit nie juis die bestaan van lewe op aarde verklaar nie. Lewe op aarde en die mens self, kan daadwerklik die "absolute robot" uit die kosmos wees¹⁷.

Sommige outeurs is oortuig daarvan dat nie alle moderne mense die "direkte nasate" van antieke ruimtevaarders is nie. Hoewel daar deur millennia 'n groot mate van "onderteling" tussen rassegroepe plaasgevind het¹⁸, is die ware nasate van ekstra-terrestriele vandag veral in sommige rassegroepe sigbaar¹⁹:

- Bramley (1989: 95, 101) beweer dat Adolf Hitler en baie Nazis geglo het dat die **Ariese ras** oorspronklik geskep is deur "goddelike supermense van 'n ander wêreld". Die swastika kom ook dikwels onder antieke beskawings voor wat 'n pre-okkupasie met die sterre gehad het.
- Suid-Amerikaanse Rooihuide het in 1532 die Spaanse veroweraars meegedeel dat "a master race of huge white men had come from the heavens centuries before ..." (Bramley 1989: 95).
- Elizabeth Klarer (1980: 19) vertel van 'n antieke Zulu-legende van die

---

¹⁷ Vergelyk ook Annable (1997: 113, 645, 648).

¹⁸ "Over time the 'Gods' were assimilated into the rest of Earth Humanity" (Filotto 1995: 68).

¹⁹ Vergelyk ook Steyn (1994: 235).

sogenaamde *Abelungu* (“die wit mense wat uit die hemel kom”). Hulle was vir die Zulus die “hemelgode” wat neergedaal het soos “’n spinnekop uit die wolke”.

- Ander rasse soos die **Japanese**, het ook mites dat hulle ras gebore is uit ekstra-terrestriële “gode” (vgl Bramley 1989: 96).
- Die **Dogon** stam van Mali in Wes-Afrika glo volgens ’n Franse antropoloog, Griuale, dat hulle voorvaders van die ster Sirius afkomstig was (Von Däniken 1977: 80v, kyk ook 1.2.2).

Trench en Bramley glo nie dat ekstra-terrestriële besoekers aan die Aarde alleen voortleef in die nasate van mense vandag (of sommige rassegroepe dan) nie. Trench (1960: 26) sê: “Visitors to the planet in Biblical times are still with us today”. Bramley (1989) is ook oortuig dat lede van ’n ekstra-terrestriële spesie hulself eeue gelede op Aarde gevestig het en vandag steeds hier woon. Hulle leef en werk in gewone menslike gestalte tussen die aardbewoners en sweer in geheimsinnige organisasies saam. Hierdie groep “mense” kan dan ook agter alle oorloë en konflik deur die wêreldgeskiedenis gevind word. Bramley glo: “An alien presence on Earth have conspired to dominate Humankind through violence and chaos since the beginning of time ...” (1989: agterblad).

1.1.1.4 Die ontwikkeling van tegnologie op aarde

Van die gewildste argumente vir die Antieke ruimtevaarder-teorie het betrekking op die argeologie. Daar verskyn tans ’n vlaag populêr-wetenskaplike literatuur wat oor antieke ruïnes spekuleer (vgl 1.1.3). Oorblyfsels van antieke beskawings in Suid-Amerika en Egipte se piramides bly gewilde onderwerpe.

Von Däniken voer aan dat daar talle “onverklaarbaarhede” in ons verlede te vinde is – in besonder daardie deel van die geskiedenis wat duisende en selfs miljoene jare in die verskiet lê. Daar is sprake en spore van tegnologie waarvoor primitiewe mense nie kon beskik nie. Fisiese oorblyfsels van sulke “antieke tegnologie” is al op verskeie plekke

regoor die aarde gevind en dit “verstom” argeoloë steeds.

Om ’n paar voorbeelde van die letterlik honderde te noem wat deur Antieke ruimtevaarder-teorie outeurs bespreek word²⁰:

- Die **Groot piramide** en die **Sfinks** by Giza in Egipte.
- Die kolossale standbeelde op **Paas-eiland**.
- Die ruines in die woude van **Guatemala en Yucatan**.
- Die oorblyfsels van die **Majaanse stede** in Suid-Amerika en hul “ongelooflike” astronomiese kalenders.
- Die **Nazca vlaktes** se reuse misterieuse lyne en figure wat slegs uit die lug waarneembaar is.
- Die **Piri Reis-kaart** uit antieke tye wat inligting oor die aarde opgeteken het wat eers in die moderne tyd bekend geraak het.

Sitchin vra die vraag: “Why did civilization came about at all? There is no obvious reason ...” Hy verwys na primitiewe stamme wat vandag nog op aarde leef soos in die steentydperk en vra:

Why have they not acquired the same knowledge of sciences and technologies on their own as we supposedly have? It took Man 2000 000 years to advance in his “tool industries” ... Yet here we are less than 50 000 years from Neanderthal Man, landing astronauts on the Moon... Did we really acquire this advanced civilization on our own?

---

²⁰ Vergelyk Von Däniken (1968: 94-130). Kyk ook 1.2.1 en 1.2.3 vir meer inligting.

(Sitchin 1976: 4).

Filotto (1995: 41) sê: “If we were to plot human history starting from about 100,000 BC ... it is interesting to note that technological progress makes a veritable leap over the last 2000 years or so. Something indeed must have happened around this time...” Hy sê ook: “Fire is thought to have been known to early man from about 350 000 BC and yet, written language appears only in 3200 BC. Such a rapid rise in technology over the last 2000 years, would make the theory of gradual evolution suspect” (Filotto 1995: 44).

Von Däniken glo dat antieke ruimtevaarders met aardbewoners ’n “vriendskapsverhouding” wou vestig en ’n soort “opheffingsprogram” hier van stapel gestuur het. Primitiewe aardlinge is oor millennia beskermend bygestaan om hul samelewing, intelligensiepeil en tegnologie te ontwikkel (1977: 317). Trench (1960: 164) deel dieselfde siening. Die skielike tegnologiese ontploffing nadat die mensdom vir duisende jare op primitiewe wyse sonder enige veranderinge in hul fundamentele leefwyse “voortgeploeter het”, dui daarop dat “...we are enjoying the fruits of astonishing ‘revelations’ of some kind ...” Dit is kennis wat, volgens Trench, alleen van ekstra-terrestriele oorsprong kan wees.

1.1.1.5 Die oorsprong van godsdiens

Since UFOs had been seen throughout history, there was a strong possibility that some of our major religions had their origins in contact with these advanced intelligences.

(Robert Dean in Annable 1997: 387).

Vir voorstanders van die Antieke ruimtevaarder-teorie moet die ontstaan van godsdienste en die verering van allerlei gode regoor die antieke wêreld, teruggevoer word na kontak tussen primitiewe aardlinge en ekstra-terrestriele ruimtevaarders. Story (1980: 151) wys uit: “The very idea of Space Gods and UFOs... serves... modern interpretations for old-time religion”. Die volgende uitsprake van Antieke

ruimtevaarder-outeurs bevestig hierdie stelling:

- Filotto (1995: 66) sê: “We find large amounts of ‘circumstantial’ evidence that support the theory that a more advanced race of humans once roamed the Earth. ...these humans could be the ‘Gods’ referred to in many of our legends.”
- Bramley (1989: 12) sê: “...One outgrowth of an academic debate which has preoccupied historians for over a century is: how did ancient Old and New World civilizations, located on opposites of the Earth, come to resemble one another? Why did peoples of those far-flung civilizations develop such remarkably similar religious beliefs?”
- Sitchin (1995: 27) stel: “Being created in the image, after the likeness, and with the genes of the... Elohim... Humankind saw itself part of the heavens – the other planets, the stars, the universe. It strives to join them in their celestial abode, to gain immortality. To do so, the ancient texts tell us, Man has continued to seek Divine Encounters ...”

Von Däniken verduidelik dat hy by wyse van ’n vergelykende studie bevind het dat antieke godsdienstige oorleweringe wemel van verwysings na “gode uit die hemel” en hul kontak met en invloed op antieke mense. In byna elke antieke godsdienst word melding gemaak van “vlieënde vaartuie” en “vlieënde gode” waarmee mense kontak sou gehad het (1968: 23, 62). Hy het opgemerk dat ons primitiewe voorvaders die grootste respek vir die ruimtevaarders gehad het. Von Däniken sê: “We know that our ingenuous and primitive forefathers did not know what to make of the astronauts ... They worshipped the astronauts as ‘gods’ who came from the stars ...” (Von Daniken 1968: 46).

Die *Ancient Astronaut Society* is van mening dat die Antieke ruimtevaarder-teorie ’n verklaring bied vir ’n groot verskeidenheid godsdienstwetenskaplike vraagstukke:

- The origins of religions

- The origins of ancient religious symbols
- The original core of global mythologies
- The 'gods' in ancient texts
- The depiction of judgements of the gods in prehistoric times
- The vanishing of religious and mythological beings into the heavens
- The issue of God and the Devil and the ancient symbols of good and evil
- The earliest offerings for the appeasement of the gods
- The origins of related rock carvings around the globe, the origins of figurines of 'gods'
- The promises of a "return" in all religions and the fear mankind has of this event.

(Ancient Astronaut Society: www.access.ch/aas)

Von Däniken glo dat die ekstra-terrestriele nie hul koms na die Aarde geheim wou hou nie: "Extra-terrestrials had no other possibility of leaving traces of their presence and activities except in religions. Only there could they be preserved, discovered at some point in the future and ... understood" (Von Däniken 1977: 204).

Die idee dat ruimtewesens 'n "geheime boodskap" in godsdienstige literatuur "versteek" het om deur komende geslagte "ontdek" te word, is 'n gewilde tema in resente New Age-literatuur. Die idee word wyd gepropageer dat ons "ekstra-terrestriele voorouers" vir die mensdom doelbewus leidrade gelaat het van hul teenwoordigheid op

aarde. Die leidrade was so “geplant” dat dit millennia later deur ’n meer gevorderde nageslag ontdek en ontsyfer sou kon word²¹:

In sy opspraakwekkende boek *The Bible Code* (1997) “dekodeer” Drosnin die Hebreeuse teks van die Ou Testament met behulp van rekenaartegnologie. Dit word dikwels misgelees dat Drosnin ook uitgaan vanaf die veronderstellings van die Antieke ruimtevaarder-teorie. Hy beweer dat daar ’n “geheime kode” in die teks van die Ou Testament “bewaar” is. Die kode is in antieke tye in die teks “geënkodeer” deur ekstraterrestrïele intelligensie. Die teks het net gewag vir ’n tyd waarin die mensdom ’n hoë genoeg beskawingspeil met die nodige rekenaartegnologie sou ontwikkel om die “ware boodskap” weer te kon dekodeer (Drosnin 1997: 98)²².

Ons kyk vervolgens na ’n aantal spesifiek-godsdienstige vraagstukke wat volgens Antieke ruimtevaarder-voorstanders effektief deur dié teorie verklaar word:

(a) Die oorsprong van godsdienstige oorleweringe en mitologieë

Countless legends and myths in the folklore, mythologies and sacred books of races everywhere refer to a period ... when the gods came down and mingled with mortals. The myths themselves are but the fairy story coverings these true happenings of a bygone age were wrapped up in to preserve them for posterity.

(Trench 1960: 23, 26).

Van besondere belang vir die verstaan van Von Däniken se teorie oor die ontstaan van godsdiens is sy uitgangspunt dat “**myths are historical memories**” (1977: 92). Hy sê:

---

²¹ Rudolf Gantenbrink het ’n soortgelyke teorie ontwikkel dat die “geheime geskiedenis” en moontlik ook die toekoms van die aarde vir nageslagte bewaar is onder ’n poot van die Sfinks te Giza in Egipte (vgl Hancock & Bauval 1998; Annable 1997: 23, 627).

²² ’n Soortgelyke teorie as die van Drosnin word deur M. Cotterell in sy boek *The Supergods* (1997) voorgestel.

“It is my ... conviction that traces are to be found in age-old myths; to be sought in the originally oral scriptures of ancient religions ...” (Von Däniken 1977: 285).

Hierdie vertrekpunt is die hermeneutiese sleutel vir Von Däniken se verstaan van antieke godsdienstige literatuur. Dit gaan van die veronderstelling uit dat talle godsdienstige mitologieë binne hul “fantasie-omhulsel” ’n kernelement bevat wat sy oorsprong gehad het in en teruggevoer kan word na die werklikheid. Von Däniken sê: “I resist the interpretation which say that it is all pure imagination that has made itself at home in mythology. The imagination, too, needs something to spark it off, it has to be animated” (Von Daniken 1977: 174).

Elke mite was volgens Von Däniken, in sy oorsprong bedoel as ’n “ooggetuie verslag” van ’n werklike gebeurtenis in die antieke verlede: “... the content of a myth may be history transformed into fable” (1977: 107).

Von Däniken bou sy hipotese oor antieke mitologieë op die werk van die filosoof Karl Jaspers wat sou gesê het: “If we take the core of myth's content as the beginning of historical consciousness, the door to our early history lies open” (aangehaal deur Von Däniken 1977: 94). Von Däniken se hipotese lei soos volg: “Onverklaarbare” en “epogmakende” gebeurtenisse van die verlede (soos die waarneming of landing van ’n ruimtetuig) sou deur primitiewe mense as “godsdienstige ervarings” beleef gewees het. Hulle sou dit ook op ’n lomp wyse mondeling probeer oordra het²³. Mettertyd sou die oorleweringe “heilige” status verkry en in ’n “kokon van fabelagtigheid” toegeweef word. Maar ’n “kern van die waarheid” sou in talle mites en legendes behoue gebly het. Die oorspronklik mondelinge mitologieë is later in literatuur gefikseer en verder as “godsdienstige” en “heilige” tekste oorgelewer (Von Däniken 1977: 79).

Von Däniken pas hierdie hipotese ook op die Bybel toe en sê: “... The Bible has

---

²³ Von Däniken sê: “The grotesque thing is that the essence of the stories was not understood by the narrators themselves. For lack of suitable (e.g. technical) words, it was hidden in a desert of words and abstruse images” (1977: 94).

undergone many transcriptions... Clouds of dogma ... have increasingly obscured the true and original meaning ..." (1968: 46) maar: "Within this "welter of words" there is an illuminated core of something which has captured the imagination..." (Von Däniken 1968: 49). Hy glo: "With modern technological knowledge we can sift out the hard core of truth from the traditions" (1977: 108).

Na wye navorsing en sy vergelykende godsdienshistoriese ondersoek konkludeer Von Däniken: "To me the core of the messages is in the exact description of "the 'gods' arrival and behaviour, factual references to the origin of the universe and the first life on earth, as well as the "birth" of the first being ... and every clue to the beginning of human civilisation" (Von Daniken 1977: 174).

(b) Die ware identiteit van "geestelike wesens"

(i) Die "engele"

We can understand and rationalise "angels" with little difficulty...

(Jessup 1956: 102).

In talle godsdienstige oorleweringe kom verwysings voor na sogenaamde "hemelwesens" (*binei Elohim*) en "engele" (*zophim* of *malakhim*). Trench sê: "In the Old Testament there are many examples of divine messengers (Angels) meeting ... with mortals" (1960: 26). Hy meen: "So-called Angels, Man-like beings who are capable of flight and who live somewhere in the sky, are another religious idea with a concrete basis in fact" (Trench 1960: 151).

Vreemde "hemelse wesens" het hulself gereeld in die antieke verlede aan aardlinge "geopenbaar" nadat hulle dikwels uit die "hemel neergedaal" het. Hulle het as "gesante" en as "boodskappers" van die gode gekom. Dit is oorgelewer dat hulle "vlerke" gehad het (bv. Jes 6:2v) as verwysing na die vermoë om te kon vlieg. Details soos dat hulle "wit klere" gedra het (Dan 10:5), "blink van voorkoms" en soos "weerlig" was (Matt

28:3) kom ook plek-plek voor. Hulle is gereeld op die toneel wanneer “bo-natuurlike gebeurtenisse” plaasvind (bv. Ex 23:20 en Gen 19). Al hierdie verwysings ondersteun vir voorstanders van die Ruimtevaarderteorie die feit dat die engele ’n “mitiese” manier was om na reële figure (antieke ruimtevaarders) te verwys. Pre-eksiliese weergawes van engele legendes word as die meer historiese weergawes beskou synde daar beslis ’n ontwikkeling in post-eksiliese verwysings waarneembaar is (Robinson & Wilson 1976: 18).

Steyn (1994: 189) wys uit dat daar by New Age-denkers ’n hernude belangstelling ontwikkel het in “angels, the spiritual hierarchy and space brothers”. New Agers glo ook dat engele “visits from extra-terrestrials to this planet...” verteenwoordig. New Agers noem hulle ons “...brothers who is trying to help us” (Steyn 1994: 191). Juriaanse (1985: 166) verduidelik: “The Supreme being is said to have surrounded Himself with a vast executive organisation to administer and consummate His Will”. Volgens die New Age-wêreldbeeld het “Each galaxy, star and planet in the universe ... its own designated... guide or god under whose supervision the evolutionary process unfolds. On Earth this process was set in motion 18 million years ago by ‘the Great Lords of Light’ who came from Venus” (Steyn 1994: 191).

Ter wille van volledigheid verdien enkele verwysings na **die duiwel** as “engel van die bose” en **demone** ook vermelding. Daar is in talle godsdienste verwysings na wesens wat die bose verteenwoordig of “vyande” en “teenstanders” van die “goeie gode” was. In Bybelse literatuur verteenwoordig dergelike idees ’n veel later invloed uit die Persiese wêreld (Robinson & Wilson 1976: 20).

Filotto (1995: 161) glo dat wesens van die kosmos in antieke dae in ’n interstellêre oorlog gewikkeld was. Die Aarde is deur strydende magte besoek wat by primitiewe mense oorsprong kon gegee het aan die idee van die stryd tussen goeie en slegte “gode”.

• (ii) *Die “gode”*

The whole concept of mythology – tales of gods and goddesses who came

down from the sky and mingled with mortals – lends itself to the hypothesis that they were indeed actual Sky People.

(Trench 1960: 26)

'n Belangrike uitgangspunt van die Antieke ruimtevaarder-teorie is dat die “gode” van religieuse tekste nie verwys na “geestelike wesens” nie, maar in werklikheid fisiese wesens van ander planete was. Die besoekers uit die kosmos is bloot uit onkunde deur primitiewe mense as “gode” beskou.

Daar word in talle godsdienste melding gemaak van “vlieënde vaartuie” waarmee die “gode” sou gereis het (Von Däniken 1968: 62)²⁴. Indien hierdie beskrywings verwys na ruimteskepe van ekstra-terrestriele oorsprong, vra Von Däniken: “What would the primitive beings on this planet think about a monstrosity that has just landed ...?” Hy argumenteer: “... Our forefathers did not know what to make of the astronauts ... They must be gods!” (1968: 24).

'n Vergelykende studie van verskeie antieke mitologieë wek vrae by Von Däniken. Hy stel:

I want to know all about the mythological gods, the meaning of the circumstances under which they appeared and acted. What sort of personalities had they ... If they were spirit, how could people see and talk to them? Why did gods appear at all ... What was their purpose in showing their power, their knowledge ... Why did they always return to their heavenly home ...?

(Von Däniken 1977: 94)

---

²⁴ Vergelyk ook Trench (1960: 26) en Moore (1987: 12) wat bondige oorsigte bied oor Chinese, Indiese en Bybelse mitologieë en waarin verwys word na “winged chariots”, “flying carts” ens.

Von Däniken konkludeer dat die gode waarna in godsdienstige tekste verwys word, oorspronklik nie as “geestelike wesens” verstaan is nie en sê: “The confusion is the result of centuries of indoctrination by all religions, in which it was suggested to every earthing that... he was watched by God even in the most secret places. This... bilocation required a god/spirit who had to be omnipresent and omniscient” (Von Däniken 1977: 206). Die **panteïsme** is ’n godsdienstige opvatting wat glo in ’n onpersoonlike godheid wat een is met alles en almal in die skepping. Von Däniken sê: “Even in Christianity... there is a good dose of pantheism, otherwise the Christian God could not be omnipresent. God must be spirit” (1977: 207).

As bewys vir sy hipotese dat die “gode” oorspronklik “fisiese wesens” was, sê Von Däniken dat hy in talle godsdienstige tekste by die sogenaamde “gode” ’n goeie dosis “menslike eienskappe” gevind het (1977: 156, 206): Bybelse tradisies (veral die Genesis oergeskiedenis) weerspreek die algemene dogmatiese opvatting van God as alomteenwoordige, alwetende en almagtige “geestelike wese”. Volgens Von Däniken kan die “god” waarna Ou Testamentiese gedeeltes verwys, nie “alwetend” wees nie. Hy weet by voorbeeld self nie waar Adam wegkruip toe hy na hom in die tuin gaan soek het nie (Gen 3:9). God is ook nie “foutloos” nie synde hy in Genesis 1:31 alles “goed” maak en in Genesis 6:6 weer “spyt” is oor sy handewerk. Hy verwoes selfs sy eie handewerk met ’n vloed! Na die vloed erken hy dat hy ’n fout gemaak het (Gen 8:11), maar met Sodom en Gomorra doen hy dit weer (Von Däniken 1977: 207).

Von Däniken sê:

A divine figure is portrayed who made mistakes, felt regrets and was capable of bloody acts; a god is shown who experiences such terribly human passions as anger, partisan love, and heartlessness. ... At least they do not fit in with the conception of an imaginary omniscient being, standing above material things... The fact is that the gods in myths behave exactly the same. ... The myths of the world of antiquity describe the gods as sympathetic human figures...

(Von Däniken 1977: 209)²⁵.

Filotto (1995: 50) gebruik 'n soortgelyke argument in sy weergawe van die Antieke ruimtevaarder-teorie. Hy sê: “We are faced with a vast number of Gods which seem to go about their business in very human-like ways. The Gods of old went around fighting wars and feuds against each other, having sexual encounters... and generally behaving suspiciously more like humans than divine beings”.

Von Däniken konkludeer: “Not in vain did they create us in their own image. ... The gods were of flesh and blood” (1977: 210,155; vgl ook Annable 1997: 627).

EKSKURS: Die bestaan van God as “Opperwese”

The fact that there may be many gods need not alter anyone's belief in one universal God or (supreme) Spirit who created everything and both sustains and nourishes all life now and eternally ...

(Trench 1960: 30).

Hoe Antieke ruimtevaarder-eksponente oordeel oor die bestaan van 'n Opperwese as al die gode van religieuse oorleweringe dan eintlik ekstra-terrestriële wesens was, is 'n belangrike vraag om die godsbeeld van aanhangers van die teorie te verstaan. Uitlatings in dié verband kom dan ook dikwels in hul werke voor. Dit word ter wille van volledigheid by wyse van 'n ekskurs hanteer:

- Filotto (1994: 218) sê: “The existence of an alien race that genetically “evolved” mankind ... in no way threatens the position of God”.
- Sitchin (1976: ix) sê: “We are not alone in our solar system. Yet it may enhance rather than diminish the faith in a universal Almighty. For, if the *Nefilim* created

---

²⁵ Von Däniken verwys na die Griekse en Romeinse mitologieë (1977: 210). Sien ook Trench (1960: 26).

Man on Earth, they may have only been fulfilling a vaster Master Plan.”

- Bramley (1989: 436) sê: “... a ‘Supreme being’ of some kind probably exists as a common source of all spiritual existence. ... The potential scope of a Supreme Being extends far beyond the boundaries of this small universe...”

As die opinie gehuldig word dat gevestigde godsdienste uiteindelik maar gepraat het oor gode wat op hul beurt ook fisiese skepsels was, sê ’n outeur soos Von Däniken dat dit hom nie ’n agnostikus maak nie. Hy is oortuig daarvan dat ’n wese wat ons “God” noem (by gebrek aan ’n beter naam) vir ewig bestaan het en vir ewig sal bestaan (1968: 68). Die vraag oor wie dan die werklike Skepper was van alles wat is (die antieke ruimtevaarders inkluis), wil die Ruimtevaarderteorie nie beantwoord nie. Dieselfde geld vir kosmologiese vraagstukke soos hoe intelligente lewe dan elders in die ruimte ontstaan en ontwikkel het (as dit nie op Aarde gebeur het nie).

Heeren (1995: 184) se kommentaar oor die Panspermia-hipotese is: “... (it) begs the question of how life originally began. If natural laws cannot explain how life began on this ideal planet, how can they explain the formation of life at any location?” Von Däniken (1977: 233) haal die Sweedse chemikus Svante Arrhenius (1859-1927) aan wat gesê het: “Life must have begun somewhere. ... With all respect, we must put a creator at the beginning of the circle, of even what we generally describe as God.”

(c) Die oorsprong van sentrale godsdienstige dogmas

’n Vergelykende studie van universele temas en dogmas wat by verskillende godsdienste oor die wêreld voorkom, bring advokate van die Ruimtevaarderteorie by talle sake uit waarvan die herkoms deur die teorie verklaar word. Enkele prominente voorbeelde word hier genoem:

- **Die skepping**

Daar is verbasende raakpunte in verskillende godsdienste se kosmogoniese

oorleweringe. Dit kom universeel voor, ook in die oergeskiedenis van Genesis, dat die gode (*Elohim*) die Aarde aangetref het in 'n toestand van chaos. Die aarde word dikwels in godsdienstige skeppingsmites beskryf as 'n onvrugbare massa water en modder. Die godheid/gode het orde kom skep deur water en grond te skei²⁶, plante te vestig en diere (uit die hemel) te stuur. Later is die eerste mense op aarde gemaak (Von Däniken 1977: 100).

- **Liefde van die gode**

Die idee dat die gode die wêreld en die mensdom “liefhet” en goedgesind is teenoor hulle, is 'n universele tema in verskeie wêreldgodsdienste: “The ‘Gods’ are generally referred to as being helpful to mankind on Earth ...” en “...helped mankind to rise from their ashes by educating them and leading them” (Filotto 1995: 67; kyk ook Von Däniken 1968: 117). Hierdie godsdienstige konsep het in New Age-kringe weer na vore gekom. Steyn (1994: 189, 191) wys daarop dat talle New Agers glo dat ons “space brothers” die mensdom uit sy verknorsinge wil “red” en dat hulle vir ons omgee en ons wil help.

- **Die “hemel”**

Godsdienste praat universeel van “die hemel” as die woonplek van die engele en die gode. Die hemel word dan ook sonder uitsondering met die sterrehemel in verband gebring. Die gode kom uit die “hemel” (dus die hemelruim) en manifesteer dikwels in rook en lig (vergelyk die sg teofanie of verskynings van Jahweh in die Ou Testament). In die meeste godsdienste sal mense volgens antieke beloftes van die gode uiteindelik ook weer na die “hemel” terugkeer (Von Däniken 1968: 101; 1977: 104, 114, 74, 95, 343).

---

²⁶ Die konsep van “terraforming” wat oënskynlik onderliggend is aan dié oorleweringe is in 1.1.1.1. verduidelik.

Jessup (1956: 105) stel: “From the inception of the word ‘Heaven’ it has meant a region ‘overhead’, beyond the clouds.” Aanvanklik het antieke waarnemers met hul beskrywinge probeer aandui vanwaar hulle “die gode” sien kom het. Mistiek is deur die eeue in die interpretasie van antieke oorleweringe ingedra (Jessup 1956: 106). As Jesus in Markus 13:31 sê dat die “hemel en die aarde verby sal gaan”, het Hy volgens Jessup (1956: 116) duidelik nie ’n “metafisiese hemel” in gedagte nie. Hy praat gewoon van die aarde en die sterrehemel wat onderskei moet word van die “concept of an everlasting ‘Heaven’, which is the home of God and the souls which have departed from the carnate body” (Jessup 1956: 116).

Trench (1960: 72) bied ’n interpretasie vir die konsep van ’n “Nuwe hemel en ’n nuwe aarde”. Hy is van mening dat die planeet Aarde slegs as ’n sone gebruik word waar Homo sapiens “onder kwarantyn” gehou word en dat die “gode” van tyd tot tyd sekere mense “oorplaas” na ander planete - ’n “Nuwe hemel en nuwe aarde”²⁷. Vir hom verklaar dit die mitologiese oorleweringe van Bybelse tekste soos dié in Openbaring.

- **Lewe na die dood**

Die idee van ’n “lewe na die dood” is ook ’n universele godsdienstige gedagte wat aanhangers van die Ruimtevaarderteorie herinterpreteer. Met verwysing na die Egiptiese praktyk van mummifikasie vra Von Däniken: “... Where did the idea of immortality come from and how did people get the concept of corporeal reawakening in the first place? ... Did unknown intelligences already know the methods with which to treat bodies so that they could be revived ...?” (1968: 103). Hy vra ook: “Why ... did the ancients think that bodies prepared in this way achieved a state which would make reawakening possible?” (1968: 107). Von Däniken se hipotese is dat antieke mense die mediese tegnologie van antieke ruimtevaarders waargeneem, en dit op primitiewe wyse probeer naboots het.

---

²⁷ Daar is aangedui dat die New Age hipnoterapeut Dolores Cannon (1993, 1998) ’n soortgelyke hipotese propageer (vgl. 1.1.1.3).

Die Fisikus prof Frank Tipler, bied ook 'n ruimte-eeuse interpretasie van die “ewige-lewe konsep”. In sy boek *The Physics of Immortality* postuleer hy 'n teorie wat dit moontlik sou maak vir intelligente lewe om fisies vir “ewig te leef”. Hy glo “...life goes on forever if machines of some sort can continue to exist forever”. Daar is reeds gewys op sy hipotese dat 'n futuristiese ruimteprogram van “intelligente robotte” gebruik sou kon maak wat die heelal kan “koloniseer” (vgl 1.1.1.3). Wanneer hierdie “robotte” deur die heelal begin versprei sou hulle as “draers van menslike intelligensie” in wese die menslike intellek “vir ewig laat leef”. Tipler is van mening dat verskeie godsdienste waaronder die Bybel en Christelik-filosofiese opvattinge in dié verband, 'n soortgelyke idee verkondig, hoewel in baie primitiewe taal. Hy sê:

There is actually an astonishing similarity between the mind-as-computer-program idea and the medieval Christian idea of the “soul”. Both are fundamentally “immaterial”: ... For Aquinas, a human soul needed a body to think and feel, just as a computer program needs a physical computer to run.

(Tipler 1995: 127).

- **Die wet, sonde en gehoorsaamheid**

Respek en “vrees” vir die gode is nog 'n algemene godsdienstige oortuiging. Die “gode” het nog altyd “gehoorsaamheid” geëis en ook wette neergelê vir die mens. Von Däniken verklaar die oorsprong van hierdie dogma soos volg: “When (the gods) started their return flight, they told the natives that they would come back ... to punish anyone who did not obey the orders they had given ... Fear of what might come down from heaven drove people ...” (1977: 317).

Die gedagte kom wyd onder eksponente van die Antieke ruimtevaarder-teorie voor dat allerlei sondes, godsdienstige regulasies, wette en taboes antieke ruimtevaarders se “tegniek” was om die mensdom te manipuleer en onderdanig te hou (Trench 1960: 150; Bramley 1989: 3). Daar is in godsdienstige legendes sprake van pogings deur die gode

“to block human access to important knowledge” en “to reduce human intelligence and intellectual vision”²⁸ (Bramley 1989: 124, 178).

- **Die wederkoms**

Die dogma dat die “gode” weer eendag na die Aarde sou terugkeer, dikwels met gepaardgaande oordeel oor die mensdom, is ook ’n tema wat wyd onder godsdienste verkondig word. Dit sluit vir sommige outeurs aan by die gedagte dat die ruimtevaarders die mensdom onderdanig wou hou. Outeurs soos Von Däniken (1977: 317), Filotto en Sitchin is egter oortuig dat daar meer agter die legendes skuil en dat ekstra-terrestrïële besoekers die Aarde vir etlike millennia met bepaalde tussenposes besoek het en die een of ander tyd ook weer sal terugkeer na die Aarde.

Die wederkoms-konsep is in resente tye veral in New Age-kringe ontwikkel in ’n goed uitgewerkte nieu-eskatologie. Talle New Agers koester dan ook volgens Steyn (1994: 189, 191) se navorsing, ’n “wederkomsverwagting” en “redding” deur ekstra-terrestrïële ruimtewesens (die “Space brothers”).

Hiermee sluit ons dan hierdie bondige oorsig oor die uitgangspunte en postulate van die Antieke ruimtevaarder-teorie af. Ons fokus nou op die **bewysgronde** wat vir hierdie hipoteses aangebied word:

---

²⁸ Kyk bv. Genesis 2:16 en 3:24.

HOOFSTUK 1.2

SUBSTANSIËRING VAN DIE ANTIEKE RUIMTEVAARDER-TEORIE

Advokate van die Ruimtevaarderhipotese bied staving vir hul uitgangspunte met bewyse en argumente uit 'n besonder wye veld²⁹. Vroeëre advokate soos Jessup en Trench bou hul teorieë grootliks op die sogenaamde OVV-fenomeen³⁰. Hulle glo dat die Bybel as “historiese bron” van OVV-waarnemings getuig. Eietydse outeurs soos Von Däniken en Filotto streef in 'n postmoderne gees na “multidisziplinêre navorsing” en na 'n meer holistiese siening. Hul argumente word daarom uit 'n heelwat wyer en meer “wetenskaplike” veld begrond wat die fisika, astrofisika, astronomie, biofisika, argeologie en die godsdienswetenskappe insluit.

Dit blyk dat die volgende argumente gebruik word as substansiëring vir die Antieke ruimtevaarder-teorie:

- Die OVV-fenomeen.
- “Omstandigheidsgetuienis”.
- Argeologiese fondse en “fisiese oorblyfsels” op aarde.
- “Biologiese” argumente.

---

²⁹ In die natuurwetenskappe sou dit meer korrek wees om te praat van die waargenome data of verskynsels wat deur 'n bepaalde teorie verklaar word. In die geval van die Antieke ruimtevaarder-teorie bied outeurs hierdie data egter aan as “bewyse” vir hul teorie.

³⁰ OVV = Ongeïdentifiseerde Vlieënde Voorwerp: Die essensie van die term “UFO” (Unidentified Flying Object) is die feit dat waargenome voorwerpe “onidentifiseerbaar” was. Die gebruikelike afrikaanse afkorting “VVV” (“Vreemde Vlieënde Voorwerp”) laat nie reg geskied aan hierdie onderskeid nie. 'n Meer letterlike vertaling word daarom in hierdie studie gebruik.

- Nuwere wetenskaplike navorsing.
- Antieke mites en godsdienstige oorlewinge.

Hierdie hoofpunte word nou onderskeidelik onder die loep geneem:

1.2.1 Die Ongeïdentifiseerde Vlieënde Voorwerp-fenomeen

... The human race is as a flock of sheep, tended, carefully at times, and not so carefully at others, by a space dwelling race ... it has been our purpose to show that there is nothing new in UFO presence over and around our planet.

(Jessup 1956: 53, 27)

“Ongeïdentifiseerde Vlieënde Voorwerpe” (OVV’s) word gereeld in allerlei vorme rondom die aarde waargeneem. Daar was veral so ’n vlag van waarnemings in die vroeë vyftigs. Verskeie Ruimtevaarderteorie-advokate het dan ook in hierdie tydperk hul werke gepubliseer. Omdat daar besliste patroonmatighe in OVV-waarnemings te bespeur is, verwys literatuur oor die algemeen na die OVV-aangeleentheid as ’n “fenomeen” (vgl Spencer 1997: 12).

Dit blyk dat OVV’s reeds vir eeue waargeneem en gerapporteer is, maar dat daar tot op hede nog geen konsensus bestaan oor wat hierdie waarnemings presies verteenwoordig nie. Jessup (1955: 176) bied ’n historiese oorsig oor OVV-oorlewinge wat so ver teruggaan as 1504 vC³¹. Annable (1997: 386) sê hieroor: “The earth and the entire human race is, and has been, the subject of an intensive, ongoing survey by ET civilizations ... this extraterrestrial study had been going on for a very long time, possibly thousands of years ...”

---

³¹ Phillips (1987) en Spencer (1997) bied beide volledige oorsigte oor OVV-waarnemings deur die eeue.

Daar is vir OVV-advokate talle bewyse wat daarop dui dat ons voorvaders bewus was van OVV's as vreemdeling-besoekers. Daar is byvoorbeeld 'n skildery van Jesus se doop wat in die 15e eeu gemaak is deur 'n ene Piero Della Francesca. Op hierdie skildery word 'n "OVV" oënskynlik tussen die wolke uitgebeeld (Annable 1997: 387, sien ook Phillips 1987: 17).

Volgens Ruimtevaarderteorie-voorstanders verwys talle Bybelse tekste ook na OVV-belewenisse: Jessup (1956: 11) sê: "There is a causal common denominator for many of the Biblical wonders. ... This common cause is related to the phenomena of the UFO." Phillips (1987: 11,12) sê: "Some students of UFO history, claim that the most impressive UFO stories are found in the Bible – called by one writer "the greatest flying saucer book of them all."

Die algemene interpretasie is dat OVV-waarnemings deur die eeue niks anders as aktiwiteite van ekstra-terrestriële intelligensie verteenwoordig nie. Die OVV-fenomeen is daarom baie verwant aan die basiese postulate van die Antieke ruimtevaarder-teorie. Beide veronderstel ekstra-terrestriële aktiwiteit in en sedert die antieke verlede. Dit is daarom ook nie verbasend dat OVV's vir talle eksponente van die Ruimtevaarderteorie 'n belangrike aanhaakplek en vertrekpunt sou bied nie.

Von Däniken (1977: 289) sê dat min mense, waaronder selfs prominente wetenskaplikes, nog die bestaan van die OVV-fenomeen ontken. Aanvanklik was hy baie versigtig om OVV's as begroning vir sy teorie aan te wend. Hy sê in sy 1977 publikasie: "I am no UFO fan ... no one knows what the Unknown Flying Objects are" (1977: 289). Von Däniken beklemtoon: "I do not say that they ... belong to unknown intelligences ..." (1968: 141; vgl ook 1977: 19).

In sy 1997 publikasie *The Return of the Gods* is Von Däniken baie meer uitgesproke oor OVV's. Hierin herinterpreteer hy Bybelse gedeeltes om 'n nieu-eskatologie uit te werk waarin ekstra-terrestriële wesens ons planeet deur die geskiedenis op 'n gereelde basis besoek het (elke 3000-3500 jaar). Hy beweer ook dat so 'n besoek binnekort weer

te wagte kan wees. Volgens Von Däniken word daar “toesig gehou” oor die mensdom se ontwikkeling. In ’n onderhoud met die tydskrif *Xfactor* sê Von Däniken: “It might be that the UFO sightings of today are the ... ‘gods’ returning to earth” (Annable 1997: 626, 627).

Trench huldig ook dié teorie. Hy sê:

... The earth is going through another critical period in its chequered history. We are approaching most momentous times, and our extra-terrestrial visitors are coming back here once more in their space craft. Indeed, during the last twelve years hundreds of thousands of people all over the world have sighted these ships of light. They have been photographed, filmed and tracked on radar innumerable times.

(Trench 1960: Inleiding).

Trench (1960: 145) vra waarom OVV’s in die verlede slegs sporadies waargeneem is, maar dit in ons eie tyd “kommerwekkend” toeneem. Hy is van mening dat die tegnologiese ontploffing van ons tyd iets daarmee te doen het. In die laat veertigs was die ontwikkeling van die kernbom dikwels geblameer vir die toename in OVV-besoek.

1.2.2 “Omstandigheidsgetuienis”

We find large amounts of ‘circumstantial evidence’ to support the theory...

(Filotto 1995: 49).

Daar is heelwat voorbeelde van argumente wat advokate van die Antieke ruimtevaarder-teorie klassifiseer as “omstandigheidsgetuienis”:

- Von Däniken begin deur ’n wye reeks “onverklaarbare verskynsels” te noem wat vir hom aantoon dat daar “ernstige gebreke” in ons huidige geskiedenisopvatting is en waarvoor die Antieke ruimtevaarder-teorie ’n beter verklaring bied. Enkele van die

prominentste voorbeelde wat hy as rede hiervoor noem is:

- Die eiland **“Elephantine”** in die Egiptiese Nyl wat so genoem is in die “mees antieke tekste”, maar slegs soos ’n olifant lyk wanneer dit vanuit die lug waargeneem word. Dit is alleen verklaarbaar indien die vliegkuns eeue gelede reeds bestaan het en die eiland toe deur antieke mense vanuit die lug waargeneem was (Von Däniken 1968: 82).
- Die **“Piri Reis-kaart”** van die wêreld is “eeue oud”, maar onverklaarbaar akkuraat vir die tegnologie wat volgens ons huidige kennis op daardie tydstip vir kartograwe beskikbaar was. Die buitelyne van die kontinent Antarktika (wat eers onlangs onder die ys ontdek is) word volgens Von Däniken (1968: 82) reeds daarop aangedui.
- Daar is kolossale strepe en figure uit die lug waarneembaar op die **Nazca-vlaktes** in Peru, Suid-Amerika. Volgens Von Däniken het die antieke inboorlinge van Nazca geglo dat die lyne gemaak is deur “fiery chariots of the sky gods.” Hulle het daarom ook die lyne met religieuse nougesetheid bewaar. Die reuse-tekening van menslike figure en diere is van antieke oorsprong en was volgens Von Däniken ongetwyfeld bedoel om uit die lug waargeneem te word (1968: 27).
- Die sogenaamde **“Sirius misterie”** word dikwels deur Ruimtevaarderteorie-outeurs opgehaal: ’n Franse antropoloog, Griuale, het in 1950 genotuleer dat hy vroeër by ’n primitiewe stam wat in Mali in Oos-Afrika woon (die Dogon) “onverklaarbare kennis” raakgeloop het oor die bestaan van die onsigbare metgesel van die ster Sirius. Hierdie ster (genaamd Sirius B) is ’n “wit dwerg” wat eers laat in die negentiende eeu deur astronome ontdek is. Volgens Dogon legendes was dié ster die plek van “herkoms” van hulle voorvaders. Hulle het dan ook ’n komplekse mitologie rondom die onsigbare ster gewef. Hoe ’n primitiewe Afrikastam kennis sou dra van die feit dat Sirius eintlik deel van ’n binêre stelsel is waarvan een ’n heeltemal onsigbare ster is, word vir aanhangers

goed deur die Ruimtevaarderteorie verklaar (Von Däniken 1977: 80v, kyk ook Temple 1999).

Filotto noem ook enkele voorbeelde van wat hy as “omstandigheidsgetuienis” beskou:

- ’n Perfekte **kubus van staal** wat ongetwyfeld van intelligente oorsprong is, is in 1885 in Oostenryk in ’n stuk steenkool gevind (Filotto 1995: 295, ook Jessup 1955: 28v, 88).
- Daar is talle antieke **kunswerke, hiërogliewe en rotstekeninge** waarop afbeeldings van vlieënde voorwerpe voorkom waarvan die betekenis oor die eeue steeds onverklaarbaar gebly het (Filotto 1995: 41, 42).
- Filotto (1995: 19) bou sy weergawe van die Ruimtevaarder-hipotese ook op so ’n “omstandigheids-argument” naamlik die sogenaamde “**gesig**” en “**piramides**” **op Mars**. Hierdie strukture op die planeet is in 1971 deur die Viking 1 interplanetêre ruimtetuig gefotografeer. ’n Struktuur met die trekke van ’n menslike gesig is later deur wetenskaplikes waargeneem in die omgewing van, wat lyk na, ’n aantal piramides. Naas Filotto is outeurs soos Hancock en Bauval (1998) ook voorstanders van die teorie dat hierdie strukture “kunsmatig” van oorsprong is en dat dit dui op die werk van intelligente wesens wat Mars in antieke tye besoek of bewoon het. Dit was moontlik dieselfde wesens wat die piramides op ons eie planeet opgerig het.

Ons volstaan met hierdie voorbeelde van dié groep bewysplaatse.

1.2.3 Argeologiese getuienis en “fisiese oorblyfsels” op aarde

In some places the extra-terrestrials deposited physical signs of their presence on Earth.

(Von Däniken 1977: 36).

Aanhangers van teorieë wat glo dat ruimtewesens die Aarde in vergange tye besoek het, verwys dikwels na “wondere van die antieke wêreld” en argeologiese fondse wat moderne wetenskaplikes sou “verstom”. Verskeie boeke is geskryf waarin outeurs aanvoer dat sommige argeologiese fondse nie verklaarbaar is volgens huidige opvattinge oor die tegnologiese vermoëns van antieke mense nie. Daar is sprake van “Past technology which is superior or at least equal to our present one” (Filotto 1995: 48). James (1992: 138) sê: “...every now and then an object turns up that completely surpasses all previous estimates of an ancient culture’s technical skill”. Jessup (1955: 87) sê: “We cannot forever ignore the immense antiquity of some archaeological items ... These things prove either or both ... there was a vast and advanced civilization on earth in those distant times; or those articles have come from space via ships, or from scattering of debris in space.”

Uit die talle wat outeurs noem, word slegs enkele van die prominentste voorbeelde hier bespreek:

- Die **piramides by Giza in Egipte** kom dikwels in literatuur na vore³². Steyn (1994: 164) stel: “The Great Pyramids, have long served as the beacon for remembrance of our starry origins and contain the key for our homeward journey.” Wat vir outeurs veral merkwaardig is, is die ongelooflike akkurate uitleg van die piramides en die feit dat dit duidelik volgens astronomiese oorwegings gedoen is. Die Groot piramide te Giza getuig oënskynlik van konstruksiemetodes en tegnologie waaroor mense drie millennia gelede nie kon beskik nie (Von Däniken 1968: 95-101; kyk ook Filotto 1995: 75, 78). Verskeie skrywers meen dat die mensdom selfs met huidige tegnologie beswaarlik die Groot piramide sou kon nadoen (vgl James 1992: 139). Die verklaring is dat die piramides nie deur gewone mense gebou kon gewees het nie of dat hulle hulp van ’n gevorderde ekstra-terrestriele beskawing moes gehad het.

---

³² Sien die boeke deur R. Bauval (1997), G. Hancock, R. Bauval & J. Grigsby (1998), Charles Berlitz (sa) se *Mysteries from Forgotten Worlds* en Filotto (1995) oor die piramides te Giza.

Die teorie wat dikwels gepropageer word is dat die piramides by Giza, asook die Sfinks, heelwat ouer as die algemeen aanvaarde 4500 jaar is. Outeurs soos Peter Lemesurier en Robert Bauval (1994) bereken op grond van die astronomiese plasing van die drie Giza-piramides (wat ooreenkom met die sterrebeeld van die Orion³³) die ouderdom op rondom 10500 jaar. Dit wil sê dat die Egiptenare dit nie self kon gebou het nie, maar dit bloot as reeds antieke strukture aangetref het tydens hul volksmigrasie na Egipte. Die oudste piramides was ook nie bedoel as grafkelders vir Egiptiese konings nie (dit is moontlik veel later eers daarvoor aangepas), maar was oorblyfsels van 'n ekstra-terrestriële beskawing – moontlik 'n lanseerplatform of 'n monument van hul teenwoordigheid op die Aarde (Filotto 1995: 132). In New Age-kringe word selfs gepropageer dat die piramides “kosmiese hekke” (stargates) is wat op misterieuse wyse toegang verleen tot ander tyd-ruimtelike dimensies (Steyn 1994: 164).

- Die antieke mensdom se **kennis van metale en allooie** (waarvan 'n paar voorbeelde die toets van tye oorleef het), is nog 'n gewilde argument: In die 1970's het argeoloë in Bulgarye 'n opspraakwekkende reeks ontdekkings gemaak van die neolitiese Karanovo kultuur wat rondom 4500 vC hier geleef het. In 'n tydperk waarin wetenskaplikes van mening was dat die mensdom nog geen kennis van metale gehad het nie, het Karanovo graftedie suiwerste goud- en koper-juwele asook wapens opgelewer (James 1992: 138).

Nog 'n voorbeeld is 'n roesvrye “vlekklose staal-allooi” pilaar (die Kulb Minar pilaar) wat na bewering ouer as 4000 jaar is, in die voorhof van 'n tempel in Delhi (Von Däniken 1968: 43, 92; vgl ook Filotto 1995: 295).

James (1992: 139) konkludeer oor hierdie voorbeelde van gevorderde antieke tegnologie:

---

³³ Die bekende sterre bekend as die “drie konings” wat die Boogskutter se gordel uitmaak.

... much of the advanced knowledge we proudly believe is peculiar to our modern world may have been available...even thousands of years ago-including sophisticated metallurgy, surgical operations, the use of electricity and heavier-than-air-flight. If we take into account the myths of the "gods" who taught Man the arts and sciences, then the case for extra-terrestrial intervention in Man's early history almost begins to look plausible.

1.2.4 "Biologiese" argumente

Where did man get his exceptional abilities from? ... Extra terrestrials had brought to the earth the knowledge ... and ... they made our ancestors become intelligent by manipulations of the genetic code.

(Von Däniken 1977: 263).

Terwyl die meeste advokate van die Ruimtevaarderteorie baie versigtig vir hierdie standpunt is, beskou Von Däniken die mens as "skepsel van die gode" as fundamentele bewys vir sy teorie. Hy sê: "Man himself as the only intelligent organism on this planet is the proof of extra-terrestrial intervention in evolution on earth" (1968: 286).

Die argument begin by die blote bestaan van lewe as sodanig. Na ingewikkelde matematiese berekeninge konkludeer Von Däniken oor die "toevallige ontstaan" van lewende selle soos evolusioniste dit propageer:

... It is not only the chemical and physical laws that contradict the chemical reactions in the primal sea ... Mathematical probability, or more accurately improbability, also precludes them. Each individual coupling by molecules would be the purest chance. But if in addition molecules combined with each other – and that is the necessary sequence, the series of chances would be raised to the nth power. ... Belief in miracles is incompatible with science.

(Von Däniken 1977: 219).

Die bestaan van organiese molekules in die ruimte is reeds sedert 1973 bekend en dit maak die hipotese dat lewe uit die ruimte na die Aarde “geïmporteer” is, volgens Von Däniken baie waarskynlik. Vir hom verteenwoordig dit ’n “intelligente plan” agter die bestaan van lewe op aarde wat baie meer oortuigend is as die “toeval-teorie” van die evolusionisme.

Von Däniken ontken nie die geldigheid van evolusie as ’n proses nie. Hy sê: “Once they have planted such germs, evolution – without the help of chance! – unfolds almost automatically” (1977: 232). Dit kan nie anders wees nie, omdat alle lewe op aarde voortplant, ontwikkel en sterf volgens dieselfde genetiese kode.

Von Däniken is egter ook skepties oor die Evolusie-teorie se verklaring dat nuwe spesies uit die basiese mikroörganismes kon ontstaan het (1977: 236). Die vooruitgang vanaf mikroörganisme na vis, na amfibiër, na reptiel en na soogdier was met net te groot spronge. Von Däniken is ook onseker oor evolusie se hipotese dat mutasies die oorsprong van nuwe spesies verklaar en vra: “All the hundreds of species ...stemmed from one and the same family but they could not mate with one another!” (1977: 246). Hy voer teenargumente aan soos dat uit meer as 20 000 spinnekop-spesies nie een met die ander kan paar nie (1977: 242).

Von Däniken se konklusie is die volgende:

Since neither animals, nor plants, nor even man can have originated from a total vacuum, and since a real event must have real originators, all that remains is the hands of extra-terrestrials, whom people called “gods” in the oldest traditions. A planned creation can only have become from thinking brains of intelligent beings with a standard of knowledge far above our own. ... I consider that this much is certain: we did not originate by ourselves and by chance!”

(Von Däniken 1977: 280).

1.2.5 Nuwe wetenskaplike navorsing

Die vooronderstellings waarby die Antieke ruimtevaarder-teorie staan of val, is **enersyds** die aanname dat die Aarde nie die enigste planeet in die kosmos is waarop lewe in die algemeen en intelligente lewe in die besonder voorkom nie. Trouens, vir ruimtevaarders om in prehistoriese tye reeds die wêreld te kon besoek, moes hul beskawing toe reeds die mensdom van vandag tegnologies millennia vooruit gewees het. **Andersyds** veronderstel die teorie dat die skynbaar onmoontlike lang afstande tussen die Aarde en selfs die naaste van sy naaste buursterre waar ander intelligente beskawings sou kon ontwikkel, wel deurreisbaar moet wees en dat dit in ons oerverlede reeds so was.

Terwyl antwoorde op hierdie vrae vir die mensdom so min as 50 jaar gelede nog heeltemal duister was, voer advokate van die Antieke ruimtevaarder-teorie aan dat tegnologiese en wetenskaplike vooruitgang die afgelope dekades, die vooronderstellings van die teorie al hoe meer ondersteun³⁴. Ons kyk vervolgens afsonderlik na hierdie vooronderstellings:

1.2.5.1 Lewe in die heelal

In 1956 het Jessup oor lewe buite die Aarde se biosfeer opgemerk: “In this regard science has been more dogmatic than the Church.” (1956: 54). Trench (1960: 33) sê dat die wetenskap van sy tyd glo “... protoplasmic life exists naturally nowhere else in the universe”.

Hierdie persepsie het begin verander sedert die vroeë sewentigs. In 1972 is “organiese” molekules (molekules met een of meer koolstofatoom) in die ruimte ontdek. Hierdie molekules is die basiese boustene van lewende wesens. Von Däniken argumenteer dat primitiewe blou alge wat kon fotosinteer reeds voorgekom het in

---

³⁴ Dit blyk dat die meeste moderne wetenskaplikes ook met hierdie stelling saamstem (kyk 1.3.1).

rotsformasies wat 3.5 miljard jaar oud is. In daardie tyd het die aarde se atmosfeer bitter min suurstof bevat, wat die gehardheid en aanpasbaarheid van lewe demonstreer (1977: 231, 235). As organiese molekules hier kon ontwikkel, sou dit ook elders in die kosmos kon gebeur. Meteoriete wat mikroskopies ondersoek is, het teen 1977 bewys dat die boumateriale vir lewe ook op ander hemelliggame teenwoordig moet wees. Die Amerikaanse biochemikus Cyril Ponnaperuma van NASA het 17 aminosure in 'n meteoriet ontdek waarvan die spirale na regs draai. Aminosure wat op Aarde voorkom se spirale draai almal na links, wat bewys dat dit van ekstra-terrestrïele oorsprong moet wees (Von Däniken 1977: 24).

1.2.5.2 Buite-aardse intelligensie

When and how did it become unrespectable to accept life and intelligence
in the celestial vault around us ...?

(Jessup 1956: 54).

Von Däniken (1977: 22) sê dat, terwyl die meeste wetenskaplikes in 1955 dit nog nie sou oorweeg het nie, talle wetenskaplikes in 1977 oortuig was dat die ontdekking van intelligente lewe in die kosmos voor die deur was. Hy verwys na die bekende uitlatings van dr Frank Drake, die vader van die SETI-projek, wat beweer het: "It is almost certain that radio messages from extra terrestrial civilisations are reaching earth at this minute." Prof Carl Sagan se berekeninge dat daar omtrent een miljoen "highly developed civilisations" in ons melkwegstelsel alleen moet wees, het die verwagtinge verder aangevuur. As lewe op aarde in enkele miljard jaar kon ontwikkel tot op die intelligensievlak van die mens, sou dit ook elders in die kosmos kon gebeur waar galaktiese sisteme drie keer ouer as ons sonnestelsel bestaan³⁵) (Von Däniken 1977: 22).

---

³⁵ Ons sonnestelsel is volgens geleerdes slegs sowat 5 miljard jaar oud terwyl die ouderdom van die heelal op ongeveer 15 miljard jaar geskat word.

1.2.5.3 Die “geestelike wêreld” in die lig van die moderne Fisika.

Nothing is supernatural, for nothing that exists can be outside nature ...

(Jessup 1956: 10).

Alle godsdienste propageer as uitgangspunt dat daar ’n werklikheid bestaan wat nie deel van ons fisiese werklikheid is nie. Die bestaan van “entiteite” wat van “buite-aardse” oorsprong is, word ook algemeen in godsdienste aanvaar. In godsdienstige taal word na hierdie bestaansvorme as “geestelike wesens” verwys. Eksponente van die Antieke ruimtevaarder-teorie glo dat moderne kennis, veral die Fisika, nuwe lig op hierdie sake werp (kyk Steyn 1994: 204; ook Tipler 1995).

Jessup sê dat “bo-natuurlike verklarings” vir die wetenskap onaanvaarbaar is. Die “bo-natuurlike” is vir die wetenskap bloot ’n vorm van “fisiese verskynsels” wat volgens “onbekende fisiese wetmatighede” funksioneer (Jessup 1956: 10, 30, 45). Jessup glo dat die Bybel dit self presies so in primitiewe taal aan die mens probeer oordra (1956: 54).

Trench (1960: 166) gebruik ’n soortgelyke argument om te oordeel oor die “wonderwerke” waarvan die Bybel getuig. Hy stel: “The definition of a miracle is a setting aside of the laws of Nature.” Dit is volgens Trench ’n onmoontlikheid waarin hy nie glo nie. Hy sê: “I do believe in unsuspected natural laws of which we know little or nothing ... Religion and science are really one. The laws of life are scientific and scientific laws are fundamentally spiritual” (1960: 194). Trench is daarom oortuig dat die moderne natuurwetenskap een van die basiese postulate van die teorie ondersteun naamlik dat die “gode” en “hemelse wesens” waarvan godsdienstige tekste gewag maak, bloot fisiese wesens uit ander tyd-ruimtelike dimensies was.

By latere eksponente (veral dié uit New Age-kring) kom die opvatting dat die moderne Fisika die idee van ’n geestelike wêreld ondersteun en dat geestelike en fisiese wette fundamenteel dieselfde is, weer dikwels voor (kyk Steyn 1994: 116-121, 124,

209). Die sogenaamde “Watcher”-groep bou hul weergawe van die Antieke ruimtevaardër-teorie daarop dat Genesis 6:2 se “hemelwesens” demone was. Hierdie demone het met antieke mense gemeenskap gehad het om ’n “bose geslag” (die *Nefilim*) tot stand te bring. Ons vind hier ’n eienaardige “vermenging” van “geestelike” en “fisiese” wêreldes wat blyk in New Age-kringe nie ondenkbaar te wees nie:

In die Watcher-groep se webblad word gestel:

The Bible says that the b'nai Elohim (Genesis 6:2) (angels, sons of God) were ministers of creation, from before the worlds (Job 38:7). Before a third of the heavenly host rebelled, they were stewards of creation, building civilizations on the terrestrial planets of our solar system. Because of his rebellion, Satan was destroyed from the planets, where he had reigned over literal material kingdoms.

(www.mt.net/~watcher).

John Day se artikel getiteld *Messages from Above* (in Annable 1997: 505) handel oor die “paranormale”. Hy sê: “The late 20th century has seen an explosion in communications from spirit entities who ‘channel’ cosmic wisdom from higher realms ...” Sogenaamde “channellers” (of “mediums”) sê onder andere dat hulle gereeld kommunikeer met “extraterrestrials from far off star systems”. In New Age-denke (veral waar dit deur Boeddhistiese opvattinge beïnvloed is) word die “vermenging van dimensies” dikwels aangetref. In ’n boek oor “Astrale reise” word ’n Boeddhis, A. Prabhupada, byvoorbeeld soos volg aangehaal:

The yogi can transfer himself to any place in the material world ... If the yogi is curious to know what the moon is like, he can transfer himself there, or if he is interested in higher planets, he can transfer himself there, just as travellers go to New York or other cities on earth.

(Prabhupada 1972: Inleiding).

1.2.5.4 Ruimterese deur die kosmos

Tot en met die begin van die vyftigs was die moontlikheid van reise in die ruimte as “wetenskapsfiksie” en ’n “onmoontlike droom” beskou. Die suksesvolle ruimteprojekte van die VSA en Rusland het sedertdien hierdie persepsies laat verander. Die verwagting is aangemoedig dat die mens binnekort oor die tegnologie sou beskik om selfs interstellêre reise te onderneem. Von Däniken wy ’n groot gedeelte van sy boek van 1977 aan argumente waarin die moontlikheid en waarskynlikheid van lang interstellêre reise bespreek word (kyk 1977: 43, 48, 283). Hy glo dat moderne ruimte-tegnologie verskeie moontlikhede bied vir hoe moderne ruimtevaarders (en daarom ook antieke ruimtevaarders) die skygbaar “onmoontlike lang afstande”³⁶ deur die kosmos sou kon aflê. Von Däniken voer aan dat:

- Snelhede naby die van lig bereikbaar is met kernvuurpylomotore (waarvan die tegnologie reeds grootliks in die VSA ontwikkel is).
- Selfonderhoudende “ruimtekolonies” in reusagtige “vlieënde stede” vir baie lang tydperke reisend deur die kosmos sou kon bestaan.
- Ruimterese in die konteks van “tydsrekking” (’n konsekwensie van Einstein se teorie van relativiteit) ’n al groter waarskynlikheid word (1977: 28, 201).

Filotto (1995: 4-18, 343) bied ’n oplossing vir interstellêre ruimterese uit die teoretiese fisika. Hy spekulêr oor die moontlikheid van “anti-gravitasië” as aandrywingsmoontlikheid. Die konsep word, volgens hom, beslis deur OVV’s (en oer-ruimtevaarders) gebruik. Volgens Filotto het die Russiese wetenskaplike, Nikola Tesla, byna ’n eeu gelede in geheimhouding met anti-gravitasië geëksperimenteer en dit volgens ooggetuies ook bemeester.

---

³⁶ Joubert (1997: 129, 130, 162, 164, 255) dui aan dat wetenskaplikes van mening is dat dit steeds die grootste belemmering vir toekomstige ruimte-eksplorasië in die heël is (vgl ook Filotto 1995: 7).

Zecharia Sitchin se Antieke ruimtevaarder-model is een van min waarteen die beswaar oor afstand nie ingebring sou kon word nie. Soos genoem (vgl I.I.I.I) is Sitchin van mening dat antieke ruimtevaarders nie van naburige sterrestelsels afkomstig was nie, maar vanaf 'n planeet wat deel van ons eie sonnestelsel uitmaak ('n "twaalfde planeet" genaamd *Marduk*). Die wentelbaan van hierdie planeet is egter so ellipties dat dit slegs elke 3 600 jaar in ons deel van die sonnestelsel inbeweeg. Hy begrond sy teorie met 'n interpretasie van antieke Sumeriese geskrifte (Sitchin 1976: 173, 249).

Jessup (1955: 95, 175) glo ook in 'n hipotese wat bestand is teen die afstand-beswaar. Hy sê:

... Some very early race, 200 000 years ago ... developed space flight, and after the cataclysm of 12 000 years ago may have chosen to stay in space ... Such a hypothesis relieves us of having to assume the UFO's of today must necessarily come from another planet or another star.

1.2.6 Antieke mites en godsdienstige oorleweringe

Points which would substantiate or disprove this general theory can be found mainly in: Legends, myths and ancient scripts of such a 'mythological' nature. Enough of this evidence exists that it cannot be ignored ...

(Filotto 1995: 68).

Die godsdienstige oorleweringe en geskrifte van talle kulture is eeue oud. Von Däniken het hom daarop toegelê om die "heilige geskrifte" van kulture om die wêreld heen te ondersoek (1977: 170). Die Bybel is vir hom 'n belangrike voorbeeld van 'n antieke versameling "mites, legendes en verhale". Hy beweer dat daar vele "onverklaarbaarhede" in godsdienste se oorleweringe voorkom. Godsdienstige literatuur maak dikwels melding van vlieënde "waens" en "-skepe" (dikwels metaal-kleurig) waarmee die gode sou "gereis" het. Hierdie vaartuie, word berig, is deur "wind" en "vuur" aangedryf (Von Däniken 1968: 73; 1977: 162). Von Däniken meen dat hy orals

blyke gevind het van sulke “heavenly vehicles ... which... suddenly appear in the ancient books of mankind in all four corners of the world” (1977: 170).

Trench het in 1960 reeds tot dieselfde bevinding gekom. Hy sê: “The Chinese are convinced their ancestors arrived on the back of a Fiery Dragon from the direction of the Moon. ... The Japanese say they are descended from people who came from the Sun. ... The Egyptians learned their civilisation from divine kings whose symbol is a disc with wings...” (Trench 1960: 203).

In 1997 is antieke Indiese tekste vir die eerste keer ontsyfer aan die Calcutta universiteit. Daarin word klaarblyklik, in geen onduidelike taal nie, vertel van reusagtige “skepe” wat die Aarde millennia gelede “omsirkel” het. Die skepe het nooit geland nie, maar het kleiner vaartuie (genaamd *vimanas*) uitgestuur, wat baie soos moderne vliegtuie beskryf word. Volgens dié tekste was die mense van die tyd vreesbevange oor die skaduwees van hierdie skepe oor hul valleie (Annable 1997: 626).

Naas berigte van vlieënde vaartuie, is daar in antieke tekste ook sprake van kennis waarvoor primitiewe mense nie veronderstel was om te beskik nie. Dit blyk dat antieke skrywers byvoorbeeld bewus was daarvan dat die aarde ’n ronde planeet is en dat dit om die son wentel. Hierdie verskynsels sou eers eeue later ontdek word (kyk Von Däniken 1968: 73, 1977: 162).

Von Däniken vind ooreenstemmende oorleweringe by die Eskimos, die Amerikaanse Rooihuid-sages, die Majaanse *Popol Vuh*-tekste, die Inkas, Noorweegse, Nordiese en Germaanse sages, Sumeriese, Akkadiese, Babiloniese en Egiptiese tekste, in die antieke Indiese *Mahabharata* en *Ramajana*, die Tibetaanse *Tantya* en *Kantya*, Griekse en Romeinse mitologieë, mites uit Guatemala en Yucatan, godsdienstige tekste van die Sumeriërs, die apokriewe en apokaliptiese literatuur van die ou Nabye Ooste en die Dooie See-rolle en laaste, maar nie die minste nie - die Bybel. Von Däniken agiteer dat as oorleweringe regoor die wêreld in soveel opsigte ooreenkom, sy gegewens nie almal op vertaal- en interpretasiefoute kan berus nie, maar dat daar bepaald

waarheidselemente in die Ruimtevaarderhipotese moet steek (1968: 79, 87-88).

Von Däniken sê: “With modern technological knowledge we can sift out the hard core of truth from the traditions” (1977: 108)³⁷. Hy identifiseer ’n aantal “universele kernwaarhede” wat in die meeste mitologieë en godsdienstige volksoorleweringe voorkom en sê:

The creation myths of people all over the world resemble each other closely. The oldest gods responsible for creation always come from space. The early gods have flying apparatuses ... The gods of creation make the blue planet inhabitable. They provide ... flora and fauna and produce intelligent men ... taught the first intelligent men ... Ancient gods always return home to the universe when their work is done and promise to come back again.

(Von Däniken 1977: 289).

1.2.6.1 Die Bybel as bron in die Antieke ruimtevaarder-teorie

... We have drawn on innumerable old records in which data were recorded objectively but with no knowledge as to their meaning. Chief and most authoritative source for this information is the Holy Bible ...

(Jessup 1956: 27, 28).

In ’n artikel *UFOs and the Bible* skryf dr R. Ellwood: “...more emphasis in this connection has been placed on the Christian Bible than any other source” (Story 1976: 121). Dat die Bybel die enkele mees gewilde bron uitmaak in die soeke na begroning vir die Ruimtevaarderteorie, blyk daaruit dat byna elke eksponent van die teorie in

---

³⁷ Die “tegnologiese interpretasie” van antieke tekste word dikwels deur Ruimtevaarderteorie-eksponente so genoem. Bramley (1989: 36) sê dat ’n nuwe term uitgevind moes word om hieroor te kon skryf en praat ook van die “high tech gods” van ouds.

meerdere of mindere mate daarvan gebruik maak:

- Von Däniken (1968: 49) glo: “(The Bible) ... is the nearest thing which we have to an encyclopedia of those written memories which have trickled through the time barrier ...”
- Filotto (1995: 303) sê: “... the Bible is in fact ... a collection of older “myths”. And ... I do feel that there may be more truth to these “myths” than has perhaps ever been supposed before.”
- Phillips (1987: 12) sê: “Some students of UFO history, claim that the most impressive UFO stories are found in the Bible – called by one writer ‘the greatest flying saucer book of them all’”.

Jessup (1956) reageer in sy boek *UFO and the Bible* op talle suggesties dat Bybelse verwysings en verwante beskrywings van wonderwerke en bo-natuurlike gebeurtenisse, histories akkuraat is en verband hou met die OVV-fenomeen. Hy ondersoek ook die moontlikheid dat sodanige verklarings die “ware agtergrond” van die Bybelse geskiedenis verteenwoordig: “The Bible is filled with events which are commonly called miracles ... because it could not be “explained”. ... At what time in history has there existed enough background knowledge to make a ... rational interpretation of the Bible?” (1956: 10, 125). Jessup stel: “The theme of bright lights... and the appearance of paranormal entities runs profusely through the Bible ... God, Angels, Messengers, Voices, appeared as, in or with brilliant lights” (Jessup 1956: 32). Jessup poog “ ... to rationalize and substantiate the Bible in the light of modern science and common sense ... It is my purpose to show that: (1) There is a causal common denominator for many of the Biblical wonders, (2) this common cause is related to the phenomena of the UFO ... (1956: 9,10).

Von Däniken sê: “The Bible can be considered a physical record ...” en “... the Bible means literally and physically exactly what it says!” (1968: 45). “There has recently

been a trend toward a revived belief that the Bible could and should be interpreted literally. The trend develops with the growth of our enlightenment about our cosmic environment ..." (1968: 126). Von Däniken sê ook: "... I believe that a great deal of what has been called "miraculous" in the scriptures ... is open to rational and physical explanation ..." (1968: 49). Al wat volgens hom nodig is, is "... a reinterpretation of straightforward statements in the Bible, based on reasonable postulates of space-life and space-intelligence ..." (1968: 49).

Sitchin is ook oortuig van die "historiese akkuraatheid" van Ou Testamentiese tekste. Hy stel: "Archaeological finds and the deciphering of Sumerian, Babylonian, Assyrian, Hittite, Canaanite and other ancient texts ... confirmed the accuracy of the biblical references to the kingdoms, cities, rulers, places, temples, trade routes, artefacts ... and customs of antiquity" (1976: vii). Sitchin glo daar is "a sound foundation of fact, not myth, under the related tales of Divine Encounters" (1996: 24). Hy bou sy weergawe van die Ruimtevaarderteorie grootliks op 'n interpretasie van antieke Sumeriese bronne van die Bybelteks:

Die Sumeriërs is 'n volk wie se naam meer as een keer opduik in werke oor die Antieke ruimtevaarder-teorie³⁸. Volgens Sitchin (1976: 23, 40, 49) is die Sumeriërs die oudste gevorderde beskawing aan ons bekend (5000-3500 vC) en nie alleen die voorvaders van die Semitiese volke nie, maar ook van ons moderne beskawing. Sitchin sê: "... To this day scholars have no inkling who the Sumerians were, where they came from, and how their civilization appeared ... suddenly, unexpected, and out of nowhere" (1976: 49).

Die Sumeriërs se godsdienste (gebaseer op "gode van die hemele") was volgens Sitchin die oer-oorsprong van latere Semitiese godsdienste, waaronder ook die wat neerslag gevind het in die Ou Testament (Sitchin 1976: 88v). Klassieke Hebreeus het afgestam van Akkadies (die eerste "Semitiese" taal) wat op sy beurt weer van Sumeries

---

³⁸ Vergelyk Von Däniken (1968: 39, 58, 62-67), Filotto (1995: 285, 302) en Bramley (1989: 36v).

afkomstig was (1996: 28). Die konsep van “hemelse gode” is tot vandag toe ’n dominante tema in godsdiens oor die wêreld heen, en afkomstig van die Sumeriërs. Die naam van die hoofgod van Sumer “*ENLIL*” (die kommandeur) was ook die oorsprong van die latere Semitiese naam vir “God” (*IL*) wat ook in die Ou Testament gebruik word (1976: 97). Die verwysing in Genesis 11: 2 na die land “*Sinar*” is volgens Sitchin (1996: 7) ’n latere variant van die oorspronklike “*Sumer*” (Sumerië)³⁹. ’n Reeks antieke Sumeriese spykerskrif-tablette genaamd *Die Epos van die Skepping (Enuma Elish)* is duidelik die oerbron waarvan die Bybel se skeppingsverhale en die oergeskiedenis van Genesis 1-9 ook afkomstig is (Sitchin 1976: 41, 44; 1996: 7; vgl ook Von Däniken 1978: 110).

Sitchin konkludeer: “It is to ancient Sumer that we have to go to understand the Biblical tale of Creation and the ancient Near Eastern record of Divine Encounters; for it was there, in Sumer, that the recording of those events began” (Sitchin 1996: 7).

Dit is dan juis ook die skeppingsverhale en die oergeskiedenis van Genesis (en vir Sitchin die oerbronne daarvan) wat baie belangrike (“historiese”) insigte bied en as van die gewigtigste begrotings vir die Antieke ruimtevaarder-teorie beskou word:

Die Oergeskiedenis van Genesis

- Die Skeppingsverhaal (Gen 1)

Die oergeskiedenis van Genesis begin met ’n verhaal van die **skepping van die wêreld**. Hoewel die taal primitief is, laat die “absolute geologiese, biologiese en evolusionêre akkuraatheid” agter die storie, dit onwaarskynlik klink dat primitiewe mense (wat geen benul van die kosmos en die werking van die natuur gehad het nie) dit sou kon uitdink (Von Däniken 1977: 211v.). Sitchin glo dat daardie “kennis” in die Genesis-verhaal van

---

³⁹ Die Hebreërs se oeroorsprong lê volgens Bramley (1989: 73) by ’n groep (’n “clan”) wat in die Sumeriese stad Ur gewoon het (vgl Gen 11:31).

die Sumeriese oerbronne stam.

Die Sumeriërs het vele interessante “tegnologiese” feite oor die skepping, biologie, evolusie en die werking van die kosmos oorgelewer (vgl ook Filotto 1995: 285v). Sitchin verwys na die Sumeriërs se kennis van “...celestial bodies that make up our solar system ...”. Hy glo “the so called Sumerian myths ... are, in fact, precise and scientifically plausible cosmologic concepts regarding the creation of our solar system” (Sitchin 1976: 88, 302).

- Die Tuinverhaal (Gen 2-3)

Verskeie Antieke ruimtevaarder-propageerders werk uitgebreide interpretasies van die Genesis oergeskiedenis uit. **Trench** was van die eerste persone wat so ’n “tegnologiese interpretasie” van Genesis 1-3 gemaak het. Dit word kortliks hier saamgevat:

Trench meen dat Genesis 1 en 2, as twee aparte skeppingsverhale, na die skepping van heeltemal verskillende soorte “mense” verwys. In Genesis 1:27 word vertel dat God (*Elohim*) (wat Trench die “Universal Spirit” noem) die mens as sy verteenwoordiger in die kosmos gemaak het. Hy noem hierdie “mens” (wat ook na die Skepper se “beeld” gemaak is) “Galactic Man”. Laasgenoemde is volgens Trench ’n spesie “hemelse wesens” wat hulle op planete regdeur die kosmos gevestig het. Dit het gebeur lank voordat *Adam* in Genesis 2:7 “geskep” is met sy “earth-animal body” en wie Trench “Animal Man” noem (1960: 24, 32).

Uit die feit dat God in Genesis 2 “*Jehova*” genoem word, lei Trench af dat “Animal Man” (*Adam*) nie deur dieselfde God as die een waarna in Genesis 1 verwys word naamlik “the Universal Spirit” (*Elohim*) geskep is nie. “Animal man” is geskep deur ’n rebelse lid of lede van “Galactic Man” bekend as “*Jehova*”. Dit het gebeur tydens ’n besoek aan die Aarde. Die Aarde was ’n “woestyn” (Gen 2:5) en “Galactic Man” is hierheen gestuur om ’n **landbouprojek** van stapel te stuur. Hulle het met besproeiing ’n groot tuin (“’n artificially prepared park” en ’n “agricultural reserve”) geskep (vgl Gen 2:8) (Trench 1960: 38, 44). “Animal Man” is “teen die beleid in”, deur die rebel *Jehova*

geskep (met genetiese manipulasie) om as arbeider om die tuin te werk (Gen 2:15). Die werkers het later probleme begin gee en "... in the belief that association with them would relieve their boredom and keep them happy ..." is vroulike maats uit weefsel van die *Adam* "gekloon" (Gen 2:18-20). Hier is volgens Trench duidelik sprake van 'n "genetiese eksperiment" (1960: 41).

Die primitiewe wese wat die *Jehova* gekloon het was nie veronderstel om te kon voortplant nie (vgl Gen 3:1-3). Ander lede van "Galactic Man" wat buite die Tuin gewoon het, was nie ten gunste van die eksperimente wat aan die gang was in die tuin nie. Hulle was bekend as die "Slangmense". Trench sê: "The Serpent People have always had compassion for humanity, and as a result brought them light and knowledge, even in the days when humanity were little more than helpless animals in the Garden of Eden" (Trench 1960: 67). 'n Vrou van die *Adam* het 'n reël van isolasie verbreek en met lede van die Slangmense kontak gehad (Gen 3:1). Sy het ook gesien dat hulle klere gedra het.

Die *Adam* moes gereeld oor die verloop van sake in die tuin rapporteer. Toe hy 'n tyd lank nie opdaag nie het *Jehova* suspisies geraak en hulle kom soek. Hy het hulle gekry waar hulle wegkruip tussen bosse. Toe hy sien dat Adam en sy vrou klere aan het, het hy dadelik geweet dat hulle kontak met die mense buite die tuin gehad het (Gen 3:11). Die resultaat van die eksperiment wat verkeerd geloop het, was dat "Animal Man" begin voortplant het, uit die tuin verjaag is, en die voorvaders van die moderne mens geword het (Gen 4:16-17) (Trench 1960: 43, 46, 186v).

Sitchin werk later (1976) en in oneindig meer detail nog as Trench, sy interpretasie van die skepping van die mens uit. Hy beredeneer eers die vraag wie die *Elohim* (die "gode"⁴⁰) van die Genesis oergeskiedenis sou wees: Genesis 3:8 veronderstel vir Sitchin

---

⁴⁰ Die Semitiese term "Elohim" wat in Genesis gebruik word is 'n meervoudsvorm – letterlik "die gode". Dit is volgens Sitchin (1996: 25) so oorgeneem uit die Sumeriese brontekste waarin verskeie gode meegewerk het aan die skepping van die mens.

die fisiese teenwoordigheid van “die gode”. Adam en Eva het volgens Genesis 3 10 agtergekom dat hulle kaal was. Terwyl al die ander diere in die tuin naak was, waarom sou die eerste mense oor hul naaktheid skaam wees? Dit kon alleen so wees omdat die “gode” (na wie se beeld hulle geskep was - dus die *Elohim*) self klere gedra het (Sitchin 1996: 2-4)⁴¹. Die *Elohim* was volgens Sitchin dus ongetwyfeld lede van ’n groep ekstras-terretriële ruimtevaarders.

Volgens Sumeriese oerbronne van die Genesis teks het ’n groep “*ANNUNAKI*” (hulle wat van die hemel gekom het) op die planeet Aarde aangekom om die eerste “ekstras-terretriële kolonie” op hierdie planeet te vestig. Die *ANNUNAKI* het ook later as “die goddelikes” bekend gestaan⁴². Die aarde is “*ERIDU*” (ook die oorsprong van die woordstam “aarde”) gedoop. Dit beteken “die huis wat ver gebou is” (Sitchin 1996: 8). Die aarde is beset vir die myn van grondstowwe. Die *ANNUNAKI* moes self die harde arbeid verrig. Een van hul leiers, ’n “god” genaamd *Enki*, het aan sy kollegas voorgestel om ’n “primitiewe werker” te skep wat die harde werk sou kon doen⁴³ (vgl Gen 1:26 en 2:15). Uit ’n verdere interpretasie van die Sumeriese bronne blyk dat ’n “diersoort” wat op aarde geëvolueer het (’n primate uit suid-oos-Afrika) toe met die genetica van die *ANNUNAKI* vermeng is en dat “die beeld van die gode” (Gen 1:26) sodoende op hierdie skepsel “geplaas” is. Hierdie “primitiewe wese” het volgens die Sumeriese tekste nie gewee van klere nie en het “plante geëet soos skape” terwyl hulle in ’n park aangehou is (die Tuin van Eden⁴⁴) (Sitchin 1996: 11).

Die “menslike hibried” kon soos alle hibriede nie voortplant nie. Die Bybelse

⁴¹ Bramley (1989: 49) sê dat die mens kaal moes loop as teken van die feit dat hy ’n “slaaf” was (hul oppassers sou ten volle geklee wees).

⁴² Die naam van die “goddelikes” (of die “gode”) was die “*DIN.GIR*” (“hulle wat met die vuurskepe gekom het”). Die Sumeriese spykerskrif simbool vir die naam herinner aan ’n vuurpyl. Die Sumeriese sjmbol vir “die hemele” is ’n ster en ’n sterreken beteken ook ’n “god” (kyk Sitchin 1996: 25).

⁴³ Bramley (1989: 36, 47) propageer met verwysing na antieke legendes soos hierdie, die teorie dat die mens ’n “slaweras” is wat vir ’n ekstra terretriële beskawing ’n bron van arbeid was (en dalk steeds is).

⁴⁴ “Eden” stam van ’n Sumeriese woord “*E.DIN*” af (“woonplek van die goddelikes”) (Sitchin 1996: 19).

weergawe van die “boom van die lewe”⁴⁵ is in die oorspronklike bronne ’n verwysing na hoe die wese tot die “geheime kennis” gekom het om voort te plant. Die “slang” was die een wat hierdie kennis aan die wese ontbloom het. In Sumeries hou die woordstam wat Genesis vir “slang” gebruik (*nahash*) verband met die naam van een van die “goddelikes” wat ’n medikus was⁴⁶. Hy was gekant teen die eksperimente van sy kollegas (Sitchin 1996: 10-14, 1978: 286v.).

Die “kennis” wat die “mens” opgedoen het, het volgens Genesis die *Elohim* laat uitroep: “Die mens het nou soos een van ons geword deurdat hy alles kan ken” (Gen 3:22). Om te “ken” is ’n Semitiese uitdrukking vir geslagsgemeenskap – dus om te kan voortplant. Hierdie kennis het ook daartoe gelei dat die menslike wese uit die tuin geban is en die voorvaders van die mensdom geword het.

- Die Hemelwesens en die Reuse (*Nefilim*) (Gen 6:1-4)

Filotto (1995: 307) noem dat Sitchin nie die eerste taalhistorikus is wat op die “foutiewe tradisionele interpretasie” van die Genesis oergeskiedenis wys nie:

Malbin, a noted Jewish biblical commentator of the nineteenth century, had recognised these errors of translation already some time ago ... and he stated that in very ancient times, the rulers of Earth’s countries, were the sons of the deities which had descended from the Heavens and copulated with human females to produce, the much mentioned demi-gods of old.

Dit bring ons by die veelbesproke mitologie in Genesis 6:1-4 waarin vertel word van

⁴⁵ Die Sumeriese gode “*Ea*” en “*Anu*” word gewoonlik as gekrulde slange in twee mitologiese bome uitgebeeld. Hulle was die bewakers van die “boom van die kennis” en die “boom van die lewe”. Die Sumeriese god wat die boom van kennis bewaak het, was volgens Bramley (1989:52v) die simbool van ’n organisasie wat vandag nog “agter die skerms” opereer en ten doel het om die mens “onkundig te hou” oor sy ekstra-terrestriele oorsprong en sy posisie as “slaweras” (1989: 70v).

⁴⁶ Die twee gekrulde slange wat vandag nog as mediese logo bekend is, is van Sumeriese oorsprong. Volgens Sitchin dui dit op die dubbelhelix van DNS – dus genetiese ingenieurswese (1996: 10-14).

die “hemelwesens” (letterlik “godeseuns”) (*ben Elohim*) wat met die “dogters van die mens” (*binot ha-Adam*) gemeenskap gehad en kinders by hulle verwek het. Genesis stel dat die *Neflim*⁴⁷ (meestal vertaal met “reuse”) toe nog op die aarde was en dat hulle kinders die “sterk mense” van ouds was – die manne van “naam” (*shem*).

Volgens Jessup is Genesis 6:1-4 ’n verwysing na die OVV-fenomeen en is verwysings na “hemelwesens” ’n bewys dat die Bybel nêrens impliseer dat die mens die enigste intelligente skepsels van God in die heelal is nie: “On the contrary, there are many references to visitors of human-like characteristics coming from space” (Jessup 1956: 52).

Von Däniken vra oor die “hemelwesens”: “Does not this seriously pose the question whether the human race is not an act of deliberate ‘breeding’ by unknown beings from outer space?” (1968: 114). Wie kon die “hemelwesens” anders wees en waar anders sou hulle vandaan gekom het? Oor die *Neflim* sê hy dat in byna alle antieke godsdienste se literatuur verwysings aangetref word na sogenaamde “reuse” wat op een of ander stadium op die aarde bestaan het. Hy verwys ook na argeologiese bewyse dat die aarde op ’n stadium deur buitengewone groot wesens bewandel is⁴⁸ (Von Däniken 1977: 257).

Volgens Filotto was die *Neflim* die produk van die vermenging tussen die “godeseuns” en die “dogters van die mens”. Dié woord hou oënskynlik verband met die Semitiese woordstam “*nafal*” wat “neerdaal” of “neerwerp” beteken⁴⁹. Die meer korrekte vertaling sou dan volgens Filotto wees “hulle wat neergedaal het” (1995: 305).

⁴⁷ Hierdie woord is ’n “*hapax legomenon*” (die oorspronklike betekenis daarvan is onbekend)

⁴⁸ Trench sê die moderne mens self veel kleiner van gestalte is as die (primate) waarvan ons afstam. Dit dui vir hom op ekstra-terrestriese “inteling” (1960: 118, 46).

⁴⁹ Filotto wys daarop dat “Jared” (’n voorvader vermeld in Gen 5:18) se naam weer verband hou met die Semitiese woord “*jarad*” wat ook “neerdaal” beteken. Die Jordaan rivier se naam beteken letterlik “die plek van die neerdaling”. Dit alles verwys vir Filotto na kontak met antieke ruimtevaarders.

'n Uitdrukking wat in die konteks min sin maak is die sogenaamde “manne van [die naam]” (*anoshi ha-shem*). Die taalkundige GM Redslob het aan die begin van die vorige eeu aangetoon dat die Hebreeuse “*shem*” verkeerdelik vertaal word met “naam” en dat dit na dieselfde woordstam teruggaan as die woord “*shamaim*” (hemel). Die Sumeriese stam is “*SHAMAH*” (dit wat bo is) (Filotto 1995: 286).

Sitchin is van mening dat die woord *shem* vertaal moes gewees het met “hemelskip” of “ruimteskip”. Die verhaal van die toring van Babel in Genesis 11:4-8 verwys na 'n poging van die mensdom om 'n “*shem*” te bou wat hulle sou neem tot in die “hemel”. Teen hierdie onderneming was “die gode” gekant. Sitchin vra waarom hulle so kwaad sou wees as die mensdom net vir hulle 'n “naam” wou maak? Dit gaan beslis hier oor iets waaroor die “gode” alleen wou beskik (lugvaart?). Indien die woord *shem* in Genesis 6:4 met “ruimteskip” vertaal word, sou die sin soos volg lei: “Hulle was die manne wat neergedaal het – die manne van die ruimteskip” (Sitchin 1976: 128; vgl ook Filotto 1995: 306 en Trench 1960: 68, 71, 146).

Filotto (1995: 306) konkludeer: “Considering that we are dealing with ancient texts – which no doubt have undergone some considerable editing – surely they were meant to be read in a far more literal manner than that attributed to them today...”

- Die Groot Vloed (Gen 6:5-9)

The legend of the flood... is one so widespread in human cultures that it is difficult to find a group of people ... that does not incorporate it into either their mythology, religion or history.

(Filotto 1995: 44)

Die verhaal van die groot vloed is nog 'n deel van die Genesis oergeskiedenis waarvan Antieke ruimtevaarder-eksponente dikwels gebruikmaak:

Filotto wys daarop dat talle geologiese en ander bewyse gevind is van antieke kata-

strofes soos meteoriete wat die aarde getref het, en die watervlak van die see wat met tye dramaties gestyg het. Die legende van die groot vloed hou beslis historiese feitlikhede in.

Von Däniken haal buite-Bybelse bronne aan waarin van 'n "groot vloed" vertel word (1977: 135). Hy meen dat die verhaal, soos dit in die Bybel verwoord is, ernstige dogmatiese vroeë skep sou dit op 'n tradisionele wyse verstaan word. Dit is moeilik verklaarbaar waarom God by voorbeeld daarvoor "berou" sou hê dat hy die mens gemaak het (Gen 6:6). Dit is ewe moeilik verklaarbaar waarom God mense met so 'n vloed skynbaar "sonder gevoel" uitmoor (Gen 6:7, 13).

Trench maak die volgende stelling aangaande die vloedverhaal "Working back through the levels of association that have been piled up on the Noah story is like reading a history of mankind in reverse ... It would take a strong plot with a solid foundation in some cataclysmic fact to survive all this emendation and addition of detail without becoming lost or distorted beyond recognition" (Trench 1960: 50). Daar is volgens Trench verskillende verhale verweef in dié een "... handed down by a people of later generations as they understood it ...". Hy handhaaf die teorie dat die sogenaamde "Ark" 'n ruimteskip was wat moontlik van 'n ander planeet gekom het met 'n vrag menslike wesens en diere "teelmateriaal" aan boord waarmee die aarde bevolk moes word (1960: 51, 55)⁵⁰. Ander outeurs is van die oortuiging dat die Ark 'n ruimteskip was waarmee 'n gevorderde beskawing van ouds probeer het om **vanaf die aarde weg te vlug** (moontlik na 'n ander planeet) nadat die dreigende katastrofe van die vloed bekend geword het (Trench 1960: 62).

Daar is verskeie opinies oor **wat die groot vloed veroorsaak het**

---

⁵⁰ Dié teorie kom ooreen met die van Filotto dat skepe met eksplorasieders in antieke tye gestuur is om die geterraformeerde planeet te kom koloniseer (Filotto 1995: 61, 164) (vgl 11.1.1)

Jessup verwys na aangetekende gevalle waar massas water uit 'n wolklose hemel op die aarde geval het - moontlik afkomstig van ys-meteore soos komete. Soortgelyke insidente is toevallig ook in Suid-Afrika by Colesberg, Morreesburg en Prieska aangeteken (Jessup 1955: 96v). Die groot vloed van antieke legendes, kan volgens Trench, sy verklaring hierin vind: "...This world wide culture was cataclysmically and instantly wiped out all over the world. Remnants of humanity escaped, and it is our suggestion that at least one space ship ... escaped the disaster ..." (Jessup 1955: 153).

Filotto (1995: 46v) glo dat 'n groot vloed water deur 'n meteoriet veroorsaak is wat iewers in die see geval en laagliggende gebiede met die gevaardgaande vloedgolf oorspoel het.

Sitchin is van mening dat gegewens daarop dui dat die vloed vir 'n lang tyd verwag is en sê: "...the events of the Deluge relate to Earth's last ice age and its catastrophic ending" (1976: 401). Volgens Antarktiese navorsing het die vorige ystydperk sowat 13 000 jaar gelede geëindig met gevaardgaande stygings in seevlakke rondom die wêreld. Sitchin glo "...an avalanche of water originating in the Antarctic would reach Mesopotamia via the Indian ocean ..." (1976: 404).

Bramley (1989: 45) interpreteer die vloedverhaal vanuit die Sumeriese ekwivalente bronne (waaronder die sg "Gilgamesh Epos") en meen dat dit iewers tussen 10 860 en 8 700 vC plaasgevind het.

Sitchin verwys na verskeie argeologiese fondse in Mesopotamië wat 'n strata modder sonder enige tekens van inwoning toon en sê: "The Deluge was no local occurrence ... It was ... an Earthshaking event of unparalleled magnitude ..." (Sitchin 1976: 388).

Sitchin interpreteer ook die vloed-legende vanuit die Sumeriese bronne. Volgens dié verhaal het "die gode" verneem van die komende vloed en hulself reggemaak daarvoor. Hulle het egter gesweer om dit geheim te hou en nie die mense daarvan te vertel nie (Sitchin 1976: 390). Die "slanggod" (*Ea*) was egter weereens betrokke daarby om die mense te red en het hulle daarvoor ingelig (1976: 395). Die Sumeriese eweknie vir Noag is

“*Atra-Hasis*” genoem. Hy het instruksies gekry om ’n “groot skip” te bou om die mense te red. Voor die ramp aangebreek het, het die *Ammaki* hul skepe “soos fakkels laat opgaan” en van die aarde ontsnap (Sitchin 1976: 397).

- Die Toring van Babel (Gen 11:1-8)

Volgens Bramley (1989: 49-51) het hierdie verhaal ook sy oorsprong in antieke Mesopotamiese geskrifte. Soortgelyke verhale en legendes uit ander dele van die wêreld ondersteun die Bybelse legende. Die Japanese, Eskimos, Suid-Amerikaanse Indiane en Egiptenare het almal tradisies dat die “gode” mense op ’n stadium oor die wêreld versprei het en vir elkeen ’n eie taal gegee het. Bramley glo dit was die bekende oorlogstrategie van “verdeel-en-heers” wat die “gode” hier toegepas het. Hy glo die ekstra-terrestriële “besitters” van die aarde beheer vandag steeds die planeet deur oorlog onder mense aan te blaas en groepe teen mekaar op te stook. Hy sê “Humans were treated as livestock and were frequently butchered when they became too numerous or troublesome” (1989: 51). Dit is ook wat met die groot vloed gebeur het.

Nog ’n interessante interpretasie van die Toring-verhaal is die van Sitchin wat die Toring as ’n “ruimteskip” interpreteer wat mense probeer bou het om soos die “gode” na die hemele te “reis”. Daar is in die bespreking van Genesis 6.1-4 op hierdie hipotese ingegaan.

- Sodom en Gomorra (Gen 18-19)

Die verhaal van die verwoesting van Sodom en Gomorra nadat “engele” enkele inwoners gewaarsku het om te vlug, is nog ’n deel van die Genesis-geskiedenis wat aanhangers van die Ruimtevaarderteorie op hulle eie manier interpreteer. Die vraag is wie was hierdie “engele” en wat het werklik by Sodom gebeur?

Trench is ook suspisius oor die “engele”. Hy vra waarom hulle soveel “menslike eienskappe” vertoon het. As hulle dan “geestelike wesens” was, waarom sou hulle byvoorbeeld honger wees en by Lot wou eet? (Gen 19:3). Trench is van oordeel dat die

engele in werklikheid besoekers uit die ruimte was (1960: 74-79).

In 1960 het die tydskrif *Time* 'n artikel *Enoch & other Cosmonauts* deur twee Russiese navorsers, Valentin Rich en Mikhail Chernenkov, gepubliseer. Hulle het voorgestel dat die Bybel se weergawe van Sodom en Gomorra 'n letterlike beskrywing van 'n kernbom-ontploffing was (Story 1980: 33). Vir outeurs soos Von Däniken het die beskrywings beslis verrukkende raakpunte met wat ons weet van soortgelyke verwoestings van stede in ons eie atoom-eeu! As Sodom in werklikheid deur 'n kernbom verwoes is, het die vreemde ekstra-terrestriele besoekers beslis iets daarmee te doen gehad (1977: 193; vgl ook Filotto 1995: 290).

(b) Ander Bybelgedeeltes wat die Ruimtevaarderteorie onderbou

(i) “Ruimtesesens” in die Bybel

There are many references to visitors of human-like characteristics coming from space.

(Jessup 1956: 52).

Bybelse verwysings na “engele” en “hemelwesens” is vir talle Ruimtevaarderteorie-voorstanders 'n “primitiewe” of “mitologiese” verwysing na wat in werklikheid ruimtesesens was. Vele Bybelgedeeltes word gewoonlik in dié verband genoem.

- 'n Teks soos **1 Sam. 28:13** (“Ek sien 'n wese uit 'n ander wêreld opkom...”) dui vir Trench (1960: 79) beslis op primitiewe aardlinge se kontak met ekstrasrestriele.
- Verskeie Bybelse beskrywings van **wonderbaarlike kindergeboortes** dui ook op “ekstra-terrestriele inmenging”. Bramley stel: “Several researchers believe that stories of “virgin births” may be based upon instances of artificial insemination...”. Hy stel: “Artificial insemination by an “angel” helps guarantee control over the physical characteristics of a baby” (1989: 122-123). Rondom die

geboorte van Jesus was daar byvoorbeeld "...high-tech phenomena such as the so-called 'Star of Bethlehem...'"'. Verskeie outeurs glo ook "...that it was an aircraft which led the three wise men ..." (Bramley 1989: 125, vgl ook Trench 1960: 79, 90, 99v).

- Een van die belangrikste Bybeltekste vir aanhangers van die Ruimtevaarderteorie is Jesus se uitspraak: "Ek het nog skape wat nie van hierdie kraal is nie. Ek moet hulle ook lei..." (Joh 10:16). Vir iemand soos Von Däniken word hier beslis verwys na ander intelligente wesens elders in die heelal (Story 1980: 43)

(ii) Vlieënde voorwerpe in die Bybel

Indien die Bybel met die regte bril bestudeer word, wemel dit vir aanhangers van die Ruimtevaarderteorie van verwysings na "vlieënde skepe" en "ekstra-terrestriële vaartuie" (vgl von Däniken 1968: 62v; 1977: 153, 148):

- *Verskynings van Jahweh (Eks 19:16-19, 21; 13: 21-22)*

Bramley (1989: 74) stel: "Old Testament descriptions of Jehovah have provided a good field day for UFO writers." Orals waar Jahweh in die oerverhale van die Ou Testament voorkom of verskyn "... he travelled through the sky in what appears to have been a noisy, smoking aircraft." 'n Beskrywing van "Jehovah landing on a mountaintop" kom volgens Bramley in Eksodus 19:16-19 voor: "Sinaiberg het begin rook toe Jahweh in vuur daarheen afkom..." en "...die geluid van 'n ramshoring het al hoe harder en harder geword." Bramley wys daarop dat baie van Jahweh se verskynings gepaard gegaan het met rookwolke, vuur en 'n "geraas soos die van 'n ramshoring" wat hy as die landing van 'n ruimtetuig met fluitende vuurpylmotore interpreteer. Beskrywings soos in Eksodus 13:21-22 laat dit lyk of Jahweh in 'n bewegende voorwerp moes gereis het. Hy het bedags met 'n wolkkolom ('n voorwerp wat met ontbranding rook gemaak het) voor hulle uit gegaan om vir hulle die "pad te wys" en snags met 'n vuurkolom (wanneer die rook nie sigbaar was nie, maar alleen die vuurpylmotore) om "lig te verskaf", sodat hulle dag en nag kon trek.

Jahweh wou oënskynlik nie hê iemand moes naby die landingsterrein kom nie. Slegs Moses is toegelaat om naby te kom, maar hy mag nooit na Jahweh gekyk het nie. Mense is selfs met die dood daarvoor gedreig (Eks 19:21). Bramley (1989: 74-78) glo dat die rede daarvoor was dat die ruimtevaarders nie die geheim van hul ware identiteit wou verraaï nie. Hy sê: "To enforce human obedience, (Jahweh) appears to have been a succession of Custodial management teams operating... to enforce human obedience, those teams used their aircraft to perpetrate the lie that they were 'God'..."

- *Esegiël se "ruimteskip"*

Vir 'n "akkurate beskrywing" van die landing van 'n ruimteskip is Esegiël 1 seker een van die mees aangehaalde Bybeltekste: Bramley verduidelik dat dit duidelik blyk uit Esegiël se primitiewe beskrywings dat die "gesig" wat hy gesien het 'n bewegende voorwerp was wat van metaal gemaak en rond was "soos 'n wiel". Dit het vensters rondom gehad waaruit lig geskyn het (beskryf as "oë"). Die voorwerp het met 'n groot geraas, vuur en rookwolke te lande gekom. Verskeie mensagtige wesens het daaruit te voorskyn gekom met ruimtepakke en blink stewels ("hoeve") aan en deursigtige vlieghelms op. Hulle het ook "vlerke" gehad waarvan die motore geluide gemaak het en waarmee hulle kon vlieg (1989: 77).

Verskeie aanhangers van die Antieke ruimtevaarder-interpretasie haal die werk van 'n NASA-ingenieur, Josef Blumrich, aan wat na bewering 'n "lewensvatbare ruimte-tuig" ontwerp het deur gebruik te maak van die beskrywings van Esegiël 1 (vgl Phillips 1987: 14 en Story 1980: 39).

- *Hemelvaart-verhale*

...daar was skielik 'n wa van vuur... en Elia is in 'n stormwind op, die hemel
in ...

(2 Kon 2:11)

Hierdie verwysing is vir eksponente van die Ruimtevaarderteorie 'n belangrike

voorbeeld van 'n gebeurtenis in antieke tye waarby 'n vlieënde vaartuig betrokke was (vgl Phillips 1987: 12 en Jessup 1956: 38). Von Däniken meld dat in die antieke Indiese *Mahabharata* en *Ramajana* ook parallelle voorkom vir die hemelvaart-verhale van Elia en Enog (1968: 76, 1977: 111).

Jessup (1956) glo dat die volgende hemelvaart-verhale almal na OVV-aktiwiteit en vlieënde voorwerpe in antieke tye verwys: 2 Konings 6:17, Psalm 18:10, Jesaja 60:8, Matteus 24:30, Markus 13: 26-34 en Lukas 21:25; 21:10-11.

Vir Trench (1960: 81) is verwysings na komste “op die wolke” (Mark 13:26-27, Eks 19:9) aanduidings van vlieënde voorwerpe wat uit die ruimte gekom het of daarheen op pad was. Ander deurslaggewende tekste vir sy hipotese is 2 Konings 2:10-11 en 6:17, Jesaja 9:8 en Psalm 118: 17, 33.

(iii) Ander tekste

- *Die verbondsark en ander tegnologiese voorwerpe*

Verskeie Ruimtevaarderteorie-advokate heg 'n tegnologiese interpretasie aan Ou Testamentiese gegewens soos die **ark van die verbond** (2 Sam 6: 6-7). Vir Trench moes die ark waarvoor Moses in Eksodus 25 gedetailleerde aanwysings kry, “gevorderde tegnologie” ('n tipe radiosender) bevat het waarmee kommunikasie met “die gode” kon plaasvind (Trench 1960: 57; vgl ook Jessup 1956: 56v, Von Däniken 1977: 113, 188, 296v, 313v en Story 1980: 42). Von Däniken is van mening dat dit 'n “elektriese kondensator” was met die vermoë om 'n sterk elektriese stroom uit te stuur - vandaar die waarskuwing dat niemand daaraan mog raak nie.

Von Däniken interpreteer die “manna” wat tydens die woestyntog vir die Israeliete as voedsel gedien het, ook op tegnologiese wyse. Hy verwys na die *Kabala* waarin 'n beskrywing van 'n “tegnologies-gevorderde mannamasjien” gegee word Hierdie masjien was tydens die woestyntog aan die volk voorsien (1977: 302v)

Die Ou testament verhaal ook van talle bonatuurlike “wonderwerke” van Moses⁵¹. Dit laat proponente van die Antieke ruimtevaarder-teorie wonder hoe hy dit anders sou kon vermag as met die hulp van ekstra-terrestriële tegnologie (Jessup 1956: 40).

- *Onthullingskoste (Op 4:1-6, Mal 4:1-6, Sag 14:1-2, Hag 2:20)*

Bramley interpreteer die boek Openbaring as die “ontmaskering” van ’n eeuelange “toesmering” van die mens se werklike herkoms en sy status as ekstra-terrestriële “slaweras” (1989: 111). Die “dag van die Here” in die Ou Testament (vgl Mal 4:1-6) verwys na hierdie “ontmaskering” van ’n “derde mag” (1989: 85, 116). Bramley verwys in dié verband ook na tekste soos Sagaria 14:1-2 en Haggai 2:22:

Bible believers still think that a Supreme being is behind the vicious ... intentions described in the Bible. The ancient astronaut theory seems to provide a true breakthrough by pointing to a brutal technological society, not a Supreme Being, as the more likely source of such machinations.

(Bramley 1989: 117)

Bramley is ook van mening dat ’n teks soos Openbaring 4:1-6 ’n verwysing daarna is dat Johannes in ’n vlieënde voorwerp opgeneem is en met die insittendes daarvan gekommunikeer het. Hy glo “... Ezekiel and John had been drugged and mentally tampered with so that the message would be firmly implanted in his mind” (Bramley 1989: 152, 135). Om hierdie rede het hulle ook hul ekstra-terrestriële ervarings as “drome” en “visioene” beleef.

- *Jesus*

Hoewel die idee dat Jesus ’n ekstra-terrestriële besoeker was selde by aanhangers van die Antieke ruimtevaarder-teorie voorkom, is daar tog enkele ouer advokate wat die

---

⁵¹ Vergelyk Eksodus 3:2, 4:3, 7:20, 8:6, 8:17, 8:24, 9:10, 9:24, 10:13, 10:22, 16:13 en 40:34.

hipotese voorgestel het. Jessup (1956: 116) sê byvoorbeeld: "I hope that you will be hospitable to the idea that Jesus Christ may have come from this 'heaven' as a representative of a higher or more advanced race..." Trench huldig ook hierdie opinie. Hy sê: "... Jesus Christ may have come from 'heaven' as a representative of a higher or more advanced race – as a Mentor of mankind ..." (1960: 102)

Hierdie voorbeelde behoort genoegsaam te demonstreer hoe die Bybel deur Antieke ruimtevaarder-eksponente geïnterpreteer word as begroning vir hul teorie. Ons sluit ook hiermee die oorsig oor die Antieke ruimtevaarder-teorie af.

HOOFSTUK 1.3

KRITIEK TEEN DIE ANTIEKE RUIMTEVAARDER-TEORIE

In hierdie hoofstuk gaan ons oorsigtelik kyk na hoe die Ruimtevaarderteorie (die postulate en premisses daarvan asook die bewysgronde daarvoor) in die algemeen ontvang en ook krities beoordeel is. Vir 'n godsdienstenfenomenologiese ondersoek is dit enersyds belangrik om te weet wat die aanklank was wat die teorie by verskillende tipes lesers ontvang het om die invloed daarvan te probeer peil. Andersyds wil ons ook vasstel hoe die teorie beoordeel is, veral in wetenskaplike kringe, en wat die stand van die huidige debat oor die basiese postulate en voorwaardes vir die hipotese is. Wat hierdie afdeling in die oog het, is wat ons die "resepsiegeskiedenis"⁵² van die Ruimtevaarderteorie sou kon noem.

Dat die Antieke ruimtevaarder-teorie die verbeelding van miljoene mense oor die wêreld heen aangegryp het, groot aanklank gevind het en talle toegewyde "gelowiges" gemaak het, word nie alleen gou duidelik nie, maar is binne ons tydskader selfs begryplik. Nuwe publikasies verskyn gereeld oor die onderwerp. Slegs een outeur, te wete Erich Von Däniken, het al meer as 56 miljoen kopieë van sy boeke verkoop en internasionale bekendheid verwerf as "die wêreld se mees suksesvolle skrywer van nie-fiksie" (Tsoukalos 1999: 9). Die 1995 herdruk van *Chariots of the Gods* dui aan dat daar reeds 11 miljoen kopieë in Engels alleen verkoop is. Die boek is in 1995 twee keer herdruk wat bewys dat boeke oor die teorie geweldig populêr is.

Story (1974: xv) vertel dat 'n Amerikaanse wetenskaplike, P.H. Abelson, navorsing gedoen het oor die "kommerwekkende groei en aanhang" van die Antieke ruimtevaarder-teorie onder studente en op kampusse. Ter plaatse het dr Chrissie Steyn

---

⁵² Die term is afkomstig uit die moderne literatuurwetenskap te wete die "Reader-response criticism" en lewer baie bruikbare insigte op vir 'n fenomenologiese studie (kyk De Bruin 1988, 1989: 12v).

se deeglike studie van die New Age-beweging in Suid-Afrika bevind dat die opvattinge van die Ruimtevaarderteorie in die groeiende New Age-tydsges te toemende aanhang geniet (kyk Steyn 1994: 1, 22, 45, 232). Dat die teorie in voor-wetenskaplike kringe baie aanklank gevind het en vandag byna as kwasi-godsdiens aangehang word, ly geen twyfel nie. Maar hoe sou die situasie in meer kritiese en wetenskaplike kringe daar uitsien?

Die **Ancient Astronaut society** is van mening dat die Ruimtevaarderteorie al hoe meer in wetenskaplike kringe aanvaar word en roem daarop dat minstens 25% van hul lede wetenskaplikes is (White 1997: 319). Die volgende “prominente wetenskaplikes” word as aanhangers van die teorie aangehaal:

- Prof Pasqual Schievella, voorsitter, National Council for Critical Analysis, VSA: “It is possible that our home planet was visited by extraterrestrials in the past ”
- Prof Harry Ruppe, professor in ruimte-tegnologie, Tegnieuse Universiteit, München, Duitsland: “If one investigates the Ancient Astronaut hypothesis with an unbiased and open mind, one soon recognises that nothing in this hypothesis conflicts with even the strictest rules of science or our understanding of the universe.”
- Prof Luis E. Navia, professor in filosofie, New York Institute of Technology: “The AA hypothesis will have an increasing influence on society, science, literature and art. Furthermore, it is instrumental in solving earthly problems. The search for extraterrestrial intelligence is a matter which concerns all of mankind.”
- Dr Vladimir Ivanovich Avinsky, Geoloog, Kuibyschew, Rusland. “It can be clearly proved from ancient Indian writings that the earth was visited and influenced by extraterrestrials in ancient times.”
- Prof Dileep Kumar Kanjilal, buitengewone professor in Sanskrit en Indologie,

Sanskrit College, Kalkutta, Indië: “Up to now we have managed quite well without ETs. However, considering the abundance of literary and archaeological material which our ancestors collected thousands of years ago, we would do well to prepare ourselves...”

Die stelling van die **Ancient Astronaut society** dat al meer wetenskaplikes die Antieke ruimtevaarder-teorie ernstig opneem, word vervolgens ondersoek. Kritiese literatuur word in twee hoofkategorieë behandel: Eerstens word gekyk na kritiek uit (natuur)wetenskaplike perspektief en tweedens na dié uit godsdienstig-teologiese perspektief:

1.3.1 Algemene beoordeling uit wetenskaplike perspektief

Modern philosophies have this in common: they all begin with something monstrously illogical. After that they proceed rationally enough.

(G.K. Chesterton soos aangehaal deur Stanton 1997: 54)

Die uitgangspunte van die Antieke ruimtevaarder-teorie wat as “natuurwetenskaplik” aangedui kan word, word onder hierdie hoof ter sprake gebring. Aangesien die vraagstukke ter sprake uiters komplekse natuurwetenskaplike aangeleenthede verteenwoordig⁵³, het ’n geesteswetenskaplike alleen die gepubliseerde resultate van natuurwetenskaplikes om hom op te verlaat. Dit is dan ook die doel van die onderhawige uiteensetting:

Dat ’n opspraakwekkende en onkonvensionele hipotese soos dié uit verskeie oorde ernstige kritiek sou kry, kan seker te verwagte wees. Die verwysing na Chesterton se uitlating vat die hele saak saam: Die kernprobleem is die algehele vreemdheid van die Ruimtevaarderhipotese:

---

⁵³ Alberts (1996: 21) verduidelik die kompleksiteit van dié vraagstukke treffend.

Stanton (1997: 11) verduidelik dat wetenskaplikes vanweë hul kritiese ingesteldheid ongenaakbaar skepties staan teenoor onkonvensionele en sensasionele teorieë. Sheaffer (1994) sê: “Established science has always shied away from remarkable claims...” (www.hugin.imat.com). Story (1974: xv) glo dat die Antieke ruimtevaarder-teorie ’n “algemene aanval” teen beide akademiese wetenskap en die wêreld se godsdienste verteenwoordig. Hy dui aan dat die meeste antropoloë, argeoloë, astronome, teoloë en filosowe swyg oor die aangeleentheid omrede hulle dit as “benede die waardigheid van ernstige navorsing” beskou (Story 1974: xvi).

Hierteenoor haal Ferguson (1991: 18) die teoretiese fisikus Stephan Hawking aan wat oor natuurwetenskaplike teorieë gesê het: “A good theory can be a wild theory, a great leap of imagination”. Antonites (1996: 5) stel dat dit dikwels in die wetenskap gebeur dat ’n nuwe insig of teorie aanvanklik in wetenskaplike kringe geen aandag trek nie en selfs as absurd beskou word, maar dan mettertyd meer aanvaarbaar en bruikbaar begin word. Dieselfde lot het Mendel se **Genetika** en ook die **Kwantum-teorie** getref. Stephan Hawking se teorie oor **Swart gate** (black holes) in die ruimte was aanvanklik in wetenskaplike kringe as “onfatsoenlik” beskou. Vandag word dit as ’n bewese astronomiese feit aanvaar. Ruimtereise en maanlandings was enkele dekades gelede as so onwaarskynlik geag dat dit nie in “sober” kringe bespreek is nie. Vandag word bemande reise na ons naaste planeete reeds beplan. Die natuurwetenskap is dus nie as sodanig onbekend met onkonvensionele en spekulatiewe teorieë nie.

Die bekende “hoofpriesters” van die Antieke ruimtevaarder-beweging te wete **Erich von Däniken** en **Zecharia Sitchin** se werke word veral in kritiese literatuur aangespreek. Story wy twee boeke aan die analisering van Von Däniken se werke (kyk 1976 en 1980). Daar is ook verskeie webbronne waarin elkeen van dié outeurs se werke behandel, krities beoordeel en ook fel veroordeel word⁵⁴.

---

⁵⁴ Kyk Hafernik (1996) oor Sitchin se *Twelfth Planet* en Sheaffer (1974) oor Von Däniken se werke

Kritici voer dikwels aan dat Ruimtevaarderteorie-aanbieders primêr daarin geïnteresseerd is om boeke verkoop te kry en as wetenskaplikes “onbetroubaar” is: “...Ancient Astronauts have become big business. ...Erich von Däniken cashed in on the popular obsession with space exploration and life on other planets with a series of books and films that made him a multimillionaire...” (Fagen sa.: www.discoveringarchaeology.com). Von Däniken as persoon word as ongeloofwaardig beskou en selfs openlik van bedrog beskuldig. Sheaffer noem hom “one who knows the art of deception” en ’n “slippery trickster” (www.hugin.imat.com) en kritici gaan sover om sy werk “...the most humorous, unscientific, and outrageous speculation in the realm of cult archaeology” te noem (www.usd.edu/anth/cultarch/astro.html; kyk ook James 1992: 135 en Story 1974: 6).

Kritici het dit ook teen eksponente se argumentvoering, bronnegebruik en interpretasie van feite. Die uitgangspunt in wetenskaplike kringe is dat wanneer die werksmetode onder verdenking is, sal nog meer so die resultate wees. Carroll ontleed Von Däniken se werkswyse en konkludeer: “...most of von Däniken's evidence is in the form of specious and fallacious arguments... He begins with the ancient astronaut assumption and then forces all data to fit the idea...” (www.skepdic.com/vandanik.html).

Story (1980: 53) wys op enkele foutiewe wyses van argumentvoering waarvan Von Däniken graag gebruikmaak: ’n Retoriese tegniek bekend as die *argumentum ad ignorantiam* (die appèl tot onkunde) lei meestal soos volg: “Synde X nie onbewysbaar is nie, moet dit waar wees”. Hierdie argumentstyl kom neer op wensdenkery: As mens iets graag wil glo, ignoreer jy bloot al die feite wat dit weerspreek. Die onus vir bewyslewering word dan na die leser verskuif, wat logies onaanvaarbaar is. Daar is ook geen kontroleerbaarheid in die metode ingebou nie. Von Däniken kom verder gereeld tot konklusies sonder dat dit voortvloei uit sy premisses – die sogenaamde *non sequitur* (dit volg nie) argumentstyl.

Sheaffer (www.hugin.imat.com) meen dat Von Däniken se werke wemel van

“inaccuracies”. Hy sê: “Enough of Von Däniken's claims have... been examined to reveal his method of operations: to dazzle the reader with a skilful blend of half-truths...” Brian Fagen, professor in Antropologie aan die Universiteit van Kalifornië, sê: “The Von Dänikens and Hancocks weave superficially complex hypotheses, stitched together from a mishmash of "scientific" evidence that appeals to those who like exotic explanations of the past and are impatient with the slow ways of science” (www.discoveringarchaeology.com).

James (1992: 134) sê in dieselfde verband oor Von Däniken:

His success is particularly amazing as hardly a single thought contained in his books is original. Every link in the Von Däniken argument can be found in the work of earlier, often far sounder, exponents of the ancient astronaut theme. ...Most of his evidence is a mish-mash of half-truths, cooked up with insinuations made in the form of questions. The argument is sometimes so thin that von Däniken has used the vagueness of his own question-without-answer style of writing... when critics have caught him out.

Sheaffer gaan in groot detail in op leemtes en misverstande in Von Däniken se argumente: Hy handel oor Von Däniken se stellings oor die herkoms van die maan, sterrekundige uitsprake, die Egiptiese en Majaanse sterre-kalenders, wiskundige berekeningsfoute in sy weergawe van dimensies van die Groot piramide en so meer (1974: www.hugin.imat.com).

Kritiek teen **Zecharia Sitchin** het ook nie uitgebly nie. Hafernik (1996: www.geocities.com/area51/corridor/8148/hafer) sê: “Sitchin's work is a masterpiece of linguistic manoeuvring and allegorical interpretation.” Hy stel in die konklusie van sy artikel waarin die boek *The twelfth planet* van Sitchin breedvoerig gekritiseer word

Sitchin...weaves a complicated tale from the bits and pieces of evidence that survive from ancient Sumeria to the present day. Just as clearly, Sitchin is capable of academic transgressions (fracturing quotes, ignoring

dissenting facts), theft of intellectual property and flights of intellectual fancy (the whole book, really). Worst of all, he is almost utterly innocent of astronomy and other assorted fields of modern science.

Naas kritiek teen die algemene werkswyse en argumentstyl van Antieke ruimtevaarder-outeurs, het kritici dit veral teen die begrondings wat vir die teorie aangebied word. Ons kyk vervolgens kortliks na detail-argumente wat aangevoer word teen die begrondings van die Ruimtevaarderhipotese (kyk 1.2).

1.3.1.1 Omstandighedsgetuienis⁵⁵

In die bespreking van begrondinge wat vir die Ruimtevaarderteorie aangebied word, is daar op allerlei argumente gewys wat as “omstandighedsgetuienis” aangedui is:

- Die eiland **Elephantine** in die Nyl wat soos ’n olifant lyk wanneer dit vanuit die lug waargeneem word: Story (1976: 91) se navorsing het opgelewer dat die eiland nooit (soos Von Däniken beweer) in antieke dae as “Elephantine” bekend gestaan het nie, maar as “Yeb”. Die eiland was bekend daarvoor dat daar met ivoor uit Afrika handel gedryf is en het so sy latere naam “elephantinos” (wat “ivoor” beteken) verkry. ’n Kaart van die eiland maak dit ook duidelik dat dit geensins soos ’n Olifant lyk nie.
- Die **“Piri Reis-kaart”** van die wêreld wat “eeue oud” is, maar “onverklaarbaar akkuraat” vir die tegnologie wat volgens ons kennis op daardie tydstip vir kartograwe beskikbaar was: Story (1976: 27) het ook ’n ontleding gemaak van hierdie kaart van Admiraal Piri Reis van die Turkse vloot uit 1513. Hy bevind: “(Von Däniken’s) ...statements that ‘The maps were absolutely accurate’ and that ‘the contours of the Antarctic were also precisely delineated on Piri Re’s maps’ are not just matters of interpretation; they are strictly false” (Story 1976:

---

⁵⁵ Vergelyk 1.2.2.

29, kyk ook Story 1980: 90).

- Die misterieuse lyne en figure op die **Nazca-vlaktes in Peru** waarvoor Von Däniken aanvoer dat dit bedoel was om uit die lug waargeneem te word en dat dit “landingstrok” vir Antieke ruimtevaarders se vaartuie kon wees. Die argeoloog prof Brian Fagen reageer in ’n artikel wat op die Internet gepubliseer is (www.discoveringarchaeology.com) baie heftig op Von Däniken se Nazca-teorie, maar bied ongelukkig self nie veel redes vir waarom hy van Von Däniken se interpretasie verskil nie.

Story (1976: 40) voer aan dat dit hoogs onwaarskynlik sou wees dat ekstras-terrestriële ruimtevaartuie “landingstrok” nodig sou hê, en ondersteun ’n ander hipotese vir die figure wat uit die lug waarneembaar moes wees. In 1975 het twee argeoloë ’n primitiewe lugballon gekonstrueer met materiale wat aan die oorspronklike inwoners van die gebied bekend sou wees (en ook daar opgegrawe is). Hulle het daadwerklik daarmee oor die Nazca vlaktes gevlieg om te bewys dat dit vir antieke Peruviane moontlik kon gewees het om eeue gelede reeds die lugvaartkuns te bemeester. Dit sou ook verklaar waarom hulle tekeninge sou maak wat uit die lug waargeneem kon word (kyk ook Story 1980: 60).

Die Duitse wetenskaplike en argeoloog Maria Reiche, bied egter ’n meer waarskynlike verklaring nadat sy meer as vier dekades lank navorsing ter plaatse gedoen en tot die slotsom gekom het dat Von Däniken se teorie nie steek hou nie. Die Nazca figure het volgens haar, beslis religieuse betekenis gehad en al was dit bedoel om uit die lug waargeneem te word, bied dit nie genoeg rede om ’n “OVV-verklaring” daarvoor te soek nie. Die vroeë Peruviane het ook geglo dat hul gode se woonplek in die “hemel” is en is die figure eenvoudig vir die gode geteken (Antonites 1996: 26, Story 1976: 37). In ’n artikel op die web stel Reiche: “The precise meaning of the Nazca lines will probably always elude us, but there is no question they are linked to ancient Andean religious beliefs that forged close ties between the living and spiritual worlds” (www.nazca3b.html)

- Die **“Sirius misterie”**- die Dogon stam van Mali se “onverklaarbare kennis” van die onsigbare metgesel van die ster Sirius (kyk 1.2.2): In sy 1980 studie wy Story ’n hoofstuk aan die oplossing van die “misterie”. ’n Astronoom met die naam van Alvan Clark het in 1862 deur ’n 18 duim teleskoop die dowwe neutronster Sirius B vir die eerste keer waargeneem nadat die teenwoordigheid daarvan sedert 1844 vermoed en ook voorspel is. Dit is vir Story duidelik dat die Dogon stam nooit Sirius B aanbid het nie, maar die ster Sirius self (die helderste ster in die hemelruim). Die Dogons se kennis van Sirius B is eers in 1931 vasgestel. In 1920 het Sir Arthur Eddington heelwat populêre boeke oor astronomie geskryf waarin hy ook die bestaan van Sirius B feitlik algemene kennis gemaak het. Die voor-die-hand-liggende oplossing vir die “misterie” is dat iemand die Dogons daarvan vertel het (Jesuiete priesters het in Mali gewerk lank voordat die Franse antropoloog Griuale die Dogons se kennis van Sirius B die eerste keer “ontdek” het). Dit is ook vanselfsprekend dat die Dogons hierdie brokkie kennis oor hul gunsteling ster by hul mitologieë sou inkorporeer (Story 1980: 119).
- Die onverklaarbare **kubus van staal** wat in 1885 in Oostenryk in ’n stuk steenkool gevind is en ook talle **antieke kunswerke, hiërogliewe en rotstekeninge** waarop “onverklaarbaarhede” soos vlieënde voorwerpe uitgebeeld word: Story stel oor hierdie tipe bewysstukke: “...the archaeological ‘wonders’ that von Däniken has selected and offered as ‘proof’ of Space-Gods are largely a collection of interesting finds, superficially described and taken out of context...” (1980: 54).
- Die **“Mars misterie”** (die “gesig” en “piramides” op Mars): ’n Outeur soos Feder (1990: 188) ondersoek hierdie “misterie” en konkludeer: “To scientists, the Face... are just rare, but by no means unique, images of landscape features on a planetary body; the images look artificial, but are entirely natural... an interesting and coincidental play of light and shadows...” (1990: 189, 190). In die mees resente geskiedenis het die “Mars Global Surveyor” intussen weer die strukture gefotografeer en duidelik bewys dat die 1971 fotos bloot ’n optiese illusie was

wat veroorsaak is deur die invalshoek van lig op die spesifieke rotsformasies (Robinson 1998: 20)⁵⁶.

1.3.1.2 Fisiese oorblyfsels en argeologiese getuienis⁵⁷

Outeurs wat glo dat ruimtewesens die aarde in die verlede besoek het, verwys dikwels na “wondere van die antieke wêreld” en argeologiese fondse wat moderne wetenskaplikes sou “verstom” en nie verklaarbaar is vir die tegnologiese vermoëns van primitiewe mense nie. Dit blyk dat kritici dit veral ook het teen Ruimtevaarderteorie-voorstanders se negering van die antieke mensdom se vermoëns (vgl Story 1974: xii):

Most critics of von Däniken's theory point out that prehistoric peoples were not the helpless, incompetent, forgetful savages he makes them out to be... It is true that we still do not know how the ancients accomplished some of their more astounding physical and technological feats. ...Of course, it is possible that visitors from outer space did land on earth a few thousand years ago... But it seems more likely that prehistoric peoples themselves were responsible for their own art, technology and culture. The evidence to the contrary - that prehistoric or 'primitive' peoples were (and are) quite intelligent and resourceful - is overwhelming.

(Carroll: www.skeptdic.com/vandanik.html).

'n Onbekende skrywer op die Internet beweer: “...these approaches are extremely harmful, not only to the conduct of science, but more importantly, to humanity's view of itself and its own stunning accomplishments” (www.usd.edu/anth/cultarch/astro.html)

Oor “prehistoric drawings or sculptures of aliens from outer space and... their visits” sê Feder: “I am sure you are familiar with “inkblots” used in psychological testing...

⁵⁶ Daar verskyn 'n mooi foto van die “gesig” in die tydskrif *Sky & Telescope* van Julie 1998: 20.

⁵⁷ Vergelyk 1.2.3.

Since there are no specific, identifiable images in the random inkblot pictures, the image that you recognize comes entirely from your imagination. Von Däniken's approach is analogous to an inkblot test" (Feder 1990: 167). Hy sê: "When you are unfamiliar with the culture, you can make just about anything you want out of these images, but you are most decidedly not practising science" (1990: 170).

Kritiese outeurs noem die volgende voorbeelde:

- Die **Piramides by Giza** in Egipte waarvan die uitleg en konstruksiemetodes van "tegnologie getuig waaroor mense drie millennia gelede nie kon beskik nie".

In 'n onderhoud met dr Christiana Kohler, 'n egiptoloog verbonde aan die Macquarie Universiteit wat in 1997 deur die *Australian Broadcasting Corporation* uitgesaai is, is sy uitgevra oor die teorie dat die Groot piramide deur ekstra-terrestrïële gebou is. 'n Transkripsie van die onderhoud is op die Internet gepubliseer (www.abc.net.au/science/correx/archives/lies.htm). Dr Kohler betoog dat dit gladnie te betwyfel is dat die piramides deur gewone mense met vindingrykheid, genoeg mannekrag en baie tyd gebou is nie. Studies wat sy onderneem het, het bewys dat so min as agt mans met die hulp van enkele osse, 'n klipblok van 2.5 ton gemaklik op primitiewe rollers kon skuif en dat geen hulp van "buite" nodig sou wees nie. Sy voer aan dat die Groot piramide in 'n tydperk van so min as twintig jaar en deur so min as 300 werkers gebou kon gewees het. Hierdie berekening verskil dramaties van dié van Antieke ruimtevaarder-outeurs soos Filotto⁵⁸ (kyk 1.2.3).

Dr Kohler wys daarop dat talle ander feite die teorie van ekstra-terrestrïële inmenging in die bou van die piramides weerspreek:

---

⁵⁸ Filotto bereken dat daar elke twee minute een van die 2.3 miljoen boublokke geplaas moes word om dit in twintig jaar te kon bou. Dit blyk opsigself hoogs onwaarskynlik te wees. Hy glo ook dat minstens 100 000 man dan aan die bou vir die Groot piramide moes meegewerk het (1995: 75, 78).

We know that in some cases they (the ancient builders) just didn't manage the weight. The unfinished obelisk in Aswan... was really a large piece and they couldn't handle it and it broke at some point and they had to give up this idea. This also shows that, if they had assistance from outer space, they would have known how to fix it or... to get it out of this quarry.

(Kohler: www.abc.net.au/science/correx/archives/lies.htm).

Story (1976: 61) het die aansprake van Ruimtevaarderteorie-eksponente ook nagegaan. Von Däniken postuleer dat "...ancient Egypt appears suddenly and without transition with a fantastic ready-made civilisation." Story wys daarop dat dit glad nie die konsensus onder oudheidkundiges is nie en dat daar 'n duidelik-waarneembare ontwikkeling in die bou van die piramides aangetoon kan word (kyk ook Story 1980: 77; De Camp 1960: 28-52 en Feder 1990: 174).

Feder (1990: 179) konkludeer: "All evidence, both archaeological and historical, supports our original hypothesis: the ancient Egyptians built the pyramids and developed their civilisation without help from ancient astronauts."

- Die antieke mensdom se kennis van metale en allooie waarvan bepaalde voorbeelde die toets van die tye oorleef het (die bekendste voorbeeld is die roesvrye staal **Kulb Minar pilaar** in Delhi): Ook hierdie argument is deur Story (1976: 88) ondersoek. Volgens hom is die pilaar beslis nie 4000 jaar oud (soos Von Däniken beweer nie) maar gedateer op 1500 jaar. Dit is ook nie van 'n "ekstotiese allooï" nie, maar van suiwer yster - daarom is dit ook roesvry. Dat dit wel getuig van "hoogs-gevorderde tegnologie" is waar, maar dit is nie tegnologie wat vir antieke gieters onbekend was nie. Story konkludeer: "The job need not ... be attributed to an outer-space technology" (1976: 89).
- Hafernik (1996: www.geocities.com/area51/corridor/8148/hafer) lewer kommentaar oor Sitchin se argeologiese navorsing en stel: "...His work conflicts... with mainstream archaeological opinion. ...we find Sitchin glossing over the way his opinion disagrees

with the rest of the archaeological community and stating his case as if it were generally accepted". Hy noem as voorbeeld een van Sitchin se grondargumente:

...Why did civilization come about at all? For, as most scholars now admit in frustration, by all data Man should still be without civilization. None of the other books about Sumeria or general archaeology bring up this question at all and Sitchin offers no support for his claim about academic frustration.

Hafernik sê verder oor een van Sitchin se argeologiese begrotings:

...we lowly humans have built all of the cities of the earth and all other human works of engineering and construction in a mere 5,000 years or so. Evidently Nippur (die stad wat die *Nefilim* op aarde gebou het) was quite a feat of engineering. Of course, nothing of any Nephilim engineering survives to this day. The mud-brick ziggurats of the ancient Sumerians survive, but not the great engineering feats of the Nephilim.

Sitchin dui aan waar die stad van die *Nefilim* sou gewees het (noord van die hedendaagse Bagdad) en Hafernik wys daarop dat dié terrein volgens argeologiese kennis toe nog nie bestaan het nie: "Sitchin claims the Nephilim selected this region more than 400,000 years ago as their base - when it was underwater!" (www.geocities.com/area51/corridor/8148/hafer).

Story (1976: 92) konkludeer soos volg oor Antieke ruimtevaarder-verklarings vir argeologiese fondse: "As we have now seen, without denying the possibility of von Däniken's thesis, archaeologists have offered so many more plausible and more substantial explanations for man's physical and cultural development that there is really no reason to bring extra-terrestrial "gods" into the picture." Hy sê ook dat dit opvallend is dat: "...the 'evidence' claimed by von Däniken to represent the science and technology of the ancient gods falls short of what might be expected from an advanced race of beings capable of interstellar space travel" (1976: 92).

1.3.1.3 Die ontstaan van lewe en intelligensie op aarde⁵⁹

Een van die hoeksteenargumente van die Ruimtevaarderhipotese is dat lewe op aarde in die algemeen, en menslike intelligensie in die besonder, beide in 'n relatief kort tydperk ontstaan het – te kort vir die tydsamige proses van evolusie om homself te voltrek. Die toedoen van Antieke ekstra-terrestriele besoekers bied 'n alternatiewe verklaring hiervoor:

Greenwell verwys kortliks na die “Panspermia-hipotese” (die idee dat mikro-organismes deur ekstra-terrestriele op aarde “geplant” is of miljoene jare gelede deur die heelal hierheen versprei is) (kyk 1.1.1.2). Hy glo dat daar tot op hede nie genoegsame wetenskaplike navorsing gedoen is om tot enige afdoende konklusie oor dié hipotese se bruikbaarheid te kom nie (hoewel dit nie onmoontlik is nie). Hy stel: “With minimum data to work from, little can be stated about the spore hypothesis, other than to speculate on its likelihood” (1980: 165).

Antonites (1996: 11) wys daarop dat die hipotese dat aminosure 'n buite-aardse oorsprong het, al hoe sterker onder wetenskaplikes figureer. Mikrobioloë is ook al meer van mening dat bakterieë en virusse in die aarde se atmosfeer gedeponeer is (en steeds word) deur veral die stof van komete. Hulle ondersoek tans 'n korrelasie tussen die voorkomste van kwale soos longontsteking en kinkhoes na die aarde se beweging deur bane van komete en dat kosmiese mikrobiologiese aktiwiteite moontlik vir miljoene jare reeds aan die gang is. Hoewel daar geen afdoende bewyse voor bestaan nie, blyk dit dat hierdie “moderne” weergawe van die Ruimtevaarderteorie in wetenskaplike kringe minstens ernstig oorweeg word.

Story gaan in die lig van die moderne antropologie in op die postulate van Von Däniken dat die moderne mens deur genetiese manipulasie tot stand gekom het. Hy sê:

---

⁵⁹ Vergelyk 1.1.1.1 – 1.1.1.3.

On the face of it, this may sound like a good argument. But it fails to take into account more than 15 million years of fossil evidence extending from a now-extinct population (whose teeth resembled those of later hominids more than apes), including a whole series of other hominid remains, culminating in modern man. In other words, the human form can be traced back to the *Australopithecines* over five million years ago and perhaps much earlier than that to primates whose features indicate they were probably precursors of our own.

(Story 1980: 47).

Story stel dat antropoloë in redelike ooreenstemming is dat voorgeslagtelike primate (“hominiede”) 10-15 miljoen jaar gelede deur aanpassings by hul veranderende omgewing te voorskyn gekom het as *Homo sapiens* (Story 1980: 45). Daar is ook genoegsame en gefundeerde feite oor die ontwikkeling van intelligensie by die mens. Die Amerikaanse antropoloog Loren Eiseley is deur Von Däniken aangehaal in sy *Return to the Stars* as om te gesê het dat breinontwikkeling by die mens “plotseling” plaasgevind het. Vir Von Däniken het dit die hipotese ondersteun dat breinvermoë byna oornag met ekstra-terrestriele hulp deur genetiese manipulasie ontwikkel het. Eiseley het kort voor sy dood in ’n brief aan Story (1980: 48) hierop gereageer. Hy skryf dat hy beslis buite konteks aangehaal is. Die kern van sy betoeg (in ’n boek getiteld *Darwin's Century*) was dat die primate ’n kapasiteit vir taalvermoë ontwikkel het (iets wat ook by moderne primate waarneembaar is) en dat dit verdere ontwikkeling van die breinkorteks gestimuleer het: “Organisms capable of learning through speech or sign language can adjust their own behaviour more quickly and easily as demanded by changing environment” (Eiseley soos aangehaal deur Story 1980: 49).

Volgens Story (1980: 50-51) blyk alle feite huidiglik tot ons beskikking die tradisionele evolusionêre hipotese genoegsaam te ondersteun en is alternatiewe teorieë, veral swak gefundeerde postulate soos die van die Ruimtevaarderteorie, as verklaaringsmodel oënskynlik oorbodig. Hy konkludeer: “What von Däniken refuses to recognise is that the human way of life... still took untold millennia to evolve. Traces of

its evolution are all too obvious to be denied.”

In sy artikel *Tiptoeing beyond Darwin* ontleed Greenwell (1980) ’n aantal “onkonvensionele teorieë” oor die oorsprong van die mens. Hy gaan in op die teorie dat lewe in die algemeen en die mens in die besonder na die Aarde “oorgeplaas” is uit ’n ekstra-terrestrïële omgewing asook Von Däniken se hibried-hipotese. Greenwell stel dat geen sodanige bewyse nog ooit gevind kon word nie (1980: 156). Hierteenoor is daar vele belangrikë bewyse “that clearly demonstrate the intimate evolutionary linkages man has with his primate relatives”. Volgens Greenwell het die genetiese biologie bevind dat die mens geneties so naby aan die sjimpansee is dat dit korrespondeer met die verhouding tussen sibbe-spesies van dieselfde genus:

- Menslike polipeptides is meer as 99% identies aan die van die sjimpansee.
- Studies van die spysverteringstelsels van primate en die mens en die ligging van die lever het aangetoon dat dit grootliks ooreenstem.
- Die mens en primate deel meer ooreenstemmende parasiete as wat die mens met enige ander spesie deel.
- Die dentale patrone en formule tussen dié van die mens en die primate is treffend-ooreenstemmend.
- Studies het aangetoon dat daar groot ooreenkomste tussen die visuele vermoëns van primate en die mens is. Kleurvisie, stereoskopie, detail-akkuraatheid en sigbaarheidskurwes is besonder ooreenstemmend.
- Ouditiewe en olfaktiese vermoëns (gehoor en reuk) by die mens en by primate dui ook op ’n baie nabye verwantskap. Beide hierdie vermoëns neem as gevolg van verminderde evolusionêre noodsaak, toenemend by die hoëre primate af met ’n laagtepunt in die mens.

- Natale studies het aangetoon dat daar by menslike en primate-babas ooreenstemmende reflekse soos die “klou-respons” voorkom.
- Vergelykende studies van die brein by mense en primates het bevind dat die agterste lobbe ooreenstem daarin dat dit verklein het terwyl die frontale lobbe toenemend ontwikkel het en by die groot ape ’n hoogtepunt bereik het – in besonder by die mens.
- Daar is in verskeie onafhanklike studies bevind dat die ape die mees intelligente van die nie-menslike primates is. Sjimpansees is geleer om suksesvol met ’n rekenaarkonsole te kommunikeer en verskeie aapsoorte demonstreer ’n verstommende vermoë in die aanleer van taal – een van die laaste bastione wat vir die mens alleen gereserveer was.

(Greenwell 1980: 157–164).

Greenwell se konklusie is: “Having reviewed some important features shared by man and the non-human primates, particularly the great apes, it can reasonably be concluded that all descended from common progenitors” (1980: 164).

Oor hoe hierdie proses verloop het, het wetenskaplikes egter steeds geen duidelikheid nie. Die Neanderthal hominiede is vir baie lank beskou as ’n belangrike ketting in die menslike evolusieproses. Uit baie onlangse navorsing wat oor die onderwerp gedoen is, het ’n aantal interessante nuwe feite aan die lig gekom. In ’n artikel *In search of life* (1997) verwys Andrew Locher na die algemeen aanvaarde hipotese dat die moderne mens van die Neanderthals afstam. Genetici van die Universiteit van Munich en Penn State het daarin geslaag om DNS uit ’n Neanderthal fossiel te onttrek. Die DNS struktuur is met dié van die moderne mens vergelyk en die resultate is in Julie 1997 in die joernaal *Cell* gepubliseer. Substansiële verskille (minstens 27 “mutasies”) is waargeneem. Hulle konklusie was: “Humans didn’t descend from Neanderthals” (aangehaal deur Locher 1997: 11).

1.3.1.4 Die bestaan van buite-aardse lewe en intelligensie⁶⁰

Dit is uitgewys dat die basiese voorwaardes vir die oorweging van die Antieke ruimtevaarder-teorie die bestaan van lewe en intelligensie buite die Aarde is. Hierdie basiese premisses is tans onder hewige bespreking in die wetenskaplike wêreld.

Prof A. Antonites neem in 'n reeks artikels (1996) die hele problematiek van ekstra-terrestriële rasionaliteit in oënskou en beredeneer vanuit filosofies-metodologiese perspektief die voorwaardes vir die wetenskaplike oorweging daarvan

Die bekende vergelyking van prof Frank Drake van die Cornell Universiteit, wat deurslaggewend vir die motivering van die SETI projekte was, bied die logiese voorwaardes in die korrekte volgorde om die waarskynlikheid van beskawings in ons galaktika (die melkweg) wat in staat sou wees om met ons sonnestelsel te kommunikeer, te bereken (vgl Antonites 1996: 21 en Schilling 1998). Dit sluit in:

- Die aantal sterre (sonne) in minstens ons galaktika.
- Die hoeveelheid van daardie sonne wat planete het.
- Die hoeveelheid van daardie planete wat geskik is om lewe te onderhou.
- Die getal planete waarop lewe inderdaad ontwikkel het.
- Die getal planete waar rasionaliteit en beskawings ontwikkel het.
- Die aantal beskawings wat met ons sou kon kommunikeer.
- En laastens die tyd waarop 'n tegnologiese beskawing sou kon bestaan.

---

⁶⁰ Vergelyk 1.2.5.

Hierdie voorwaardes sou ook vir 'n evaluering van die Antieke ruimtevaarder-teorie van toepassing wees met die kompliserende uitbreiding dat die beskawings nie alleen met ons sonnestelsel sou wou kommunikeer nie, maar ook die tegnologie ontwikkel het om interstellêre reise te onderneem en die Aarde te besoek.

Ons oorweeg nou hierdie voorwaardes ten opsigte van die huidige stand van die debat daaroor:

(a) Bewoonbare planete in die heelal

Die debat begin by die basiese voorwaarde dat ons eers sekerheid oor **die bestaan van sonnestelsels met bewoonbare planete buite ons eie** moet hê. Die tegnologie was tot onlangs nog nie verfynd genoeg om totaal onsigbare massas oor etlike ligjare heen te kon waarneem nie. Die sterrekundiges Langage en Pantin het egter in 1994 hul ontdekking bekendgemaak van 'n planeet wat wentel om die ster *Beta Pictoris*. Infrarooistudies is aangewend vir hul navorsing. Kort later is aanduidings van planete by die ster *Vega* gevind en het prof A. Wolzen van die Pennsylvania State University vasgestel dat die Pulsarster PSRB 1257 + 12 (wat 1200 ligjare van die Aarde af is) ongetwyfeld twee planete het. Hy kon selfs die massa daarvan bereken as twee keer dié van die Aarde. Hy het ook 'n maan by een van die planete ontdek.

Sedert 1995 het rapporte van astronome se ontdekkings van planete in ander sonnestelsels begin toeneem. Teen die middel van 2000 is meer as 50 "eksoplanete" reeds gedokumenteer en word nuwe planete nou vinniger ontdek as wat dit moontlik is om hulle te ondersoek⁶¹. Dit blyk dat dit heel algemeen is dat daar talle planete in wentelbane om sterre bestaan. Volgens Antonites (1996: 17) het wetenskaplikes gerustheid daaroor dat aan hierdie basiese voorwaarde voldoen is.

---

⁶¹ *Beeld* van Dinsdag 8 Augustus 2000 (bl 7) bied 'n uitgebreide SAPA berig hieroor.

(b) Lewe elders in die heelal⁶²

Die volgende voorwaarde in die debat is die vraagstuk oor die bestaan van lewe op planete elders in die kosmos:

In die biologiese wetenskappe geld die evolusie-teorie, alhoewel baie gewysig sedert Darwin dit oorspronklik gepostuleer het, vandag as goed gevestigde wetenskaplike paradigma. Die ontstaan van organiese lewe uit anorganiese chemiese molekules was vir dekades 'n moeilike probleem. Biochemici Keete, G. Newton en S. Miller het 'n oplossing gevind in drie eenvoudige organiese molekules wat in die "oersop" sou kon saamsmelt om 'n molekule "pantetein" te vorm wanneer dit teen 40 grade Celsius verhit word. Dit is 'n temperatuur wat algemeen op die oer-aarde voorgekom het. Anorganiese materie in die oer-oseane sou volgens hulle in beginsel kon kombineer om aminosure te vorm wat 'n bepalende rol speel in biologiese evolusie (Antonites 1996: 9).

Die oortuiging dat biologiese lewe wydverspreid in die heelal voorkom, figureer al hoe sterker in wetenskaplike kringe. Lewe, soos wat ons dit ken, het 'n koolstof en waterbasis. Wetenskaplikes soos Carl Sagan stel dat koolwaterstof so universeel in die heelal is, dat 'n redelike persoon nie anders kan as om te aanvaar dat lewe elders sal bestaan nie. Antonites (1996: 11) sê dat 'n groot aantal (indien nie verreweg die meeste) wetenskaplikes wel op een of ander wyse die realiteit van, ten minste, biologiese lewe in die heelal aanvaar. Hy haal prof Raup van die departement Geologiese Wetenskappe aan die Universiteit van Chicago aan wat sê dat daar redelike konsensus onder bioloë en biochemici is dat minstens primitiewe lewe in ander planetêre sisteme nie alleen moontlik is nie, maar selfs waarskynlik is. Daar is selfs 'n nuwe wetenskap gegrondves met biologiese lewe buite die aarde as studieobjek, te wete die **Exobiologie**.

In sy bekroonde boek *Die groot gedagte* (1997: 27, 85, 271, 266, 279, 287) bied

---

⁶² Vergelyk 1.2.5.1.

Gideon Joubert 'n oorsig oor die nuutste wetenskaplike denkwyses oor die onderwerp van lewe in die heelal en bevestig die konklusie van Antonites. Hy bespreek ook die resente ontdekking van gefossileerde spore van primitiewe organismes op 'n meteoriet wat waarskynlik vanaf Mars afkomstig is en in Antarktika gevind is. Dié bewysstuk word tot dusver as die beste nog vir die bestaan van organiese lewe elders in die kosmos beskou. In wetenskaplike kringe duur die debat egter voort oor hoe afdoende dit bewysbaar is dat dit wel gefossileerde organismes is wat op die meteoriet waargeneem is (kyk Joubert 1997: 267 en Locher 1997: 10).

Al sou die bestaan van lewe elders in die kosmos al meer waarskynlik blyk te wees, bly dit egter 'n voorwaarde dat ander planete gunstige omstandighede vir die ontwikkeling van lewe moet hê. In 1996 ontdek G. Marcy van die Universiteit van San Francisco en P. Butler van die Universiteit van Kalifornië 'n planeet met drie keer die massa van Jupiter by die ster *47 Ursa Majoris*. Volgens Marcy is die omstandighede daarop ideaal vir die vorming van lewe soos ons dit ken synde die planeet beskik oor reën en oseane wat heelwaarskynlik uit vloeibare water bestaan (Antonites 1996: 17).

In Sitchin se weergawe van die Ruimtevaarderteorie word veel gemaak daarvan dat lewe op aarde sy oorsprong gehad het by 'n twaalfde planeet in ons eie sonnestelsel (genaamd Marduk). Die teorie dat planete en mane buite die "bewoonbare zone" van die son ook lewe sou kon onderhou, word tans deur wetenskaplikes herondersoek. Hemelliggame het ook bronne van interne hitte waarop lewe sou kon staatmaak. In 'n artikel *Habitable Moons* in die tydskrif *Sky & Telescope* (1998: 51) word die nuutste feite in dié verband bespreek en word gespekuleer dat die bestaan van lewe selfs in ons eie sonnestelsel al meer as 'n waarskynlikheid geag word.

Hafernik (1996) het in sy artikel oor die werk van Sitchin die Marduk-teorie krities oorweeg en bevind: "Marduk, having an orbital period of 3,600 years must swing out about 230 AU from the Sun (about 6 times further than Pluto). It seems to me that any body in such an orbit (receiving almost no solar radiation) would be dark and frozen most of the time... nothing like earthly life could evolve there". Hy sê:

Think a little about Marduk... Here is a planet out past the orbit of Mars at its closest. All of the other planets in this range are composed mostly of liquid hydrogen, frozen methane and so on. No planet in this range will evolve an Earthly form of life. None of the outer planets have liquid water, none have free oxygen (necessary for most earthy life), none have carbon or nitrogen in any large amounts (necessary for earthy life), none receive enough solar radiation for photosynthesis... the chance of highly evolved organic molecules being present seems slight.

(Hafernik 1996: www.geocities.com/area51/corridor/8148/hafer).

Dat die teorie van Sitchin uit wetenskaplike perspektief nie baie bruikbaar is nie, lyk onafwendbaar. Hafernik konkludeer: "... While it is true that organic molecules can be found in space (as Sitchin suggests), there is no suggestion... that DNA has evolved anywhere else."

(c) Rationele lewe elders in die heelal⁶³

Die laaste voorwaarde vir die oorweging van die Antieke ruimtevaarder-teorie, is dat lewe elders in die heelal ook sou ontwikkel tot op die vlak van rasionaliteit en 'n tegnologie om die ruimte te deurkruis. Schilling (1998: 36) vat die nuutste sieninge van wetenskaplikes in dié verband saam. Antonites (1996: 12) bied ook 'n uiteensetting oor die debat en wys uit dat daar twee hipoteses bestaan oor die ontwikkeling van rationele lewe elders in die kosmos:

- Die sogenaamde "**divergensie-hipotese**" gaan uit vanaf die evolusie-teorie en word aangehang deur wetenskaplikes wat glo dat die evolusie-proses eenmalig, onomkeerbaar en onherhaalbaar was. Evolusie was 'n "deurmekaar" aangeleentheid wat met toevallighede en stampe-en-stote verloop het. Daar is geen deterministiese lyn vanaf die oorsprong van lewe na die rationele mens nie.

---

⁶³ Vergelyk 1.2.5.2.

Die matematiese kans dat die evolusieproses, sou dit van voor af op aarde kon begin, weer op rasonale lewe sou uitloop, is vir voorstanders van die divergensie-hipotese tegnies nul. Dieselfde argument sou dan ook geld vir die ontstaan van rasonale lewe elders in die heelal (Antonites 1996: 12).

Robert Rood en James Trefil in hul boek *The Possibility of Extraterrestrial Civilizations* (1981: 247), is voorbeelde van aanhangers van die divergensie-hipotese. Hulle konklusie oor rasonale lewe elders in die kosmos is: “...the evidence we have at present clearly favours the conclusion that we are alone. From the formation of the sun as a single G star to the evolution of the earth’s atmosphere to the conditions of the earth’s recent climate, everything points to the same conclusion – we are special.”

Antieke ruimtevaarder-advokate soos Von Däniken en Sitchin argumenteer dat die evolusie-teorie nie die ontstaan van intelligente wesens soos die mens kan verklaar nie. Homo Sapiens sou te vinnig op die toneel verskyn het om voorsiening te maak vir die miljoene jare wat die proses van evolusie daarvoor nodig sou hê. Dié outeurs postuleer daarom ekstra-terrestriële “inmenging” in die “skepping” van menslike rasionaliteit.

Hafernik dui hierteenoor aan dat huidige wetenskaplike opinie dit egter redelik eens is dat daar wel genoegsame bewyse vir die evolusionêre uitgangspunt oor menslike ontwikkeling bestaan: “We do know... that evolution proceeds in fits and starts, goaded by conditions that leave niches open... man has evolved steadily from proto-humans to Homo Sapiens... (1996: www.geocities.com/area51/corridor/8148/hafer).

Antonites (1996: 13) wys ook daarop dat die uitgangspunt van divergensie talle probleme oplewer en juis vanuit die evolusie-teorie self. Dit word as ’n baie eensydige perspektief beskou. Divergensie hou nie rekening met van die belangrikste determinante van die evolusieproses nie.

- Die sogenaamde “**konvergensie-hipotese**” (wat eweneens uit die evolusie-teorie na vore kom), bereik lynreg die teenoorgestelde resultate. Volgens hierdie hipotese sal soortgelyke omgewings neig om konvergensie voort te bring. Die omgewing neig om daardie lewensvorme te selekteer wat die beste daarby aangepas het en giet lewe sodoende in soortgelyke kanale – gegewe dat soortgelyke omgewings sou bestaan. Antonites (1996: 13) stel dat rasionaliteit meer waarskynlik ’n konvergente eienskap as ’n divergente eienskap is. Evolusie sal homself altyd in breë trekke herhaal om die beste oorlewingsstrategie te bereik. Rasionaliteit is ’n hoogs suksesvolle (indien nie die beste) oorlewingskenmerk in die natuur en die evolusieproses sou neig om weer daarop af te stuur onder soortgelyke omstandighede.

’n Goeie voorbeeld van konvergente ontwikkeling in die natuur is dié van vlerke. Vlerke het onafhanklik van mekaar (en miljoene jare uitmekaar) by verskillende spesies te wete insekte, reptiele, voëls en soogdiere (vlermuise) ontwikkel. Dit is so omdat die vermoë om te kan vlieg ’n baie suksesvolle oorlewingseienskap is. Dieselfde het met die oog gebeur. Dit is moontlik en selfs waarskynlik dat lewe elders in die kosmos ook op rasionaliteit as effektiewe oorlewingseienskap sou afstuur. Tewens, ’n nuwe hipotese in die paleobiologie toon dat die vroegste mens nie noodwendig op een kontinent (nl. Afrika) ontwikkel het nie, maar dat dit juis volgens konvergensie in evolusie waarskynlik is dat mensagtiges op verskillende kontinente en onafhanklik van mekaar ontwikkel het⁶⁴ (Antonites 1996: 14).

Marvin Minsky van die Massachusetts Institute of Technology (MIT) toon volgens Antonites oortuigend aan waarom objekte van rasionaliteit voorkeur geniet en universeel in die heelal moet wees. Hy konkludeer dat daar op grond van die meer-waarskynlike konvergensie-hipotese sterk gronde voor bestaan om

---

⁶⁴ Vergelyk die bevinding uit die Genetika dat moderne mense nie van die Neanderthal-spesie afstam nie. Hierdie oerspesie blyk dus moontlik so ’n uitgestorwe “mensagtige” te wees (kyk Locher 1997: 11).

lewe met selfs herhaalbare ooreenkomste ten opsigte van struktuur en gedrag ook op ander planete te verwag (Antonites 1996: 15).

Die mening dat daar grootliks aan wetenskaplike voorwaardes voldoen is om die bestaan van rasionele lewe elders in die kosmos as legitieme opvatting te oorweeg, is volgens Antonites (1996: 17) heeltemal aanvaarbaar. Hy sê:

Dit alles is nog nie finale getuienis vir die bestaan van biologiese lewe elders nie. Dit is egter wel baie duidelik dat die moontlikheid nou nie net baie groter as voorheen is nie, maar dat dit as noodsaaklike voorwaarde reeds sterk wetenskaplike rugsteun het. 'n Definitiewe beweging weg van wetenskapsfiksie het dus gerealiseer wat aan wetenskaplikes voldoende grond bied om nou verder te soek na bevestiging...

(Antonites 1996: 12).

Die huidige SETI-projekte hoop om binnekort meer eksplisiete bewyse te vind deur moderne tegnologie. Schilling (1996) en Antonites (1996: 20) bied oorsigte oor die nuutste stand van die SETI-projekte:

Met die koms van radioteleskope wat natuurlike seine vanaf Jupiter en veraf sterre kon opvang, het die gedagte by sterrekundiges en later ook by ander wetenskaplikes posgevat dat, indien rasionele-tegnologiese beskawings elders in die heelal bestaan, hulle radioseine op mikrogolf behoort uit te saai. Dit word beskou as 'n aantreklike middel vir kommunikasie. Nie-natuurlike seine uit die heelal sou ook ligjare ver tussen sterre en gasnewels deur opgevang kon word.

Morrison en Cocconi het in 1959 reeds met die voorstel gekom dat radio-teleskope gebruik kan word vir die soeke na kunsmatige seine uit die kosmos. Frank Drake was die eerste wetenskaplike wat die daad by die woord gevoeg en met 'n 26 meter radioteleskoop begin soek het na seine uit die kosmos. Verskeie belowende seine is tot in 1965 ontvang, maar dit het telkens met nadere studie geblyk natuurlike seine te wees

(Antonites 1996: 23). Terwyl persone soos Drake en Sagan aanvanklik baie optimisties oor die potensiaal van die SETI-projekte was en Drake selfs voorspel het dat dit net enkele jare sou neem om bevestiging van rasonale lewe in die kosmos te vind, het die optimisme mettertyd begin taan. By die vyfde internasionale bio-astronomiese konferensie in 1996 het Drake bely: “Maybe I was a little too optimistic. Success can't be predicted” (Schilling 1998: 42, 44).

Vandag is honderde miljoen dollar hoogs gesofistikeerde gerekenariseerde SETI-projekte nogtans op dreef – die mees prominentste is dié van die Universiteit van Kalifornië (Berkeley) en dié van NASA. Belowende resultate is reeds gedokumenteer.

Sedert 1992 word die wêreld se grootste radioteleskoop te Arecibo in Puerto Rico⁶⁵ gekoördineerd met teleskope op verskeie ander vastelande aangewend deur NASA se SETI-spanne. Hul rekenaarsisteme voer 106 biljoen operasies per sekonde uit met ongeëwenaarde intensiteit en sensitiwiteit. Daar word gefokus op die naaste 1000 sterre binne 80 miljoen ligjare van die aarde. **NASA se Ames SETI-projek** toets 29 miljoen kanale en **NASA se JPL-projek** ’n verdere 16 miljoen kanale. Die **Universiteit van Berkeley** in Kalifornië toets 106 miljoen kanale. Binne een jaar is uit sowat 30 triljoen seine 164 nie-natuurlike seine gedokumenteer. Die **Ohio Universiteit** toets vanaf 1993 sowat 10 miljoen kanale en die **Planetêre Vereeniging se MEGA-projek** toets 160 miljoen kanale. Hulle het reeds een definitiewe nie-natuurlike sein gedokumenteer (Antonites 1996: 20).

(d) Ruimterese deur die kosmos en OVV's⁶⁶

As al meer wetenskaplikes positief is oor die moontlikheid van intelligente lewe elders in die kosmos, is die moontlikheid dat ons hulle ooit sou ontmoet (soos wat klassieke weergawes van die Ruimtevaarderteorie aanvoer) ’n heeltemal ander saak.

⁶⁵ Hierdie teleskoop het ’n deursnee van 305 meter.

⁶⁶ Vergelyk 1.2.1 en 1.2.5.4.

Joubert (1997: 354) dui aan dat die meeste moderne wetenskaplikes van mening is dat die grootste belemmering vir toekomstige ruimte-eksplorasië die onbevatlik-enorme afstande in die ruimte is. Sedert die sterrekundige Edwin Hubble die afstande tussen sterrestelsels meer akkuraat begin bereken het, het die wetenskap se besef van die werklike omvang van die heelal geweldig toegeneem. Dit sou 'n ruimtetuig teen hedendaagse ruimte-snelhede byvoorbeeld nagenoeg 180 000 jaar neem om na die naaste ster aan die aarde (4.3 ligjare) te reis. Oor die moontlikheid dat 'n tegnologiese beskawing (binne of buite die aarde) ooit die tegnologie sou kon ontwikkel om hierdie enorme afstande te deurkruis, is wetenskaplikes baie skepties (vgl Joubert 1997: 129,162,164, 255 en Filotto 1995: 7). Dit bly egter die laaste voorwaarde vir die oorweging van die Antieke ruimtevaarder-hipotese⁶⁷:

Enkele wetenskaplikes het met die afstand-problematiek geworstel. Prof Frank Tipler is 'n voorbeeld van 'n geleerde wat 'n unieke aanslag in sy beredenering daarvan volg. Hy redeneer vanuit die resente Rekenaarteorie dat dit teen die huidige ontwikkelings tempo binne dertig jaar tegnologies moontlik behoort te wees om 'n rekenaar te bou met "menslike-vlak intelligensie". So 'n rekenaar word 'n "finite state machine" genoem (Tipler 1994: 43). Volgens Tipler sal die mensdom nie sonder so 'n "intelligente robot" in staat wees om sy horisonne veel verder in die kosmos uit te brei nie. So 'n robot sou die essensiële vraag van 'n interstellêre ruimtetuig kon uitmaak om die melkweg te gaan eksplorieer. 'n Ruimtetuig met die vermoë om teen 'n snelheid van 90% die van lig te reis, sou fisies moontlik wees. Dit sou versnel kon word tot op hierdie snelheid deur 'n laserstraal vanaf die aarde daarop te fokus. Om dit te kan doen, sou die vraag egter so min as 100gram moes weeg en dus met nano-tegnologie gekonstrueer word. Wanneer sulke robotte met die vermoë om onafhanklik te ageer en selfs te reproduseer, deur die heelal begin versprei, sou "menslike intelligensie" in effek

---

⁶⁷ Sitchin se argument dat ruimtevaarders vanaf 'n twaalfde planeet in ons sonnestelsel afkomstig was, sou die enigste weergawe van die Ruimtevaarderhipotese wees waarteen die afstand-beswaar nie geld nie. Sy hipotese is egter as hoogs-onwaarskynlik uitgewys (Hafernik 1996).

die heelal begin “koloniseer”⁶⁸. Die meeste van hierdie tegnologie is volgens Tipler reeds binne die mens se bereik. Indien so, sou dit ook die postulate van die Antieke ruimtevaarder-teorie ondersteun.

Die vraag oor die moontlikheid van interstellêre ruimte-reise hou verband met dié oor OVV’s⁶⁹: Indien daar enige wetenskaplik-gefundeerde aanduidings gevind kon word dat die OVV-fenomeen enigsins met ekstra-terrestrïële aktiwiteit verband hou, sou dit ook die waarskynlikheid van interstellêre ruimte-reise bevestig en sodoende die Antieke ruimtevaarder-teorie se postulate ondersteun (Antonites 1996: 24, 30). Larson (1984: 345) stel: “The most commonly accepted theory regarding the origin of UFOs is that of ETI’s (extraterrestrial intelligences). Unofficially, the U.S. government also presumes that such craft must come from other planets.”

Spencer (1997) gee in sy boek *Fifty years of UFO's* ’n baie goeie en kritiese oorsig oor die OVV-fenomeen⁷⁰. Hy verdeel en evalueer OVV-waarnemings deur die eeue in die volgende groepe:

- **“LITS” — (Lights in the Sky)**

Hierdie is die mees algemene verskyningsvorm van OVV’s. Spencer (1997: 170) sê:

... One part of the UFO phenomenon has stability: LITS have been reported consistently for centuries. They are probably there for “real.” They are widely seen and in the modern era they register on radar; they interact with aircraft ...

- **“Objects in the Sky”**

⁶⁸ Daar is gewys op Tipler se teorie dat die mens self ook aan al die vereistes voldoen om te kwalifiseer as so ’n “finite state machine” - moontlik van ’n buite-aardse beskawing (vgl 1.1.1.3. Tipler 1994: 31).

⁶⁹ Vergelyk 1.2.1.

⁷⁰ Annable (1997) bied in ’n reeks artikels ook ’n baie goeie en neutrale oorsig oor die OVV-debat.

Hierdie kategorie behels waarnemings van allerlei oënskynlik fisiese voorwerpe, dikwels metaalkleurig in allerlei vorme en vlieënd in patrone en selfs formasies.

- “Contactees” en “Abductees”

Talle persone⁷¹ het gerapporteer dat hulle fisies kontak gehad het met ’n OVV en die bemanning daarvan. Sommiges beweer dat hulle ontvoer is deur OVV’s⁷². Spencer (1997: 172) merk op dat OVV-ontvoerings ’n lang geskiedenis het maar “their experiences have usually been interpreted through religion or spiritualism rather than through the newly emerging UFO phenomenon.”

- “Crash retrievals”

Daar is talle gerugte dat OVV’s wat iewers sou neergestort het, se oorblyfsels in die geheim versamel is. Dit gaan gewoonlik gepaard met bewerings van toesmering en sameswerings deur regerings, omdat “amptelike” bewyse vir sodanige OVV-ongelukke oënskynlik nie bestaan nie (vgl Birdsall 1997:337v; Brooksmith 1997: 523v).

Antonites (1996: 24) wys uit dat moderne wetenskaplikes (selfs persone soos prof Carl Sagan, wat die soeke na buite-aardse rasionaliteit entoesiasies ondersteun het) baie skepties oor OVV’s is. Prof Frank Drake skryf in ’n artikel *UFO’s – A Scientific Debate*: “The first fact we learned was that a witness’s memory of such exotic events fades very quickly. After one day, about half of the reports are clearly erroneous... later they were reconstructing in their imagination an event based on some dim memory of what happened...” (aangehaal deur Tipler 1994: 311). Daar is heelwat voorbeelde uit psigologiese literatuur hoe foutiewe waarnemings en selfs bedrog aanleiding gegee het

---

⁷¹ Twee voorbeelde van persone wiese werke vir hierdie studie geraadpleeg is was George Adamski (1958) en Elizabeth Klarer in haar Suid-Afrikaans gepubliseerde werk *Beyond the light barrier*.

⁷² Die onderwerp van OVV “ontvoerings” het die afgelope aantal jare heelwat belangstelling gewek. Fuller (1966) en Bullard (1987) het studies van die onderwerp gemaak. Kyk ook Annable (1997:365v).

tot kollektiewe misleiding - selfs by groepe mense. Dit is veral algemeen in OVV-waarnemings: “A few people report seeing UFO’s, these reports cause other people to look at the sky and misidentify natural objects, thereby generating further reports, for some reason other people think it amusing to fake UFO’s, thereby generating UFO sightings of the fakes. There is an enormous amount of fraud in reports of strange events” (Tipler 1994: 311). Tipler gee toe: “Occasionally we scientists are wrong, and the illiterate peasants reporting observations of exotic events correct. The classic example of this is the existence of meteors themselves. Before 1800, almost all educated people believed ‘there are no stones in the sky, ergo no stones can fall from the sky’” (Tipler 1994: 312).

Dit is redelik om te verwag dat wetenskaplikes eers “binne-aardse” verklarings vir OVV-waarnemings sou soek. So het talle verskynings ook geblyk te wees. “LITS” en “Objekte in die lug” het meestal geblyk weerbalonne, satelliete, vliegtuie (veral geheime militêre tegnologie onder ontwikkeling), planete en metereologiese aktiwiteite te wees. Kunstige foto en videobedrog het ook nie weggebly nie (kyk Spencer 1997: 171-172). Veral OVV-ontvoerings is op sielkundige en neurologiese wyse verklaar as patologiese toestande en hallusinasies:

Navorsers soos Laeffen en Persiger sien OVV’s nie as ’n realiteit nie, maar as deel van ’n sterk sosiale beweging wat basies ’n reaksie is teen die wetenskap en die rede – dus ’n interne kwessie sonder enige eksterne korrelaat (Antonites 1996: 27; Spencer 1997: 173).

Die beroemde sielkundige Carl Jung het ook ’n boek geskryf *Flying Saucers – A Modern Myth of Things Seen in the Skies*. Hierin bied hy ’n psigologiese verklaring vir die OVV-fenomeen (kyk 2.3.2.1).

Die Britse parapsigoloog dr Susan Blackmore het vir baie lank navorsing gedoen oor bonatuurlike verskynsels. Haar verklaring vir ’n verskeidenheid “paranormale” aangeleenthede waaronder OVV-kontakte en –ontvoerings was dat dit met ’n

psigologiese verskynsel te wete “slaap paralise” te make het (Blackmore 1997: 521).

’n Beduidende persentasie van samehangende waarnemings wat op geen alternatiewe wyse verklaar kon word nie, bly egter staan. Dit is veral oor hierdie waarnemings wat ’n kritiese navorser soos Spencer (1997: 9) sê: “I would not have spend one additional moment on the subject of UFOs if I didn’t seriously feel that the UFO phenomenon is real...” Die bekende OVV-navorser Arthur C. Clarke skryf: “A small proportion of UFOs have never been satisfactorily explained, and the theory that they are visitors from outer space is a perfectly reasonable one...” (aangehaal deur Story 1980: 139). Ook ’n baie kritiese outeur soos Story sê: “I do feel that a genuine UFO mystery exists... There is no question but that UFOlogy has become more respectable in recent years, both among scientists and the general public” (Story 1980: 139-140).

Antonites (1996: 28) haal ’n aantal werke van gerespekteerde wetenskaplikes aan waaruit dit blyk dat OVV’s beslis al hoe meer ernstig opgeneem word. Hy noem as voorbeeld die werk van ’n aanvanklik-skeptiese prof J.E. Mack van die Mediese Fakulteit aan die Universiteit van Harvard. Mack het begin om persone wat ’n OVV-ontvoering berig het, onder gekontroleerde omstandighede psigiatries te ondersoek. Die resultate van sy navorsing het hom tot ’n totaal nuwe opinie daarvoor gebring: Hy kom tot die gevolgtrekking dat sy pasiënte nie alleen psigiatries baie gesond was nie, maar dat die ervarings reël moes plaasgevind het. Hy voel so sterk hieroor dat hy sê: “If I’m wrong... I’ll tear up my diploma” (Birdsall 1997: 339).

Baie klein en vreemde metaalvoorwerpies (“alien implants”) is ook in pasiënte wat ontvoerings gerapporteer het, onafhanklik van mekaar en op plekke duisende kilometer uitmekaar opgespoor. Hierdie voorwerpies is aan element-analise, elektronies-mikroskopiese fotografie en koolstof-isotoop-analise onderwerp. Dr David Pritchard - ’n fisikus van die Massachusetts Institute of Technology, het van hierdie inplantings ondersoek en was nie in staat om dit te identifiseer nie. Prof Mack sê van sy navorsing dat dit hom oortuig het dat ons met ’n fenomeen te make het wat nie psigiatries verklaarbaar is nie, maar ook nie fisies binne die Westers-wetenskaplike wêreldbeeld

moontlik is nie (Antonites 1996: 28; kyk ook Randles 1997: 365v).

Prof Leo Spinkle, 'n psigoloog verbonde aan die Universiteit van Wyoming, het 'n soortgelyke studie as Mack geloods en 50 verskillende OVV-ontvoeringsgevalle gehipnotiseer. Hierdie persone kon hul reise in fyn besonderhede onthou en groot ooreenkomste is in die gevalle waargeneem⁷³ (Larson 1984: 345).

Tydens die koue-oorlog in die vyftigerjare is alle beriggewing van OVV's "buite sirkulasie" gestel. Dit het onfatsoenlik geword om oor OVV's te praat. In die laaste aantal jare het 'n skielike en onverwagse verskuiwing plaasgevind toe veral wetenskaplikes (wat respektable persone soos prof R. Trundle (van die Northern Kentucky Universiteit), dr R. Lazar en A. Holt (fisici van NASA) en prof Mack (waarna verwys is) OVV's openlik as 'n werklikheid begin aanvaar het.

Die twee wetenskaplikes van NASA, dr R. Lazar en A. Holt, het albei verklaar dat hulle in die 1980's by 'n hoogs geheime tru-ingenieurswese navorsingsprojek van die Amerikaanse regering betrokke was. Hulle het gewerk aan wat duidelik 'n ekstra-terrestriële vaartuig was. Lazar stel dat die vaartuig gefunksioneer het op beginsels van tegnologie en kennis van die fisika wat, dié aan ons bekend, ligjare vooruit was. Holt dui aan dat besoeke van ekstra-terrestriële moontlik gemaak is deurdat hul vaartuie oor die vermoë beskik om ruimte en tyd te transendeer. Dit is algemeen bekend dat NASA tans 'n afdeling het wat navorsing doen oor soortgelyke transportasie-sisteme wat nie onderworpe sou wees aan die beperkinge van ruimte en tyd nie en dat hulle dit as dié wyse beskou waarop interstellêre reise binne die afsienbare toekoms moontlik sou wees (Antonites 1996: 30).

Story noem dat die rekenaarwetenskaplike Jaques Vallee van die Stanfordse

---

⁷³ 'n Navorsers, Martin Cannon, se verklaring hiervoor is dat 'n geheime been van die Amerikaanse CIA agente wat ondergrondse take vir dié agentskap uitgevoer het, na afloop daarvan programmeer met post-hipnotiese suggesties van die klassieke E.T-ontvoeringsondervinding as 'n "skermgheue". Dit maak die persoon ongeloofwaardig indien hy ooit ondervra sou word (kyk Randles 1997: 369).

Universiteit 'n hipotese verdedig "...that there is a control system for human consciousness... a monitoring system that might have been set up to keep track of our progress, of which the UFOs may be a part" (1980: 148-149). Die OVV-kundige dr J. Allan Hynek, voormalige voorsitter van die Astronomie departement van die Northwestern University en betrokke by die Amerikaanse regering se projek "Blue Book" (wat die OVV-verskynsel ondersoek het), stel sy opinie soos volg: "I am...inclined to think in terms of something meta-terrestrial – a sort of parallel reality... I have the impression that UFOs are announcing a change that is coming soon in our scientific paradigms. ... Many people... feel that it might be a conditioning process" (Story 1980: 149; kyk ook Larson 1984: 347).

Antonites (1996: 31) is van mening dat navorsing van geleerdes soos Mack op deeglike en gekontroleerde toetse gebaseer is en dus meer as net 'n hipotese is, teenoor "interne" verklarings soos dié van Persiger wat hoogstens op hipotetiese vlak funksioneer. Sou die wetenskaplikes se bewerings dat OVV's wel onder gekontroleerde (maar hoogs-geheime) omstandighede ondersoek is, die waarheid wees, beteken dit dat daar op alle vlakke aan genoegsame voorwaardes voldoen is om die bestaan van ekstras-terrestriele rasionaliteit (en ook die postulate van die Antieke ruimtevaarder-teorie) ernstig op te neem. Die kritiese vraag bly egter vir Antonites waarom die omvang van enige gekontroleerde gevalle so beperk is.

Story (1976: 117) as uiters kritiese outeur, konkludeer soos volg oor die OVV-fenomeen: "Many reports came from people of unquestionable integrity whose professional qualifications should not be taken lightly. ... But while keeping an open mind on the subject of UFO's, a certain degree of scepticism should be maintained."

1.3.2 Kritiek uit Godsdienstige en Teologiese perspektief

1.3.2.1 Godsdienstige evaluering

Dit sou te verwagte wees dat eksponente van die Ruimtevaarderteorie hulself veral die argwaan van die godsdienstige wêreld op die hals sou haal. Uit 'n literatuurstudie blyk

dit egter nie werklik die geval te wees nie. Daar is min bronne waarin teoloë of outeurs uit godsdienstige kringe hulself oor die Antieke ruimtevaarder-teorie en die OVV-fenomeen uitlaat het:

Story (1976: xv) glo dat die Antieke ruimtevaarder-teorie 'n “algemene aanval” teen die wêreld se godsdienste verteenwoordig. Hy dui aan dat die meeste wetenskaplikes en teoloë egter swyg oor die aangeleentheid omrede hulle dit nie as “ernstige navorsing” of as 'n “bedreiging” beskou nie. 'n Voorbeeld hiervan is die werk van die teoloog prof Robert Ellwood van die Universiteit van Suid-Carolina in die VSA wat sê: “Frankly, the general level of scholarship is so low... my general impression was of a hopeless mass of woolly theories and garbed facts by authors obviously innocent of most of what is known of the language and cultural background of the ancient books, and of the canons of rational thinking” (aangehaal deur Story 1976: 122).

Andrew Locher (1997: 7-11) ondersoek in 'n artikel *In Search of Life* die moderne wetenskap se obsessie met ekstra-terrestriële lewensvorme. Hy is van oordeel dat dit 'n desperate poging verteenwoordig om ondersteuning te kry vir die “onbewysbare evolusieteorie”. Locher behandel verskeie huidige projekte ter waarde van miljoene dollar om te soek na lewe of oorblyfsels van lewe op die planeet Mars en sê: “...every single mission to find life outside of Earth has returned the exact same result – emptiness, no life!” Hy meen dat Bybelgedeeltes soos Romeine 8:19-23 dit beklemtoon dat die ruimte rondom die Aarde heeltemal leweloos is en sê: “The only life humans will ever find outside the confines of the Earth is God...” (Locher 1997: 11).

Nog 'n voorbeeld van 'n godsdienstige evaluering van die Ruimtevaarderhipotese is die apologetiese boek van Stanton (1997) waarin die teorie van Drosnin gekritiseer word. Stanton is 'n teoloog uit Bybels-metodistiese kringe en sy kritiek is vol sterk bewoorde retoriek. Daar is nogtans baie bruikbare insigte in sy werk opgeneem

Stanton kategoriseer die tipe literatuur waarvan die Antieke ruimtevaarder-teorie deel uitmaak as “sensationalism” en sê dat die teorie oorleef op “a carefully controlled diet of

information that confirms their view” (1997: 13). Stanton wys daarop dat dié tipe literatuur dikwels soek na sinistere motiewe en sameswerings dat “...a small group of powerful people are deceiving us for their evil ends” (1997: 13). Ironies genoeg bou hy dan self so ’n samesweringsteorie oor die werk van sensasionalitiese outeurs wat daarop uit sou wees om die gesag van die Bybel te ondermyn.

Stanton verwys na werke van outeurs soos Velikovsky, Von Däniken en Drosnin wie se teorieë die “waarhede en feite” van die Bybel oënskynlik “bevestig”, maar glo dat dit juis beplan was om dit te ondermyn: “In each case, suppressed evidence has been revealed to challenge our society’s rejection of the Bible. Is it not reaffirming the Bible in a sensational fashion? It seems to, but it doesn’t... In fact it is part of the suppression of the Bible” (1997: 14, 15). Stanton sê:

Western society is determined to live without the Bible. The underlying policies of government are mostly anti-biblical. Those in power know that they would lose their power if the Bible were accepted by the people. How could they get rid of this irrepressible book? ...they use propaganda. Schools, universities, television – even some theologians – have projected a false idea of the Bible.

(Stanton 1997: 16).

Stanton wys die foutiewe argumente en uitgangspunte in Drosnin se Skrifgebruik korrek uit waarna hy vra na Drosnin se motivering vir die teorie dat daar ’n “geheime kode” in die Bybel is. Drosnin het aangedui dat hy self nie godsdienstig is of in God glo nie. Nogtans gee hy toe dat geen mens daartoe kon bydrae dat die “geheime kode” in die Bybel opgeneem is nie. Hy wend hom daarom tot antieke ruimtewesens (kyk 1.1.1.5). Dit is volgens Stanton dieselfde weg as wat outeurs soos Von Däniken gevolg het: “They are simply a useful cop-out: they are sufficiently supernatural to explain miracles... but they were also human enough that we have no need to think about God ...living up in some far-off galaxy” (1997: 22, 23). Dit herinner Stanton aan die afgode van die heidendom: “They were far enough to be unlike the true God who fills all

things, yet powerful enough to take the place of God in people's minds ..." (1997: 23)

Antieke ruimtevaarder-outeurs se standpunt is dat die Bybel se feite toe wel korrek was: "Von Däniken proved that supernatural events of the past really happened. Ezekiel's vision was reality, but it had nothing to do with God. It was really alien spacemen..." (Stanton 1997: 67). Daar word dus 'n vorm van "geloof" in die betroubaarheid van die Bybel se feite herontdek. Maar die interpretasie van die feite is so radikaal verskillend van die ortodokse interpretasie daarvan, dat die vraag gevra moet word of dit nie meer skade as goed doen nie. Dit dra wel daartoe by dat moderne mense op sensasionele wyse aan die Bybel herinner word maar "...meanwhile, no one is bothering to read the Bible" (1997: 32). Stanton is bekommerd daaroor dat teorieë soos die Antieke ruimtevaarder-teorie die mensdom op só 'n wyse met die Bybel voed, dat dit die aandag heeltemal van die Bybel self en die ware boodskap daarvan, aflei: "...the people begin to crave true spirituality, they are fed an endless diet of irrationalities - New Age revelations and superstitions..." (1997: 74).

1.3.2.2 Skrifgebruik in die Ruimtevaarderteorie

Enkele outeurs het die Skrifinterpretasies van Antieke ruimtevaarder-eksponente krities ondersoek en ernstige foute en leemtes daarin teëgekom. Ellwood (in Story 1976: 121) meen dat Ruimtevaarderteorie-advokate se vertalings, Skrifgebruik, "onkritiese werkswyse" en "onwetenskaplike metodologie" veel te wense laat. Hy verklaar dat hy as wetenskaplike nie eers daarvoor kommentaar wil lewer nie. Hafernik (1996: www.geocities.com/area51/corridor/8148/hafer) fokus op Sitchin se vertaling van oud Sumeriese tekste en konkludeer:

While he's well-read, he lives in his own little world when it comes to translation of ancient texts. He takes certain liberties in his translations and interpretations that are not usually allowed by the scientific community. ...Instead of quoting standard translations for Biblical verses, Sitchin makes up his own translations, based on his interpretation of 'the parallel Sumerian and Akkadian texts/tales'. Unfortunately, he is using those verses

to support his interpretation of those texts... (and) ...twist the translations around to support his thesis... Sitchin rarely tells you exactly what parts of the epics he's quoting and mixes them all together as needed to make his point.

Hafernik noem as voorbeeld een van Sitchin se grondargumente naamlik die sogenaamde *Nefilim* van Genesis 6 as "people of the fiery rockets" (Sitchin se vertaling van die Hebreeuse woord *shem*). Hy verwys na die studie van 'n ene Arno Poebel waarin die betekenis van dié woord nagevors is en stel:

From "traditional" authorities, we see that *shem* is generally translated to mean "name"...it perhaps comes closer to "reputation". Originally, it may also have meant "monument", a physical artefact that bore the name of something to be remembered. Sitchin argues that... the monuments were copies of the rockets used by the ancient gods... To buck this up, he goes through a paragraph that relates the names given these pillars to the idea of fire or "going up". "The Sumerians called them NA.RU, stones that rise. We talk about high-rise buildings all the time, but we don't mean they fly into the air. The Akkadians, Babylonians, and Assyrians called them *naru* (objects that give off light). ... (in Hebrew, *ner* still means a "candle"). All of these objects did indeed look like stone candles, even if they didn't glow... If you think of "name" in it's older meaning of "monument", this all works fine, no need to resort to "skyborne vehicles" at all.

Hafernik konkludeer: "This *shem* business is central to Sitchin's arguments, yet it's some of his poorest scholarship".

Naas talle ander voorbeelde van foutiewe vertalings en geforseerde interpretasies, noem Hafernik ook voorbeelde soos Sitchin se vertaling van die Toring van Babel in Genesis 11: "Of course, he wants us to read this as 'let us make a skyborne vehicle'. If you read the quote in context... it's hard to see how they would be using burned bricks to make a rocket or how they could even talk in the same sentence about mud brick towers and rocket ships".

Dit blyk dat Ruimtevaarderteorie-voorstanders hulle primêr toespits op Bybelse tekste van etiologiese aard – dus waarin ’n bepaalde onverklaarbare saak verklaar word. Daarom is die oergeskiedenis van Genesis 1-11 vir hulle van groot belang. Die tekste word nie werklik grondiglik geeksegetiseer nie, maar dien dikwels net as “aanhaakplek” om ’n bepaalde standpunt te ondersteun. Hierdie werkswyse waardeur tekste bloot aangewend word om ’n voorafopgestelde idee te substansieer, is uit die aard van die saak onkontroleerbaar en wetenskaplik onder verdenking.

Dit blyk dat eksponente meestal van die **histories-letterlike** metode van teksuitleg gebruikmaak. Bybeltekste word as historiese tekste soos enige ander menslike geskrifte gelees. Die voorveronderstelling is dat die tekste historiese feite en ware gebeurtenisse wat letterlik plaasgevind het, weergee (hoewel in primitiewe en versluisde taal). Von Däniken se interpretasie van Esegïel 1 is ’n goeie voorbeeld. Esegïel het werklik ’n ruimteskip sien land en was getuie van ’n historiese gebeurtenis. Hy het egter nie oor die taalvermoë en woordeskate beskik om dit wat hy gesien het te beskryf nie. Von Däniken hou gladnie rekening met die literêre vorm van die teks en die historiese konteks daarvan nie. Sy verouderde eksegetiese benadering word daarom ook as onwetenskaplik beskou synde die resultate as onkontroleerbaar en onbetroubaar beskou word. Die voorveronderstelling dat die tekste van historiese gebeurtenisse getuig is nie *per se* problematies nie, mits die spesifieke teks se histories-literêre konteks geanaliseer is en na die geheelbeeld van die teks se betekenis op alle vlakke gekyk word (vgl. Deist & Burden 1980: 54, 86).

Hoewel dit skyn of ’n outeur soos Sitchin gebruikmaak van die meer wetenskaplik-verantwoorde **histories-kritiese** metode (veral die sg bronne-kritiek), val hy uiteindelik ook terug op ’n letterlike interpretasie. Sitchin vra na die bronne onderliggend aan die voorgeskiedenis van die teks, wat normaalweg help om die teks self beter te verstaan. So sal hy met reg die **Gilgamesj-epos** as ’n historiese oerbron van Genesis 3 beskou⁷⁴.

---

⁷⁴ Kyk Von Rad (1972: 25) oor die onderliggende “mites” wat deur die Jahwis as bron gebruik is.

Ongelukkig neem hy glad nie in ag hoe die Bybelskrywer die oerbron aangewend het en wat sy intensie daarmee was nie. As sodanig dra dit nie by tot die verstaan van die historiese konteks van die teks nie (vgl Deist & Burden 1980: 93, 118). Trouens Sitchin gaan voort en interpreteer die teks op letterlike wyse. Dit is daarom nie verbasend dat dit juis ook die **interpretasies** van Sitchin is wat die meeste onder verdenking is nie.

Antonites (1996: 46) beredeneer die vraag of Ou- en Nuwe Testamentiese tekste werklik na buite aardse rasionaliteit verwys. Sy konklusie is dat die meeste tekste wat gewag maak van sogenaamde “hemelwesens” dit metafories aanwend, en dus nie relevant is nie. ’n Moontlikheid is Esegieël se visioen (beskryf in Esegieël 1) waarin na vreemde wesens verwys word. Dié verklaring dra egter nie by tot die verklaring van die visioen nie, aangesien dit in samehang met profetiese visioene as sodanig en die boodskap van die boek as geheel verstaan moet word. Antonites konkludeer met reg dat die Bybel nêrens blyk ’n geldige bron vir die Antieke ruimtevaarder-teorie te wees nie en dat interpretasies van dié aard op bedenklige verklaringswyses gebaseer is. Ellwood (in Story 1976: 123) konkludeer ook: “...the Bible and the UFO problem are both important, but ...the former has no more to do with the latter than it does with the scientific study of stellar atmospheres”.

1.3.2.3 Die Ruimtevaarderteorie as godsdiens-ontologiese verklaringsmodel⁷⁵

Since UFOs had been seen throughout history, there was a strong possibility that some of our major religions had their origins in contact with these advanced intelligences.

(Robert Dean in Annable 1997: 387).

’n Verklaring vir die ontstaan van godsdiens as verskynsel en van godsdienstige oorleweringe, is een van die belangrikste boustene in die argument van die

---

⁷⁵ Vergelyk. 1.1.1.5.

Ruimtevaarderteorie. Ter wille van volledigheid, en om die Antieke ruimtevaarder-teorie se godsdiens-ontologiese verklaring binne die breër godsdienswetenskaplike debat te posisioneer, staan ons kortliks hierby stil: Die ontologiese vraag word volgens Van der Merwe (sa. b: 11) in die godsdienswetenskap as 'n belangrike maar tegelyk erg frustrerende vraag beskou. Dit is belangrik omdat dit insig verleen in die wese van godsdiens as verskynsel, maar frustrerend omdat dit feitlik onmoontlik is om enige verklaringspoging in 'n laboratoriumsituasie te toets.

Die ontologiese vraag is wesenlik 'n filosofiese vraag: Dit is die vraag na die ontstaan en wese van 'n fenomeen – vir die “godsdiensfilosofie” (op wie se terrein die vraag tuis behoort) dan die verskynsel godsdiens en religieusiteit as sodanig. In die godsdiensfilosofie gaan die begrippe “ontstaan” en “wese” meestal hand aan hand. Die term “oorsprong” dui op die “oer-begin” of die oorspronklike oorsake en omstandighede waaronder 'n fenomeen (godsdiens) sou ontstaan het. Die term “wese” pretendeer om die saak as sodanig (*an sich*) weer te gee. Die uitgangspunt is dat 'n antwoord op die vraag na die oorsprong van godsdiens ook insig sal bied in die wese van godsdiens self.

'n Antwoord op die vraag waar godsdiens vandaan kom, word tradisioneel op een van twee plekke gesoek: òf **binne die mens** (immanentistiese of **naturalistiese** verklarings) òf **buite die mens** (transendentalistiese of **supernaturalistiese** verklarings). Die hedendaagse godsdienswetenskap maak veel van die sogenaamde “funksionele benadering” (wat wesenlik 'n immanente verklaring vir godsdiens bied). Ter wille van die inleidende waarde daarvan is van die belangrikste tradisionele verklarings vir die ontstaan van godsdiens die volgende (vgl. Oosthuizen 1977 en Van der Merwe sa. a, b):

- Die godsdienswetenskaplike Rudolf Otto het dit in die sogenaamde “**numineuse ervaring**” (die ervaring van die heilige) gesoek. Uit die basiese ervaring van die “misterie van die kreatuurlikheid en beperktheid” groei alle godsdiensdienste

houdings en sisteme⁷⁶.

- Die godsdienswetenskaplike Gerhard van der Leeuw het die oorsprong van godsdiens in die “ervaring van mag” gesoek: Die mens se gevoel van kwesbaarheid in ’n gevaarlike wêreld en van die teenwoordigheid van groter magte in die natuur waarmee hy ter wille van oorlewing ’n bepaalde *modus vivendi* moet probeer bereik, is die ontstaansgrond van godsdiens.
- Die Eksistensiefilosofie het na die Tweede Wêreldoorlog die aandag op die absurditeit en futiliteit van die lewe gevestig. Rudolf Bultmann en Paul Tillich het vanuit hierdie bewussyn geglo dat godsdiens sy ontstaan gehad het in die basiese menslike soeke na sin in hierdie gebrokenheid.
- Wetenskaplikes soos Ludwig Feuerbach, Sigmund Freud en Carl Jung het ’n **psigologiese oorsprong** vir godsdiens voorgestel. Sommige godsdienspsigoloë het die oorsaak vir godsdiens in “droomervarings” gevind. Die mens het deur sy drome tot die insig gekom dat daar ’n “geestelike” bestaan los van die fisiese is. Die droomervaring het die oertipiese, instinkmatige wetes en kategorieë by wyse van metafore aan die mens aangebied - dieselfde metafore en beelde wat later ook in die mitologie aangetref word⁷⁷.
- Filosoof soos Hume en Marx het godsdiens beskou as ’n simptome van die materiële stryd tussen klasse. Godsdiens is die middel wat die mens in staat stel om hom met sy onderdrukte posisie te versoen. Wanneer genoeg van die faktore wat dit help konstitueer verander, sal godsdiens vanself ophou om te bestaan.
- Auguste Comte, Durkheim en Malinowski het ’n **sosiologiese verklaring** vir die

---

⁷⁶ Die godsdienswetenskaplike Ninian Smart het ook baie van dié konsep gemaak (vgl Barbour 1990: 47v). Dit is veral ’n bruikbare model om die Ruimtevaarderteorie self te evalueer (kyk 2.3.2.2).

⁷⁷ Kyk 2.3.2.1 en 2.4.2.

oorsprong van godsdiens gevind in die feit dat die primitiefste mens sy ervaring van transendensie kry in gemeenskapsverband. Hy maak kennis met 'n taal en kultuur waarvan hy die oorsprong nie kan raai nie en met sosiale eenheid en identiteit wat individuele identiteit transendeer.

Die basiese grondslag van godsdiens is vir eksponente van die Ruimtevaarderteorie daarin geleë dat verskeie antieke godsdienste almal teruggaan na kontak met ekstra-terrestriële besoekers aan die aarde. Godsdiens in sy primitiefste vorm het die “verering” van antieke ruimtevaarders as “gode” behels.

Veral Von Däniken maak veel van die teorie dat elke mite (godsdienstige oorlewing) sy oorsprong in 'n feitlike historiese gebeurtenis gehad het (in die geval van die Ruimtevaarderteorie, dan kontak met ekstra-terrestriële ruimtevaarders en hul vlieënde vaartuie). Slegs een kritiese outeur maak oënskynlik enige opmerking oor hierdie uitgangspunt: Carroll: (www.skeptidic.com/vandanik.html) sê: “There is little evidence to support the notion that ancient myths and religious stories are the distorted and imperfect recollection of ancient astronauts...” Carroll bied ongelukkig geen staving of verdere beredenering vir sy standpunt aan nie.

In sy Genesis kommentaar skryf die gesaghebbende Ou Testamentikus, Gerhard von Rad, oor die etiologiese sages wat die Genesis oergeskiedenis onderlê: “At the beginning, the saga in most cases certainly contained a ‘historical’ fact as its actual crystallizing point” (1972: 34). Dit blyk in ooreenstemming te wees met Von Däniken se basiese uitgangspunt dat mites en legendes as onderliggende bronne aan Bybelse tekste na historiese kerne kan teruggaan. Von Rad sê: “Of course, both its form and its content changed a great deal as it was handed down. Thus one may reckon correctly with subsequent expansion of old traditions by means of material, even by means of fairy-tale motifs” (1972: 35). Dit impliseer natuurlik nie dat Von Rad hoegenaamd met Von Däniken se konklusie sou saamstem nie. Inteendeel - Von Rad sê oor die “historisiteit” van gebeurtenisse waaroor Genesis sou getuig: “...the ancient narrators were simply not aware of this question that so often troubles modern man. ... the old,

naïve idea of the historicity of these narratives as being biographically reliable stories... must be abandoned” (1972: 40).

Die krediet moet aan die Ruimtevaarderteorie se godsdiens-ontologie gegee word dat dit binne die raamwerk van die algemene godsdienswetenskap beslis ’n unieke plek beklee. Die hipotese is oorspronklik en vir ’n nie-werklik wetenskaplike verklaringsmodel besonder wyd begrond. Die onderliggende uitgangspunt kan egter binne erkende godsdienswetenskaplike kringe beskou word as ’n verouderde benadering bekend as die “Comparative religion”. Hierdie denkstroom wou aantoon dat daar ’n **ooreenstemmende basiese grondslag** is wat alle godsdienste ten grondslag sou lê. Godsdienste en godsdienstige fenomene is dan in ’n rangorde van ontwikkeling geplaas. Met die opkoms van die Evolusieteorie is pogings dikwels aangewend om aan te toon dat godsdiens ook, net soos die natuur, deur verskillende fases van ontwikkeling beweeg het (en steeds beweeg). Die teorie aanvaar onkrities dat daar altyd beweging is vanaf laer na hoër vorme, ook in godsdiens as verskynsel. Op dié wyse kom dit dikwels uit by ’n subjektief-gekonstrueerde godsdiensmodel van wat dan die basiese grondslag van alle godsdienste sou wees (Van der Merwe sa. b: 12).

Outeurs soos Bramley en Sitchin gaan duidelik van ’n evolusionistiese godsdiens-ontologie uit in dat hy glo dat die groot monoteïstiese godsdienste (soos die Judaïsme en die Christendom) voorafgegaan is deur ’n meer primitiewe politeïsme wat direk teruggevoer kan word na kontak met antieke ruimtereisigers⁷⁸.

Volgens die evolusionêre-godsdiensbenadering, sou die politeïsme soos volg ontwikkel het: Waar verskeie gode eers naas mekaar vereer is, sou dit later lei tot die identifisering van ’n hoofgod. Op hierdie stadium staan dit bekend as “henoteïsme” (die

---

⁷⁸ Die teorie het vroeër in die godsdienswetenskap gegeld dat politeïstiese stelsels (met meer as een godheid) op sy beurt ontwikkel het uit ’n meer basiese geloof in gepersonifiseerde magte of geeste (animisme) (kyk Oosthuizen 1977: 248).

bestaan van verskeie gode word erken, maar slegs een god word aanbid⁷⁹). Later verdwyn die erkenning (van die bestaan) van ander gode en bly die verering van slegs een godheid oor – dus monoteïsme.

Wetenskaplikes soos Wilhelm Schmidt (1912) het teenoor die evolusionistiese godsdiens-teorie aangevoer dat monoteïsme eerder die oorspronklike vorm van godsdiens verteenwoordig en dat ander vorme godsdiensstige devolusie of degenerasie verteenwoordig. Sy argument is daarop gebaseer dat die meeste primitiewe godsdiensstige 'n skeppergod aanbid het wat as opperwese vereer word (Oosthuizen 1977: 251-3). Selfs hierdie uitgangspunt word deesdae nie meer ondersteun nie.

Hoewel die term “Comparative Religion” nog gebruik word (nou met 'n nuwe betekenis), word dié benadering nie meer in die godsdienswetenskap nagevolg nie. Uit die aard van die meer fenomenologiese werkswyse van eietydse godsdienswetenskap, laat dit net nie reg geskied aan die eie aard en ontwikkeling van elke godsdiensstige unieke sisteem nie. Dit is dikwels deur godsdienswetenskaplikes aangetoon dat daar net soveel degenerasie of devolusie by godsdiensstige waarneembaar is (iets wat ook in die natuur voorkom). Hoewel dit nie ontken kan word dat daar by godsdiensstige ontwikkelingsaspekte waar te neem is nie, word daar vandag nie meer in godsdiensstige ontwikkelings gesoek wat mekaar soos verdiepings van 'n gebou opvolg nie (kyk Oosthuizen 1977: 248v; Van der Merwe sa. a: 15). In die moderne godsdienswetenskap word terme soos “hoër” en “laer”-godsdiensstige verskynsels nie meer as toepaslik beskou nie en is evolusionistiese verklaringswyses onder verdenking. Ontwikkeling in godsdiensstige fenomene word eerder beskou as iets wat heen en weer plaasvind sonder enige bepaalde volgorde (Van der Merwe sa. a: 20; Oosthuizen 1977: 48).

Daar is gewys op die feit dat verklarings vir godsdiensstige as verskynsel tradisioneel as

---

⁷⁹ Dit is bekend dat die Ou Testament dikwels deur henoteïstiese opvattinge onderlê word. Juis die Ou-Testamentiese voorbeeld het godsdiensfenomene laat glo dat henoteïsme 'n tussenfase tussen politeïsme en monoteïsme verteenwoordig.

immanentisties (uit die mens self) of **transendentalisties** (van buite die mens) getipeer is. Die moderne godsdienswetenskap sou volgens hierdie indeling sterk steun op immanente verklaringswyses – al is dit net uit metodologiese oorweging⁸⁰. 'n Meer resente indeling vir godsdiensige benaderings is die van die godsdienswetenskaplike Peter Beyerhaus. Hy praat van **monopolêre** en **bipolêre** benaderingswyses. Die monopolêre benadering is een waar godsdiens as menslike verskyningsvorm beskou word. Bipolêre benaderings verklaar godsdiens uit die relasie tussen immanensie en transendensie (Van der Merwe sa. b: 15).

Die Ruimtevaarderteorie bied 'n unieke **transendentalistiese** of, meer akkuraat, 'n **bipolêre verklaring** vir die oorsprong van godsdiens. In die bipolêre benadering word die transendente dimensie in godsdiens ernstig opgeneem. Die Ruimtevaarderteorie verteenwoordig 'n teruggrype na die transendente (bowe-aardse magte of wesens - in dié geval ekstra-terrestriële⁸¹). Dit sou selfs beredeneer kon word dat daar in die teorie van 'n "tripolêre" benadering⁸² sprake kan wees, te wete die wisselwerking tussen die mens, God (as "Oppervese") en die **ruimtevaarders** (kyk Ekskurs 1.1.1.5).

As verdere godsdienswetenskaplike kategorisering is dit interessant om daarop te let dat die "Ruimtevaarderteorie-skeppingsleer" baie ooreenkom met uitgangspunte van die **deïsme**. (Die opvatting dat die skepper die wêreld "selfonderhoudend" gemaak en daarna aan sy eie lot oorgelaat het). In die meeste weergawes van die Ruimtevaarderteorie het die ekstra-terrestriële "gode" gekom, geskep en gegaan en die mens grootliks aan sy eie lot oorgelaat. Die beginsel van 'n goddelike skepper word dus

---

⁸⁰ Daar word geoordeel dat die wetenskap nie iets sinvol kan sê oor transendente assosiasies nie. Immanuel Kant se "verbanning" van die metafisika as nie-behorende tot die terrein van die wetenskap nie, geld nog sterk in die humane wetenskappe (vgl Van der Merwe sa. b: 21).

⁸¹ Daar is min konsensus oor die betekenis van die term "transendent". In die populêre gebruik as "buite die grense van die ervaring" (vgl HAT) sou ekstra-terrestriële besoekers as transendent beskou kon word.

⁸² Beyerhaus het dié term gebruik vir benaderings waarin vir die verklaring van godsdiens met drie werklikhede rekening gehou word nl. die mens, God en die bese (vgl Van der Merwe sa. b: 24).

erken, maar dit word ontken dat daar enige voortgaande goddelike ingrype of voorsienigheid in die wêreld is. Die implikasie is dat die mens aan homself oorgelaat en met eie insig en kreatiwiteit, die beste van sy wêreld moet maak. Hierdie godsdienstityk het na vore gekom na die Aufklärung met sy klem op die mens en sy vermoëns. Meer resent herleef die deïsme in New Age-denkwyses waar die mens se inherente “goddelikheid” en “unlimited human potential” beklemtoon word (vgl Steyn 1994: 10, 160, 237).

1.3.3 Teologiese evaluering

Daar is min literatuur waarin pogings aangewend is om die Antieke ruimtevaarder-teorie of enige postulate wat dit onderbou, in diepte teologies te evalueer. Antonites (1996: 38-46) maak ’n aantal opmerkings oor die teologiese implikasies van buite-aardse rasionaliteit. Teenoor die baie kritiese uitgangspunte van outeurs soos Hafernik, Story en Stanton, is Antonites baie gematigd in sy siening van die saak. (Daar is reeds gewys op sy standpunte rondom die genoegsaamheid van voorwaardes om die bestaan van ekstra-terrestriële rasionaliteit minstens ernstig te oorweeg).

Antonites bedink die teologiese implikasies vir die Christelike Skeppingsleer, Christologie en Eskatologie en stel: “Die verhouding geloof-wetenskaplike kennis, asook teologie-wetenskap kom opnuut hier ter sprake”. Hy konkludeer: “Teologies gesproke kan en mag buite-aardse rasonale wesens nie bestaan nie, is ’n terugval na die ou geosentriese-heliosentriese benadering. In werklikheid gaan dit die grootste uitdaging ooit wees om hierdie moontlikheid teologies en filosofies te hanteer” (Antonites 1996: 46).

Ons sluit dan hiermee ons oorsig oor kritiek op die uitgangspunte en begrondings van die Antieke ruimtevaarder-teorie af.

SAMEVATTING EN KONKLUSIE: AFDELING A

Ons kan nou die resultate van hierdie afdeling van die studie saamvat:

Die Antieke Ruimtevaarder-teorie pretendeer om 'n (natuur)wetenskaplike verklaringsmodel vir ontologiese vraagstukke daar te stel. Die vraagstukke wat aangeraak word is dieselfde as wat in resente natuurwetenskap baie op die voorgrond getree het en die aanbieding van postulate en begrondings daarvoor is dan ook in 'n natuurwetenskaplike styl⁸³. Dit is verstaanbaar dat lesers en wetenskaplikes die teorie tot dusver op sy "wetenskaplike baadjie" sou takseer. Terwyl advokate van die teorie byna irrasioneel-opgewonde oor die moontlikhede daarvan is en dit entoesiasies verkondig, lewer die kommentaar van opponente sterk bewoorde aanvalle op:

- Fagen (www.discoveringarchaeology.com) sê: "Anyone with a critical scientific eye can tear the ancient astronauts to shreds in minutes..." en "The Von Dänikens of this world create commercially attractive, adventurous scenarios that masquerade as science, when they are pure fiction..."
- Sheaffer (1974: www.hugin.imat.com) sê: "Sensational hypotheses such as these generate such levels of interest that they tend to become self-sustaining, quite apart from the question of whether they are true".
- Willis (1997: www.abc.net.au/science/correx/archives/lies.htm) sê oor die werk van Erich von Däniken: "In the information age it is depressing when misinformation is spread without comment or qualification... There are so many lies in *Chariots of the Gods* its hard to know where to start".

---

⁸³ Vergelyk Barbour (1990: 95, 31 v).

- Hafernik (1996: www.geocities.com/area51/corridor/8148/hafer) sê oor die werke van Sitchin:

Intellectual honesty... prevents anyone with common sense, access to archaeological and astronomical data and the ability to read from taking his books seriously. In the end, he's just another nut making a living selling books that treat folks to a tale they want to believe in...

'n Belangrike vraag vir wetenskaplikes is of die Antieke ruimtevaarder-teorie as natuurwetenskaplike model enige bydrae maak tot die verklaring van kosmologiese vraagstukke⁸⁴. Enkele opponente van die hipotese meen dit ontduik op slinkse manier die grootste en moeilikste vraagstukke in die kosmologie: Vrae oor die oorspronklike kosmologiese “wonderwerke” soos die ontstaan van lewe as sodanig, word byvoorbeeld bloot na 'n ander deel van die heelal verskuif. As sodanig lewer die Antieke ruimtevaarder-teorie geen werklike bydrae tot die oplossing van hierdie vraagstukke nie:

- Greenwell (1980: 156) sê oor Von Däniken se hipotese: “A careful review of the questions he raises... finds them all perfectly soluble within the framework of conventional theory...”
- Feder (1990: 193) sê: “The source of that intelligence could have been extremely advanced civilisations right here on earth... Why does superior intelligence have to come from some other world?”
- Carroll (www.skeptdic.com/vandanik.html) vra: “Why concoct such an explanation... especially when one's theory seems inconsistent with what we already know about the world.” Hy konkludeer: “The ancient astronaut

---

⁸⁴ Die kenteorie van die natuurwetenskap (kritiese-rasionalisme) beklemtoon die rol van teoretisering. Die vraag na die “korrektheid” van 'n teorie is nie ter sprake nie. Daar word hoogstens gevra na die bruikbaarheid of effektiwiteit daarvan vir die verklaring van waargenome data (vgl. Albrechts 1996: 18, Kruger 1982: 13; Ferguson 1991: 17).

hypothesis is unnecessary.”

Hoewel Alberts (1996: 71, 21) aantoon dat dit positivisties en selfs onrealisties is om te verwag dat die wetenskap antwoorde kan oplewer oor vraagstukke wat wesenlik so gekompliseerd is soos dié wat die Ruimtevaarderteorie wil antwoord, is daar heelwat outeurs wat toegee dat daar al meer wetenskaplike gronde bestaan om minstens sommige Antieke ruimtevaarder-uitgangspunte ernstig op te neem. Hierdie sake vorm dan ook die kern van die voortgaande debat.

Dit het uit die studie geblyk dat vir heelwat postulate wat aanvanklik as suiwer fiksie beskou is, die situasie begin beweeg het na 'n wetenskapsgegronde een⁸⁵. Enkele outeurs se konklusies getuig van die aanvoeling dat die basiese postulate van die teorie nie *per se* onmoontlik of ondenkbaar is nie:

Sagan (in Story 1976: xi) sê: “There is nothing *a priori* absurd in this contention (Von Däniken’s thesis): it is absurd only *a posteriori*. The possibility of extraterrestrial intelligence is something I and many other scientists take very seriously...” Story (1980: 9) sê self: “I have no objection to honest speculation. Nor do I find anything impossible about the basic idea that alien beings could have visited the Earth in ancient times”.

Wat vir die meeste outeurs egter onaanvaarbaar is, is nie die **postulate** nie, maar die **begronnings** wat eksponente vir hul uitgangspunte aanbied. Daar is nie genoeg data of enige gekontroleerde bewyse beskikbaar om die postulate van die teorie bo enige mate van twyfel te bewys en die wetenskaplike wêreld daarvan te oortuig nie:

I (do not) find anything impossible about the basic idea that alien beings could have visited the Earth in ancient times. But I have found that if you take von Däniken's 'indications' or 'proofs' ...and subject them to the

---

⁸⁵ Vergelyk Antonites (1996: 9).

normal rules of evidence – and generally accepted canons of logic – they fall apart.

(Story 1980: 9).

Ook Sagan (in Story 1976: xi) konkludeer: “There is nothing *a priori* absurd in this contention (Von Däniken’s thesis) ... But unfortunately there is no such evidence ...”

Dat daar in **(natuur)wetenskaplike kringe** wel kennis geneem is van die Antieke ruimtevaarder-teorie en dat dit ook goed geëvalueer is, ly geen twyfel nie. Konklusies soos die van Story en Sagan blyk gebalanseerd en verantwoordelik te wees. Hierdie konklusies word ook as basis vir die res van hierdie studie aanvaar.

Hoewel daar wel in **godsdienstige en teologiese kringe** enkele kritiese evaluering van die Antieke ruimtevaarder-teorie gemaak is, blyk hierdie perspektief nog grootliks onontgonne te wees.

Steyn (1994: 202) wys korrek uit dat “sensationele hipoteses” dikwels (ten onregte) so fel gekritiseer word op grond van die “uiterlike baadjie” daarvan, dat sake wat aan die “hart” daarvan lê heeltemal misgekyk word. Ons literatuurstudie van kommentaar en kritiek op die teorie het hierdie waarskuwing bevestig: Die teorie is dikwels (veral deur natuurwetenskaplikes) so “ernstig opgeneem” dat die baba as’t ware saam met die badwater uitgegooi is. Weinig kritiese outeurs het werklik ’n poging aangewend om “dieper” te kyk na wat aanhangers van die teorie se harte as’t ware laat klop en min moeite is tot dusver gedoen om die teorie ook op ’n dieper (funksionele) vlak te verstaan.

Dit is dikwels aangetoon dat daar op die heel basiese vlak weinig verskille bestaan tussen die “konstruksie” van natuurwetenskaplike- en godsdienstige modelle (vgl Barbour 1990: 31v, 95; Alberts 1996: 18; Kruger 1982: 13; Ferguson 1991: 17). Beide die godsdienste en die wetenskap werk met bepaalde gegewenhede wat in die natuurwetenskap “waargenome data” en in die godsdienste “natuurverskynsels” genoem

word (kyk Tigue 1994: 14). Beide die godsdienste en die natuurwetenskap postuleer ook modelle om hierdie gegewenhede te verklaar. Beide vertrek vanuit onbewyste (dikwels onbewysbare) of *aprioriese* aannames (die wetenskap noem dit die “inisiële verwagting”⁸⁶). Die natuurwetenskap postuleer teorieë (soos die evolusieteorie) en die godsdienste postuleer mitologie as verklaringsmodel vir die bestaan of oorsprong van die waargenome data of verskynsels. Hierdie toedrag van sake lei dat dit dikwels (soos in die geval van die Antieke ruimtevaarder-teorie) baie moeilik onderskeibaar is of daar wesenlik met ’n natuurwetenskaplike- of met ’n religieuse model gewerk word (kyk Alberts 1996: 13; Van Wyk 1999: 85).

Terwyl die Antieke ruimtevaarder-teorie vir die natuurwetenskap dan nie slaag as bruikbare natuurwetenskaplike model nie, moet die vraag gevra word of dit hoegenaamd as ’n natuurwetenskaplike hipotese verstaan moes gewees het. Het dit nie lank reeds “ongemerkt” die grense na mitevorming oorgesteek en uiteindelik meer kenmerke van ’n **nuut-religie** begin vertoon nie? Die vermoede dat die teorie eerder op ’n religieuse vlak funksioneer is by verskeie outeurs gevestig (kyk Story 1976, 1980 en Ellwood in Story 1976). Indien die teorie nie werklik ’n **natuurwetenskaplike hipotese** is nie, is dit ook te betwyfel of ’n natuurwetenskaplike invalshoek die korrekte metodologie behels om dit te verstaan vir wat dit is (en nie vir wat dit pretendeer om te wees nie)⁸⁷.

In die volgende afdeling sal hierdie tese uit ’n godsdienstenomenologiese hoek ondersoek word:

---

⁸⁶ Kyk Kruger (1982: 13).

⁸⁷ Kruger (1982: 11) wys uit waarom die Krities-rasionalistiese- en Logies-empiristiese kenteorieë nie gepaste metodes is om vrae te beantwoord wat eintlik op die terrein van die godsdienstwetenskappe lê nie.